ޔައުމިއްޔާ ނަންބަރު: 14/3/2026

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް

ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ޔައުމިއްޔާ

2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 14 ވަނަ ޖަލްސާ

٢٤ جُمَادَىٰ الْأُولَىٰ ١٤٤٨

4 ނޮވެމްބަރު 2026

(ބުދަ ދުވަސް)

ޖަލްސާ ފެށުނު ގަޑި: 9:01

ޖަލްސާ ނިމުނު ގަޑި: 11:57

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ)

2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 14 ވަނަ ޖަލްސާ

4 ނޮވެންބަރު 2026 (ބުދަ ދުވަސް)

---

1. ހަމްދު ޞަލަވާތް

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

بسم الله الرّحمن الرّحيم، الحمد لله والصّلاة والسّلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه. މަޖިލިސް ފެށުނީ.

2. ޖަލްސާގެ ހާޒިރީ އިއުލާން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

މިއަދަކީ 4 ނޮވެންބަރު 2026 ވީ ބުދަ ދުވަސް. 1448 ވަނަ އަހަރުގެ ޖުމާދަލްއޫލާ މަހުން 24 ވަނަ ދުވަސް. މިއީ ވިހާ ނަކަތުން 4 ވަނަ ދުވަސް. އަޅުގަނޑުމެން އިށީނދު މި ތިބީ 2026 ވަނަ އަހަރުގެ ތިންވަނަ ދައުރުގެ 14 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ވަގުތު ޖަލްސާއަށް ހާޒިރުވެވަޑައިގެން ތިއްބެވީ 27 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ސަފަރުގައި ތިއްބެވީ 11 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. ރަސްމީ ދަތުރުތަކުގައި ތިއްބެވީ 5 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން.

3. ދުވަހުގެ އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

{3.1}- އެޖެންޑާ އިއުލާންކުރުން، އެޖެންޑާ ނަންބަރު އޖ/14/3/2026.

5. މަޖިލީހުގެ ރައީސްގެ ދޯޖުން ހުށަހަޅާ ކަންކަން

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

{5.1}- ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 229 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ހުށަހަޅާފައިވާ މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލަ. މި މައްސަލައަކީ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ 13 އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ސޮއިކުރައްވައި 3 އޮގަސްޓު 2026ގައި ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މައްސަލައެއް. މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދު މި ޖަލްސާއަށް ވަޑައިގެން އެބަ އިންނެވި. އަދުގެ މި މައްސަލަ ކުރިއަށްދާނެ ގޮތް ދަންނަވައިލާނަން. އެންމެ ފުރަތަމަ ފުރުޞަތުއަރުވާނީ މި މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ތެރެއިން މެންބަރަކަށް ޖަލްސާއަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް. އެއަށްފަހު އާންމުކޮށް މައްސަލައާ ދޭތެރޭ ބަހުސްކުރުން. އަދި ބަހުސަށް ފަހު މައްސަލައާ ދޭތެރޭ ގޮތެއް ނިންމުމަށް ބަލައި ވޯޓަށް އެހުން މިއަދުގެ ވޯޓު ގަޑީގައި އޮންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. އަދިވެސް އެންމެ ފުރަތަމަ ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މި މައްސަލާގައި ސޮއިކުރައްވާފައިވާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ތެރެއިން ކެންދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޙްފޫޒު ޝާހިރަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް.

ކެންދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މަޙްފޫޒު ޝާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އާއި، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 229 ވަނަ މާއްދާ (ހ)ގެ ދަށުން މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ ވޯޓު ނެގުމަށް ހުށަހަޅާ މައްސަލަ. މިއީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ ދަށުން ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އައްޔަނުކުރައްވާފައިވާ ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރެއް ކަމުގައިވާ މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ޤާނޫނުއަސާސީގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމުގައި ހިލާފުވެފައިވާތީއާއި، ކަނޑައެޅިގެން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާއާއި 134 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ވާޖިބު އަދާކުރުމުގައި ހިލާފުވެފައިވާތީއާއި، މިނިސްޓަރުގެ ޢަމަލުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން އޭނާ މަގާމުން ވަކިކުރުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކީ އެ މީހެއްގެ ވަޒީފާގެ ދަށުގައި ހިނގާ ދާއިރާތަކުގެ އެންމެހައި ކަންކަމުގައި [illegible] ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާގައި ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކު ރައްޔިތުން ޖަވާބުދާރީވުމަކީ، އެ

މީހަކު އަދާކުރަންޖެހޭ ޒިންމާއާއި މަސްއޫލިއްޔަތާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ކަނޑައަޅާ ގޮތެއްގެ މަތީން އެ މީހަކާ ކުރެވޭ ސުވާލުތަކަށް ތެދުބަހުން ޖަވާބުދޭންވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 134 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާ ހަވާލުކުރެވޭ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާއި ވާޖިބުތަކަށް ހުރިހާ ކަމެއްގައި އަދާކުރުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ޤާނޫނުއަސާސީގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ގޮތަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވާންވާނެކަމާއި، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ ކޮންމެ މެންބަރަކު އެ މެންބަރެއްގެ އިޚްތިޞާޞްގައި ވާ އެންމެހާ ކަންތައްތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ބޭނުންވެއްޖެ ކޮންމެ މަޢުލޫމާތެއް އެ މަޖިލީހަށް ދޭން ވާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާއިރު، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އާދާ ނުފޫޒު ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ މަގާމުގެ ހައިސިއްޔަތުން ލިބޭ މަޢުލޫމާތު ބޭނުންކޮށްގެން އަމިއްލަ ނުވަތަ އެހެން މީހެއްގެ މަސްލަހަތު ހާސިލުކުރުމަށް މަސައްކަތްކުރުން މަނާކޮށްފައިވާއިރު، މަގާމުގެ ބާރުތައް ބޭނުންކުރުމުގައި ހަރުދަނާ މަސައްކަތްކުރުމުގައި ކަމަށް ވާއިރު، ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރަކު މަގާމާއި ހަވާލުވުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 131 ވަނަ މާއްދާގައި ވާ ގޮތުގެ މަތީން އިޤްރާރުވާ ޤާނޫނުއަސާސީއާއި ރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުތަކާ އެއްގޮތަށް ވާ ގޮތުގެ މަތީން އިޚްލާޞްތެރިކަމާ އެކު ވަޒީފާގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް އަދާކުރުމަށް ހުވައިކުރަންވާނެއެވެ، މުޅިއެކު ސަލާމަތް، މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސައީދު ވަޒީފާގެ ވާޖިބުތަކަށް ހަމަ ފިޔަވަޅާ ކަންކުރުމުގައި ޤާނޫނުއަސާސީން ލާޒިމުކުރާ މި ވާޖިބުތަކަށް އިހުމާލުވެފައިވާތީ. އެގޮތުން؛ 1- ޖަޒީރާގެ އަދި ކަޅު ބާޒާރުގައި ޑޮލަރުގެ ރޭޓް ބޮޑުވެ، ތަކެތީގެ އަގު އިންތިހާއަށް އުފުލުން. 2- ޤާނޫނުއަސާސީގެ 130 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގެ ހިމާޔަތް ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާ އަމާނާތްތެރިކަމާ އެކު ބެލެހެއްޓުން. 3- ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާއާއި 134 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވުން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ހުރަސްއެޅުން. އަދި ވިޔަފާރިތަކުގެ ހިމާޔަތްކުރުމުގައި ފެއިލްވުން. އެސް.އޯ.އީގެ ގޮނޑިތަކަށް އިސްލާހީ ދައުލަތުގެ ސިޔާސީ އަދި ނަފަޢާ. 6- ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދީ މަރުކަޒީ ބަދަލުތަކާ ކަމަށް ބޭނުން ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މިނިސްޓަރު އަދި އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސައީދު ވަޒީފާގެ ވާޖިބުތަކަށް ހަމަ ބަޔަކަށް ދެކޭ މަސައްކަތްތަކާ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމުގެ ގެއްލުމަށް ބަލައިގެން ވަނީ ގޮތަކީ ކުރިއަށް. މި ދެންނެވި 6 ނުކުތާގެ ތަފްސީލު އަޅުގަނޑު ދަންނަވައިލާނަން. 1- ޖަޒީރާގެ އަދި ކަޅު ބާޒާރުގައި ޑޮލަރުގެ ރޭޓް ބޮޑުވެ، ތަކެތީގެ އަގު އިންތިހާއަށް އުފުލުން. އިޤްތިޞާދީ ހަރަކާތް؛ ވިޔަފާރިތަކުގެ ފައިދާ ކުޑަވުން އިޤްތިޞާދީ ދިރުމަށް ގެއްލުންދީފައި އެއްވެސް ސިޔާސަތެއް ބަދަލުކުރުން މިއަދާ ހަމައަށް ތަންފީޒުކޮށްފައި ނުވުމުގެ ސަބަބުން ބަޖެޓުގެ ފައިސާ ބަޖެޓުގައި ޖަހާ ބަޖެޓުން ބޭރުން ޚަރަދުކުރުން، ކަމަށް ބަޖެޓުގައި ޖަލްސާގެ މަސައްކަތް ކުރަމުންދޭ. މި ހާލަތުގައި މަސައްކަތުގެ ތަކުގެ މިނިސްޓަރު ވަނީ ބޭނުން

ނިޒާމަށް ޓެރަރުގެ ދަތިކަން ކުރިމަތިވެފައިވީ ތަނބަލިކަމެއް ކަމުގައި ވިދާޅުވެ މި މަސްއަލައިގެ ސީރިއަސްކަން ކަނޑުވައިލާފައިވޭ. އަދި މީގެ އިތުރުން މަޖިލީހުގެ އަދުލުވެރިކަމާއި ލިބުނުން ޓެރަރުގެ ރުހުން ސާލިސް ދުއް ރުފިޔާއަށް ވުރެ ތިރިކުރާނެ ކަމަށް ކުރިން ވަޑައިގެން ވަކި ރައްޔިތުންނަށް ވަރަށް ބޮޑެތި އެދުވައިލާފައިވޭ. ޓެރަރުގެ މަސްއަލަ ހައްލުކުރުމަށް އަދި ހަމަހަމަކަމާއި މިނިސްޓަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުގެ ދަރަޖައިގާ ޖަމާޢަތުގެ ބާޒާރުގެ ދަރުން ހިނގާ މާލީ ވިޔަފާރި ބަނދަރު ތާޝީރު، މުލާ ހުސްކުރުން ޓެސްޓްކުރުމުގެ ސަހަބިން ދުނިޔޭގެ އަގު އިތުރަށް އުފުލި އޭގެ ބުރަ ދިވެހި ރައްޔިތުން އުފުލަންޖެހިފައިވާތީ. 2- ޤާނޫނުއަސާސީގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)އާ ޚިލާފަށް ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާއަށް އަމާނާތްތެރިކަމާ އެކު ނުބެލެހެއްޓުން. ދައުލަތުގެ މާލިއްޔަތު އިންތިޒާމަށް ނާޖާއިޒު ފައިދާ ދަނޑިވަޅުގައި ޚަރަދުކުރުމާއި، ޚަރަދުކުރުމުގައި ޚަރަދުޖާގައި ބަޖެޓުއިން ބަޖެޓުގައި އަލަބެލި އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮޖެކްޓާއި މަޝްރޫޢުތަކަށް އިޤްތިޞާދީ ރަހުނުތަކުގެ ދަރަޖަކަށް ފައިދާގެ ދަރުމަތަކުގެ ފައިސާއާއި ދައުލަތުގެ ވަސީލަތްތަކަށް ބޮނޑުކުރެވިފައިވޭ. ދުބާއީ، އިންޑިއާ، މޯރިޝަސް، ސިންގަޕޫރު އަދި އިނގިރޭސިވިލާތުގައި ބޭއްވި މިފަދަ ހަރަކާތްތަކަށް ބޭރުގެ ހުއްޓުވާ ކޮންފަރެންސްތައް އިތުރު، އިންވެސްޓަރ ފޯރަމްތަކާއި ހަރަދުކުރިކަމުން ބޮޑު ވަރަށް އެއްވެސް އިންވެސްޓްމަންޓެއްގެ ތަފްޞީލު ހަރަކާތްތަކުގެ ނަތީޖާ އިތުރު މި ކަންތަކަށް ހިނގި ހަރަދުތަކުގެ ހިސާބު ވެސް ހާމަކޮށްފައެއްނުވޭ. 2024 ވަނަ އަހަރު ޓޫރިޒަމް ޕްރޮމޯޝަން ހުއްދަކުރުން ބޯނަސް ފަރާތް ކަމަށް ވަކިން ވަޢުދުވެވަޑައިގެންނެވި، މިއާދެ ހަމައިން ބެސް ބައެއްބެސް އަޖުރަތުގެ ނަގައި ބާރުބޮ 2025އާ ހަމައެކަނި 6.56 މިލިއަން ރުފިޔާ ބޯކަން ހޯދުންކަމުގައިވާ އިތުރު، މިއީ ދައުލަތުގެ ފައިސާ އިސްރާފުކުރުމުގެ ސާފު މިސާލެކެވެ. ސިޔާދަތީ ދަރަޖައިގައިހުރި ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާ މިގޮތަށް ބޭނުންކުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)އާ ކަނޑައެޅިގެން ޚިލާފު ޢަމަލެކެވެ. 3- ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާއާއި 134 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވުން، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ހުށަހެޅުއްވުން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މިނިސްޓަރު ހާޒިރުކުރުވުން ކުރުވާ ސުވާލުތަކަށް ސީދާ ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ބަދަލުގައި ސުވާލު ނުކުރެވޭ ސީދާ ވާހަކަދައްކައި، މިނިސްޓަރު ވަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުން ތަކުރާރު ދިނުމަށް ބޭނުންނުވާކަމަށް. ބޭންކުތަކުގެ ހިސާބުތަކުން ބުރަކަމާ އަހަރު ފިޝަރީ ކަމަށް މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވި ހަމަލާ ސަލާމަތާ މިއަދުން ޓެރަރު ނިކުމެން ސަލާމަތާ ދެ ގޮތުން މަޖިލީހުގެ ކޮމިޓީގެ ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދިނުމުން އެކަން ޖަވާބުދާރީވުމުގެ ބަދަލުގައި ސުވާލުކުރުމާއި ކޮމިޓީގެ ސުވާލު ދިނުމަށް ހަރަކާތް ހިނގާ އެކަމަށް ވަނީ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުކޮށްފައިނުވޭ. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 134 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޒީރަކު ޖަވާބުދާރީވާންޖެހޭ ސުވާލުތަކަށް ފަރުބަދަކުރުވަނީ ތެދުބަހުންނެވެ. ސިޔާސީ ކަންކުޑަކަމެއް ވާހަކަފުޅުގައި ޖަވާބު ނުދެއްވާ ނޫނީ މިއީ މިނިސްޓަރުގެ މަޢުލޫމާތު އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ ސިފަ ސަބަބެވެ. އަދިވެސް ވިޔަފާރިތައް ހިނގާ ކަމަށް ބުނުއްވާ ފައިދާވާން؛ މިނިސްޓަރުގެ ބައެއް ފަރާތްތަކުގެ ދަރިން ކުރި އަދި ގުޅުންހުރި ވިޔަފާރިތަކަށް ޚާއްޞަކޮށް ބަޖެޓުގެ ސަރުކާރު ބައިވެރިކަން، އެ ތަނެއްގެ ކުރުމުގެ ކުރިއަށް

ހުރަސްއަޅައި، ކާމިޔާބުކަމާ އެކު ހިނގަމުންދިޔަ އެސް.ޖީ.އައި.ސީގެ މަސައްކަތްތައް މިނިސްޓްރީގެ އިހުމާލުން މަޑުޖެހި، އެންމެފަހުން ބޯޑުން އެކު [illegible] އެއްބާރުލުމަކަށް ނިންމުމުގެ ސަބަބުން ކުރި އަދި ގެރެންޓީގެ ވިޔަފާރިތަކުގެ ކުރިއަށްދާމަން [illegible] ގެންޖެހުނުކަމާއި ވަނީ ކުރިމަތިވެފައެވެ. އަމިއްލަ ވިޔަފާރިވެރިންގެ މަސްލަހަތު ހިމާޔަތްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ސަރުކާރު ހިއްސާވާ ކުންފުނިތައް އާންމު ވިޔަފާރީގެ ތެރެއަށް ވައްދައި، އެތައް ވިޔަފާރިއަކާއި އަމިއްލަ ފަރުދުން ބިކާކޮށް، އެ ފަގީރުން ކުރިމަތިލާންޖެހިފައެވެ. އެސް.އީ.ޒީ ގާނޫނަށް ގެނައި އިސްލާހާއި ދައުލަތުގެ ސިޔާދަތަށް އޮތް ނުރައްކާ؛ ސްޕެޝަލް އިކޮނޮމިކް ޒޯނުގެ ގާނޫނުގެ މައިގަނޑު އެއް މަގްސަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު ފަތުރުވެރިކަމަށް ބަރޯސާވާ މިންވަރު ކުޑަކޮށް، އިގްތިސާދީ ދާއިރާތައް [illegible] ކަމުގައި ވީ ނަމަވެސް، ދައުލަތަށް ގެއްލުން ވާ ގޮތަށް އެ ގާނޫނަށް އިސްލާހު ގެނެސް، [illegible] މަފްހޫމު ތަޢާރުފުކޮށް، ދައުލަތުގެ ބިމު [illegible] ގޮތަށް [illegible] ސަރަހައްދުތަކާއި [illegible] އަދި [illegible]، މި ސަރަހައްދުތަކުގެ ވެރިންނަށް [illegible] ދިޔައީއެވެ. މިއީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ސަރަހައްދު ގެއްލި، އަދި ދައުލަތަށް ލިބެންޖެހޭ ބޮޑު އާމްދަނީއެއް ގެއްލިދާން ނުރައްކާތެރި ކަމެކެވެ. މީގެ ތެރެއިން މި [illegible] އެއްވެސް ގޮތަކުން "މޯލްޑިވްސް [illegible]"ގެ ނަމުގައި، [illegible] އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮޖެކްޓް މިނިސްޓަރު ވަނީ ކުރިއަށް ގެންގޮސްލައްވާފައެވެ. މިއީ [illegible] ދުރުވަކަރާއި، [illegible] މަކަރުވެރިކަމުން މަގުފަހިވާ އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސިޔާދަތަށް [illegible] ނުރައްކާތެރި ކަމެކެވެ. މިގޮތަށް ކަންކަން [illegible] މަޖިލީހުގެ އެއްވެސް ދައުރެއް ނެތި ކުރިއަށް ގެންދިއުމަކީ މިނިސްޓަރަކަށް ގާނޫނުން ލިބިދީފައިވާ ބާރު ނަހަމަ ގޮތުގައި ބޭނުންކުރުން ކަމުގައި ބެލެވިދާނެއެވެ. 6- ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު މަރުކަޒު ބަދަލުކުރަންޖެހޭ ކަމަށް ބުނެ، ސަރުކާރުގެ ފަރާތުން މިނިސްޓަރ އެކު އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، [illegible] ދިރާސާކުރުމަކާއި [illegible] ހުއްޖަތެވެ. [illegible] ކަމަށް [illegible] ނަމަވެސް، ދެ އަހަރު ދުވަސްވެއްޖެއިރުވެސް އިތުރު މިކަމުން މަޝްރޫޢެއް ފެށިގެން ނުވެއެވެ. އިހަވަންދިއްޕޮޅުގެ "މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ގޭޓްވޭ" މަޝްރޫޢު [illegible] ހަވާލުކުރި ނަމަވެސް، މަސައްކަތުގެ އެއްވެސް ބައެއް މަސައްކަތްތަކެއް ފެށިފައެއް ނުވެއެވެ. ٧. [illegible] އެންމެ [illegible] ސަރަހައްދުގައި [illegible] އެއަރޕޯޓް އަދި [illegible] ވަސީލަތްތަކުން ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް [illegible] އިޖާރާކޮށް، އެ މަސްލަހަތުތައް [illegible] ސްޓޭޓް [illegible]، މި މަސްލަހަތުތަކާ [illegible] މަޢުލޫމާތު ހާމަކުރުން އެކު، އަދި މަސްލަހަތުތައް

ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވެއެވެ. (ރ)- ޑިވެލޮޕްމަންޓް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް އިފްތިތާހުކުރި ނަމަވެސް، އެއްވެސް ޚިދުމަތެއް ނުދެވި، ބޭންކުގެ އިސްޓާފުން އިސްތިއުފާދީފައިވާކަމުން. މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރު (އެމް.އައި.އެފް.ސީ)އަކީ 8.8 ބިލިއަން ޑޮލަރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ކުރަން ބޭނުން ބިންގާ އެޅި ނަމަވެސް، އޭގެ އެއްވެސް ތަރައްޤީއެއް ހާސިލުކޮށްފައިނުވެއެވެ. ޖުމްލަކޮށް ބައިނަލްއަޤްވާމީ ކަމްކަރުންތަކާ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކާ ޚިލާފުވުމުގައި، ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާއާއި 134 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން މަޖިލީހަށް ޖަވާބުދާރީވުމަށް ހުށަހެޅުއްވުމުގެ އަމަލުތަކެއް ކަމަށް ވީ ހިނދު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވަޒީރުކަމުން ވަކިކުރުމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ހުށަހަޅައި، އޭނާ މަޤާމުން ވަކިކުރުމަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ސަލާމަތީ ވޯޓަށް ދިނުމަށް ހުށަހަޅަމެވެ. 3 ޑިސެމްބަރު 2026. ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 229 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގެ ދަށުން އާންމު ކޮމިޓީން ތަޙްޤީޤުކުރައްވައި ވަނީ މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ބަހުސްކުރުމާ 2 ގަޑިއިރުގެ ވަގުތުގައި މިނިސްޓަރުގެ ދިފާޢުގައި ވާހަކަދެއްކެވުމަށް 1 ގަޑިއިރު ފުރުޞަތުދެއްވުމަށްފަހު އަދި ބާކީ އޮތް 1 ގަޑިއިރުގެ ވަގުތު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 110 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކުރާ އުސޫލާ އެއްގޮތަށް ޕާޓީތަކުގެ މެންބަރުންގެ ނިސްބަތުން ދިނުމަށް. އެއީ ޕީ.އެން.ސީ 38 މިނެޓް، އެމް.ޑީ.ޕީ 9 މިނެޓް، އެމް.ޑީ.އޭ 3 މިނެޓް، ޖުމްހޫރީ ޕާޓީ 3 މިނެޓް، އެމް.އެން.ޕީ 3 މިނެޓް، ވަކި ޕާޓީއަކަށް ނިސްބަތްވެފައިނުވާ މެންބަރުންނަށް 2 މިނެޓް. މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ވާހަކަދެއްކެވުމުގެ ފުރުޞަތު ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ހުޅުވާލަމެވެ. އަދި މިނިސްޓަރ ބޭނުންފުޅުވާނަމަ އެންމެ ފަހުން ފުރުޞަތު މިނިސްޓަރަށް އަރުވާނަން. އަދި ބޭނުންފުޅުވާނަމަ ބަހުސް ވަކި ހިސާބަކުން ދިއައިމަ ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މިނިސްޓަރަށް.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން؛ ﷲ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى ހަމްދުކުރަމި ޝުކުރުކުރަން. މާތް ނަބިއްޔާއަށް ޞަލަވާތާއި ސަލާމްފޮނުވުން އެދި ދުޢާކުރަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު

ހުށަހެޅިފައި މިވާ އަޅުގަނޑުގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލައިގައި، މި މައްސަލަ ތާވަލުކުރެވިފައިވެސް މިއަދަށް. އެހެންވީމާ، މިއަދު އަޅުގަނޑު މި ހާޒިރުވެ މި ހުރީ އަޅުގަނޑުގެ މަސައްކަތް އިތުބާރު ނެތް ކަމަށް ވިދާޅުވެފައި ހުށަހަޅާފައި ހުރި ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބު ދޭން. އަޅުގަނޑު މިހިރީ ހުވައެއްގެ މަތީގައި. އެ ހުވައިގައި އޮންނަނީ ހުރިހާ ހުދޫދުތަކުގެ ތެރޭގައި ތެދުވެރިކަމާއި އަމާނާތްތެރިކަމާ އެކު. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާއި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނުއަސާސީއަށް ތެދުވެރިކަމާއި އަމާނާތްތެރިކަމާ އެކު ޒިންމާއަދާކުރުމަށް އަޅުގަނޑު ހުވައިކޮށްގެން ހުރީ. އެހެންވީމާ، ވަޒީރުކަމުގައި އަޅުގަނޑު މިހިރީ. މީގެ ކުރިން ވެސް ފަސް އަހަރުދުވަހު އަޅުގަނޑު ވާނީ ހަމަ މި [illegible] ވަޒީރުކަން ކޮށްފައި. އަދި މިހާރު ގާތްގަނޑަކަށް [illegible] މިނިސްޓަރުގެ މަގާމުގައި ތިން ވަނަ އަހަރަށް އަޅުގަނޑު މި ދަނީ. ޖުމުލަ އާ ޤާނޫނުއަސާސީ ވުޖޫދުވިފަހުން އެންމެ ގިނަ ދުވަހު އަޅުގަނޑު [illegible] މިނިސްޓަރުކަމުގެ މަގާމު [illegible] ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ތާރީޚުގައި ބޭއްވުނު އެންމެ ކާމިޔާބު [illegible] އަދި އިލެކްޝަން މި ބޭނުން ވަކައިގެން [illegible] އެ [illegible] ބަލަހައްޓަވާފައިވާ. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުއަދާކުރަން. އަދި އެ ބޭފުޅުން މި ބޭފުޅުން [illegible] ބަލަހައްޓަވައިގެން، އަތޮޅު [illegible] ވަކައިގެންނެވި ބޭފުޅުން. އެހެންވީމާ، އެކަމަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ޝުކުރުގުޒާރު، އަޅުގަނޑާ [illegible] ކުރިއަށް އޮތް ސުވާލުތަކަށް އަޅުގަނޑު ޖަވާބުއަރުވަން މަސައްކަތްކުރާނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ދެންމެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު [illegible] ސުވާލުގެ ޖަވާބުތަކުން، އަޅުގަނޑު [illegible] އަޅުގަނޑު ދެންނެވީ ހަމަ އެ ސުވާލުތަކުގެ ތެރޭގައި ވެސް ހުރި ސުވާލުތަކަށް ވެސް ޖަވާބުދީފައި ދޭނަން. އެ [illegible] ވަރަށް ތެދުވެރިކަމާ އެކު އަޅުގަނޑު މި މައްސަލަ [illegible]، އޭގެ [illegible] ދުވަސް ކުރިން، [illegible] އަޅުގަނޑާއި އަޅުގަނޑުގެ [illegible] އާއިލާއި ހުރި ހުރިހާ ވާހަކަތައް [illegible] ޖަވާބު [illegible]. އަޅުގަނޑު [illegible] ސަރުކާރުގައި މި އިންސާނީ [illegible] އަދި [illegible] ބަދަލުގައި [illegible] ނެތި މަސައްކަތް [illegible]، [illegible] އަދި [illegible]. މިނިސްޓަރުގެ [illegible] ސިޔާސަތަށް ހަމަޖެހުމުން މިއަދު ހަމައަށް ތަންފީޛުކޮށް [illegible] ސަބަބުން ބާރު ފައިސާގެ ބަޖެޓުގައި [illegible]، [illegible] ބަޖެޓުގައި [illegible] ވަނީ އެއްވެސް [illegible] މަސައްކަތް [illegible]. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން [illegible] ފުރަތަމަ [illegible] ސަފަރު. މި ސަރުކާރު [illegible] އަޅުގަނޑު [illegible] ބަލަން. އެއީ ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ [illegible] ފާސްކުރިން. އަޅުގަނޑުމެން [illegible]. [illegible] ކަމާބެހޭ [illegible] ކަންކަން ހިންގުމުގެ [illegible] ޖޫން 1981ގެ 24 ވަނަ

މާއްދާގެ (ހ)ގައި މަޖިލީހަށް ވަނީ، އެކްސްޓްރަޑިޝަން ޓްރީޓީ ނިޒާމު ތަންފީޒުކުރުމަށް ބަލައި އެކްސްޓްރަޑިޝަން ޓްރީޓީގެ އަދި އެކްސްޓްރަޑިޝަން ޓްރީޓީ ބޭރު ސިޔާސަތުތައް ކަނޑައަޅައި ތަންފީޒުކުރާނީ މޯލްޑިވްސް މަނިޓަރީ އޮތޯރިޓީން ކަމަށް. އެއްވެސްގޮތެއްގައި މި ނޫން ގޮތަކަށް ނޫން މިކަން އޮންނަނީ. އެހެންވީމާ، މި ސުވާލު ހުށަހެޅުއްވި ފަރާތްތަކުން އެ ވިދާޅުވާ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑަށް ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ހަމަ އެކްސެސް އެބަ އޮތް، ފުރުސަތު އެބަ އޮތް މި ސުވާލު ގެންނަން މަޖިލީހަށް އޮންނަ ފުރުޞަތު ސީދާ ކުރުމުގެ ވެސް. އަޅުގަނޑު އެ ކަން ހަމަ ފާހަގަކޮށްލަން. ނަމަވެސް، މިއަހަރުގައި އަޅުގަނޑުމެން ގެނެވުނުވެސް އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތަކަށް ވާނީ އެހެން އެ ކަން ހަމަ ކަމުގައި ވިޔަސް، ރައްޔިތުންގެ އެންމެ މަސްލަހަތާއި ތުރުފުވިރަގާ އެކި މިކަން ކުރުމަށް ބަލައި މަޖިލީހަށް މިފަދަ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑު ހާޒިރުކުރިމަ އަޅުގަނޑު ވަރަށް ޖަވާބު ދޭން. އެއީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް. އެންމެ އަހުލާކަށް ވެސް ބޮޑު ގޮތް. މި ސުވާލު އަޅުގަނޑާ ކޮށްފައި ވަނީ 2018 އިން 2023 އަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ވެރިކަން ކުރި އެމް.ޑީ.ޕީގެ އިޤްތިޞާދީ ޕޮލިސީތަކުން. އަޅުގަނޑުމެން ޕީ.ޕީ.އެމް، ޕީ.އެން.ސީން ހޫރުގައި 2023، 17 ނޮވެންބަރުގެ ވެރިކަމަށް ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ ކެންޑިޑޭޓްގެ ގޮތުގައި އެ މަނިކުފާނު އައުން ތަރައްޤީކުރަން ދަރުބާރުކުރި ކުރުމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ހަނދާންވަނީ ވ. އަހަރު މާލޭގައި، އަޅުގަނޑުގެ ކުރީގެ ދައުރާ އެއީ. މާލޭގައި އަޅުގަނޑު ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ ތެރެއިން ބައެއް ޕޮއިންޓް މި އިޤްތިޞާދީ ޕޮލިސީތަކުން ފާހަގަކޮށްލައިފާ އިންޓަވިއު. އެ ސުވާލުކޮށްލައި ވަނީ އެމް.ޑީ.ޕީން ކަމަށް ވާތީ، އެ ހާލަތު، ފަހަރުގެ ހާލަތު އެއީ ޕެރަލަލްކޮށްލައި އޮތީ އެމް.ޑީ.ޕީން ކަމަށް ވާތީ އެއަށް ސީދާ ޖަވާބު ދޭން އަޅުގަނޑުމެން ދެއްކި ވާހަކަތަކުގެ އެންމެ ބޮޑު ގޮތް ވާނީ އާދައިގެ މީހުންގެ ހާލަތު ސީދާ މިހާރު ހުރި ސަރުކާރުގެ ސިޔާސަތުތަކުން ކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، އެއީ އެންމެ ޖިއްމާދާރުކަން ބޮޑު ގޮތް ކަމަށް ފާހަގަކޮށްލާ ބޭނުމެއް އެ ކަމަށް ކުރުމަށް މި މަސްއޫލިއްޔަތު ކާނޫނުގައި، ދިގު ހަޤީގަތެއް ހާލަތުތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި އަހަރު. ކުރުނީކަން ދަށްކަމާ ނަމަ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ ސަރުކާރުން ވަރަށް ގިނަ ބޮޑެތި ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް ފެށި ސަރުކާރެއް. އަޅުގަނޑު ވަރަށް ޝައުގުވެރިވާ ދެ ކަމެއް މިއީ ސަރުކާރުގެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ސްޓްރެޓެޖިކް ސިޔާސަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ ބޮޑެތި މަޝްރޫޢުތަކުގެ އަދި ސަރުކާރުގެ ބޮޑު ސިޔާސަތުތަކުގެ ތެރޭގައި ތަރައްޤީކުރުމުގެ ދިގު ރާސްތާގެ މި ކަންކަން ތަކެއް. ދެ ރަށް ގުޅުވާ ބުރިޖު ބިނާކުރުމުގެ ބޭސިކް ކޮންސެޕްޓު ތަރައްޤީކުރުން. މި ކަމަށް ޑިޒައިނެއް ތައްޔާރުކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށް ދާނެ. އެއީ ހިތަދޫ އަދި ހުޅުދޫ ގުޅުވާ ބުރިޖު، ބިލެތްދޫ ގުޅުވާ ބުރިޖު، އެއީ ބިލެތްދޫ ޖެހިގެން ތަރައްޤީކުރާ ބިމު ހުރި ބިމެއް. ބިމުގެ ހުރިހާ ކަމެއް ހުރި ހުޅުމީދޫ އަށް ބަދަލުކުރުމުގެ މަސައްކަތް. ބޮޑުކޮށް ބޭސިކް ކޮންސެޕްޓު ބޭސިކް ޑިޒައިން ބިލެތްދޫ ގުޅުވާ ބުރިޖުގެ ތަރައްޤީ. މިހާރު ކުރިއަށް ދަނީ ގުޅުވާ ބުރިޖަށް އަހަރެން ތައްޔާރުކުރާ މަސައްކަތް ބޭސިކް ސަރުކާރުގެ، އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގައި މިއަދު ކުރިއަށް ސިފައިންނާއި

ކޮންގްރެސްގެ ޗެއަރޝިޕްގައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖަމާޢަތުގައި ޔެ ރ. މުބާރަކު މުސްލިމު މިހާރު އެ ކުރިމަގާ މަސައްކަތްކުރުން ނުކުތުމުގައި އޮތީ ނަތީޖާ. މާނައަކީ ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙް ނުކުތުމާއި ނަތީޖާއާއި، ރައީސް ޔެ ރ. މުޙައްމަދު ސޯލިޙްގެ ގާތްގަނޑަކަށް ތިން އަހަރުވާން މި ދަރި. މި ދުވަސްކޮޅުގެ ތެރޭގައި ނުކުތުމައި އޮތީ ކާރ ނަތީޖާއެއް. އަޅުގަނޑު އުނދަގޫ ސިޔާސީ ހަމަ ޤައުމުބެލުމެއް ނުވި މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުގެ ގޮތުގައި މަސައްކަތްކުރަން. ޓީ.ބީ.އަން 2021 ވަނަ އަހަރު، 2021، 2022، 2023 ވަނަ އަހަރު، މި ތިން އަހަރުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރަން ކިޔަން ފޮތްޖެހުމާ ތަންކޮޅެއް ވިޔަ އިރު ވާނީ، ޖުމްލަ މި ދުނިޔޭގެ ޓީ.ބީގެ ޒުވާނުންނާއި ކާޖު، އީ-ކޮމާސް، އެޖެންސީތަކުން، ދެކޮޅު، ރާއްޖެއިން ބަދަން ދަތިތަކުގެ ގިނަބާރުތައް ރައްޔިތުން ބޮޑު ޖެހި މި ބާރުތަކުގެ ޖުމްލަވެފައި ފަހިސަރުކާރު މިން މިލިއަން، 3.8 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު 2021 ވަނަ އަހަރު ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސް ދުވަސްވަރުކޮށް 15.42ގެ ރުފިޔާ އެބޭންކުން ދޫކޮށްފައި. ހަމައެހެންމެ 2022 ވަނަ އަހަރު މި ބޭންކުން ކަންކަމަށް 379.2 މިލިއަން ޑޮލަރު ދޫކޮށްފައި، 2023 ވަނަ އަހަރު 17 ނޮވެންބަރާ ހަމައަށް އެ އަހަރު ތެރޭގައި 442.56 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު އެބޭންކުން ދޫކޮށްފައި، މި ތިން އަހަރު. ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙްގެ ތިން އަހަރުގައި ގާތްގަނޑަކަށް 1.75 ނުވަތަ އެއް ހާސް ހަތްސަތޭކަ ފަންސާސް މިލިއަން ޑޮލަރު ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ހަމަ އެ ޚަޒާނާގައި ދޫކޮށްފައި. ދެން އެ އަދަދުތަކުގެ އިތުރުން މި ގޮތަށް ރައީސް ޔެ ރ. މުޙައްމަދު ސޯލިޙްގެ ގާތްގަނޑަކަށް ތިން އަހަރުވާން ދިޔާ މި ދަރަނިތަކަށް. އަޅުގަނޑު ހިސާބުކޮށްލީ ބަޖެޓް 2024، 2025 އަދި 2026 ވަނަ އަހަރުގެ އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު ހުށަހަޅައި މި ބިލު ފާސްވާ ހަމައެކު. ބަޖެޓާ އިތުރުގައި 2024 ވަނަ އަހަރު އެކަނި 486.82، 486.53 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު ރަސްމީ ޚަރަދު 15.42ގައި ދޫކޮށްފައި އެބޭންކުން. އެއީ ގާތްގަނޑަކަށް 90%ގެ، ހަމަ ކުރީ އަހަރާ އަޅައިބަލާއިރު ޚަރަދުގައި އޭގެ ކުރީ އަހަރު، މާލިއްޔާ 2021އާ އަޅައިބަލާއިރު ކަމަށް ވަރަށް 97% ބޮޑުވެފައި. 97% އިތުރަށް ދުވަހުގެ އެކަނި އިނގޭތޯ. ދެން 2025 ވަނަ އަހަރާ އަޅައިބަލާ އަދި މި ދުވަހަށް ބަޖެޓްކޮށްގެން 733.82 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު ދޫކޮށްފައި އެބަ ވޭ. އެއީ 2025 ވަނަ އަހަރު. 2026 ވަނަ އަހަރުގެ މިހާރުސާބަށް 718.53 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު، ޖުމްލަ 1.9 ބިލިއަން، 1942.45 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު މި ސަރުކާރުން ދީފައި އެބަ އޮތީ. މީގެ މާނައަކީ، މި ސަރުކާރުގެ މި ފުރަތަމަ ދެ އަހަރުގައި އިނގޭތޯ ބޭންކު އޮފް މޯލްޑިވްސްއިން ދޫކޮށްފައިވޭ. މީގެ މާނައަކީ 80% އިތުރުވެފައި މި އޮތީ އަމިއްލައަށް. 80% އިތުރުވެފައި އިސްތިޢުމާލު ރައީސް އައިސް މި އޮތީ ތިން އަހަރު ތެރޭގައި. މި ސަރުކާރުން އޮޕަރޭޝަނަލް ކަމަކަށް 97%، ސަރުކާރުން ދަރަނިވެރިވުމާ 100%ގެ ޖަވާބުދާރީވުން މި އޮތީ އައިސް. އުސޫލުގައި، ކޮން ބަޔަކާކުރެ ތަރައްޤީ ފައިސާ ދީގެން ނުވަތަ ދޫކުރެވޭނީ؟ 100% ސަރުކާރުން ކުރިއަށްގެންދާ މި އޮތީ އައިސްގައި. އުސޫލުގައި، މިއީ ހަމަގައިމު ޒިންމާ ވެރިކަމުގެ ފިޔަވަޅު ކަމަކަން، ވެރިކަމުގައި އަޅުގަނޑު ތަރުޖަމާކުރަން. ދެން އުނދަގޫ ސުލްޙަވެރި ފެންވަރު އެއް އޮތީ މިއަދު އެއްޗެއް

އިންޑަސްޓްރި ރައީސް. މިއާ އެއްކޮށް އުފެދޭ ސުވާލަކީ، ކުރިން ވެސް ޖޮބު ލިބޭނެ. މިހާރު ވެސް ހަމަ އެ ޖޮބުތަކާ ލިބޭނީ. ކަމެއްގައި، އިގުތިސާދީ މަގުމަތި ބަދަލުކުރިއަސް، ކަމެއްގެ މަގުމަތި ބަދަލުކުރިއަސް ގާނޫނު ހައްދަވާ އިންޑަސްޓްރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑަށް ފުރަ ހާ މި ކަމަށް ގޮ ހުރިވެފައި ތިބި ބާރުތުން މި ތިއްބެވީ. މަގުމަތި ބަދަލުކުރުމުގައި މިކަން ކުރާ ގޮތަކީ، އޮތް ގާތަގަތުން އަންނަ ސަރުކާރުތަކުން ޓޫރިސް އިންޓަރުވެންޝަން ހަދާ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ. އެއީ ރައްޔިތުން ސަރުކާރެއް ބަދަލާ ހަވާލުކުރާ ކަމެއް. ސިޔާސަތެއް އޮތް މައްސަލައެއް ބައްޓަންކުރުމަށް ބަދަލުކުރީ ކޮން ގޮތަކަށްތޯ އަދި އެ ސިޔާސަތުން ލިބޭ ކޮން ފައިދާއެއްތޯ، ކޮން ގޮތަކަށްތޯ. އެ ކަން ކުރުން ޖިންސީ ވެރިކަމެއް ހަމަޖެހުނުކަމަށް. އޭގެ ނަތީޖާ އަޅުގަނޑު މި ފެންނަނީ. 97% އިތުރުވެފައި. ގާތްގަނޑަކަށް ޖަބުރުވެފައި މިހިރީ ޖޯގަރު އިޤްތިޞާދު މުޙައްމަދު ޝެރީފްގެ ވެރިކަމުގައި ދުނިޔޭ އަދުލުވެރި އިރުގައި. ކޮން ކަމެއްތޯ މިއަދު ޖަވާބު އިތުރުވެގެން އައިސްފައި މިހިރީ. ރައްޔިތުން ދަމާގެ ޒުވާނުން މި މަސައްކަތްތަކުން ބަހައިދާ އިރުޝާދު ހަމަ އަންނަ ކަމަށް އަޅުގަނޑު ޤަބޫލުކުރަން. އޭރު ވެސް ކުރިންގައި ވެސް، މިއަދު ވެސް، މިހާރު ވެސް އިސްކަންދެނީ އާންމު ފެރުމް. އާންމު ފެރުމުގެ ތިޔާގިކަން. އާންމު ފެރުމުކަން އާންމުން އަސްލުވެގެން އޮތް ތޯ މަސްލަހަތުގެ ބަޔަކު. އެއީ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ ސަރުކާރުން އިސްކަންދީފައި އޮތީ އެއްޗަކީ. ކޮން ކަމެއްތޯ ބަދަލުކުރީ؟ ސަރވިސް، ފަންސާސް އަހަރު ވަންދެން ހަމަ މި ގައުމު ހިނގުމުން ދިޔައީ. ދިޔަ އިރުގައި ކޮން ފިހާރަތަކުންތޯ ކުރީ 20% އެކްސްޕޯޓްޑިއުޓީން. ރައްޔިތުން ވިއްސަ ބުރަ ހިއްސާގެ 20% އެކްސްޕޯޓްޑިއުޓީން ސިޔާސަތު ބަދަލުކުރީ ކޮން ފިހާރަތަކުންތޯ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ނޫން؟ އެ އިތުރުކުރީމަ ވިހި ޖާގަ އިތުރުވާން ނޫންތޯ؟ 40% ބޮޑުކުރީ ވެސް ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު ނޫންތޯ؟ ކޮބައިތޯ ބޭނުމަކީ؟ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގައި މަގުމަތި އޮތީ ދަތި ގެދޮރު. ކޮއްޕެ ބަސްގެއްލިފާ ގެދޮރު. އެއީ އެމް.ޑީ.ޕީން ގެންދިޔަ އޮތް ނަމޫނާ މަސައްކަތްކޮށް. އެ މަގުމަތި ބަދަލުކުރުމުގެ ގާބިލު ޤާނޫނީގޮތުން ގާޒީގެ އިދާރީގެ ސަރުކާރުގެ ފުރަތަމަ ކަމަށް ވާތީ، އެ ސިޔާސަތުން ބާރު ޤާނޫނުގެ ބަޔަކު ރަށްތަކުގައި ބަޖެޓުކުރުމަށް 20% ބޮޑުވާ، 40% އަން ބޮޑުކުރަނީ ފެނިގެން. އެހެން ބަޖެޓު ބިނާކުރަމުންދާ މިއަދު ރަށުން ބަދަލުގެ ބަޖެޓު ދާދި މި ފެނިގެން. ބޮޑަށް ރައްޔިތުން، ހަމަ އަޅުގަނޑު، ބޭސްފަރުވާއަށް ވަޑައިގަންނަވާ ބޭފުޅުން. ވިޔަފާރިތަކުގެ ޖީ.ޖީ ގަބޫލުކުރެވޭން އެ ދިޔައީ. ދުނިޔެ އޮތް ހަމަގޮތުގައި އިންޑަސްޓްރި ރައީސް. ދުނިޔޭގައި ހިނގަނީ ހަމަޖެހޭ. މި ނިކަމެތި ދިފާއީ ނުދަރައި، އެކަމު އެމް.ޑީ.ޕީން ގެނައި ނަމަވެސް މަގުމަތިން ސަރުކާރުތަކާ، ވިޔަފާރިތަކާއި ރައްޔިތުންގެ ތަރައްޤީން، ތަރައްޤީއަށް ބަލައި އޮތް ދަތި ހަމަޖެހުމަށް ފަހު 100%ގެ ކުރިއެރުމެއް މި އޮތް އައިސްފައި. އެއްކޮޅަށް، ޒުވާނުން ގާތްގަނޑަކަށް ދާދިލާ ކަންތައްތައް އޮތް މަޝްވަރާ ގާތުގައި ބޮޑުކުރެވޭ ގޮތަކަށް ދެކެން ހަދާނެ އެއްގޮތަކަށް ޒުވާނުންނަށް ނޫން. އެހެންވީމާ، އެކަން ގާތްގަނޑަކަށް ޖެހިގެންދާ ކަމަކަށް. އެ ސިޔާސަތު އިންޑަސްޓްރި ރައީސް؛ ދެން މި އޮތީ އެކަމާ ގުޅޭ

ހަމަ އެކަހަލަ ވާހަކައެއް. އަދި ހަމަ އެއާއެކު މިނިސްޓަރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތަކުގެ ދަށުގައިވާ ޕޯޓްފޯލިއޯ ދާއިރާގެ ދަށުން ހިންގާ މާލޭ ވިޔަފާރި ބަނދަރު ތަރައްޤީ، މުދާ ހުސްކުރުން ލަސްވުމުގެ ސަބަބުން މުދަލުގެ އަގު އިތުރަށް އުފުލި އޭގެ ބުރަ ދިވެހި ރައްޔިތުން އުފުލަމުންދަނީ. ހަމަ މިގޮތަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ބައެއް ޕޮއިންޓްތައް ދަންނަވައިލާނަން. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާގޮތުގައި އަޅުގަނޑުމެން އެންމެންނަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ މި މާލޭގެ ބަނދަރަކީ ކިޔާ ކުޑަ ބަނދަރެއްކަން. އެއީ ސާޅީސް، ފަންސާސް، ދުން ރާއްޖެއަށް ވިހާ ދުވަހުއްސުރެ އެ ބަނދަރު އޮންނަތާ. އެ ބަނދަރު އޮތީވެސް އެމް.ޑީ.ޕީ ވެސް ދެ ފަހަރު ވެރިކަންކޮށް. އަދި އެހެން ބޭފުޅުން ވެސް ވެރިކަންތަކެއް ކޮށް. އަނެއްކާ ވެސް މިގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން ރައްޔިތުން ކުރި ސަރުކާރުތަކުން އެ ބަނދަރު އެހެން އޮތީވެ ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދު ކުރިއަރައިގަންނަގޮތަކަށް ހަމަ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް ގާތްގޮތެއްގައި، އެ ބަނދަރު އެ ދުރުން ގާތްގޮތަކަށް ބަދަލުކުރަން މަސައްކަތްކޮށްފައި ކުރިތޯ؟ މިއީ ޤާނޫނީ އިންޓަރނޭޝަނަލް. އެކަން ކުރީ ކޮން ރައީސެއްތޯ؟ އެ ކަން ކުރީ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު. ޕީ.އެން.ސީ ސަރުކާރުން ކޮންމެ ކަމެއް، މި ޕާޓީން ކުރީ. މި ޕާޓީގެ ވެރިކަމުގައި އެ ކުރީ. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރަތަމަ، މި ޕާޓީގެ ވަޢުދު. ޢިއްޒަތްތެރި އެމް.ޑީ.ޕީގެ މެންބަރުން އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ދަންނަވަމުން ބައެއް ކަންކަން ދަންނަވައިލާނަން. އިސްރާއީލު-އެމެރިކާގެ ހަނގުރާމަ، ހުރުމުޒު ކަނޑުއޮޅީގެ މައްސަލައިގައި، އެ ހާލަތު ދިމާވިއްޔާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަގުތުން އުފައްދަވާ ކްރައިސިސް ކޮމިޓީއެއް. އާދެ، ސަރަޙައްދާއި ރާއްޖެ ދެމެދު ނުޖެހި، ގާތުން ނުޖެހި، ކުޑައަކުން ނުޖެހި الله ގެ ވަގުތުން އެދި ސަލާމަތުގައި. ރާއްޖެ ދެމިތިބި ނުޖެހޭ، ގާތްކަމުން ނުޖެހޭ، ކުޑައަކުން ނުޖެހޭ. މިއަދު ވެސް މާ ކުޑަ، މި ސަރަހައްދުގައި މާ ބޮޑު ބަދަލެއް، މާ ބިދ އިޤްތިޞާދުތަކުން، ރައްޔިތުން ހިއް ދަރަމަކުގައި ކޮޅު ފުޅާގޮތަށް ނުލިބިގެން، ޖެހެއްވީ ނުލިބިގެން، ދޭތެރޭ ހުސްވެގެން. އަޅުގަނޑުމެންގެ ޗާ ކުރިމަތިވެފައިވަނިކޮށް، ގަދަގަދަ ސިޔާސަތުތަކުން ފުރިހަމަކޮށް ދިނަސް ތިބީ. މި ދިވެހިރާއްޖޭން އިސްރާއީލާއި އެމެރިކާ الله ގެ ޙަޟްރަތުގައި ވަގުތު ނުވާ، ހައްޔަ، ކާޒު ހުރަސްކުރު. އަނެއްކާ ބޯނާޅާލާ ހުރަސްޖެހުން އިސްރާއީލާއި އެމެރިކާ އެއްބަސްވެވުނު ހަނގުރާމަ. އެ ކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލަން. މިކަން ކުރިމަތިވުމުން އިޤްތިޞާދީ ބަހްރައިން، ކުވައިތު، ސައުދީ އަރަބިއްޔާ ކޮޅުތެރޭގައި، އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުކުރާ ހުއްޓުނު ދުވަހު ކުރިން ދުވަހު ވެސް އިމްޕޯޓްކުރުމަށް ގޮތްތަކެއް ވަރަށް ސީދާ އަޅުގަނޑުމެން ފަރާތްތަކުން، މިއަދު ހުއްޓާލި ވެސް، މާދަމާ ހުއްޓާލިޔަސް ކުރާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ބައެއް ކަހަލަ ސާމާނުތަކެއް ވެސް ހުރި މި ފަރާތްތަކުން ސީދާ ގެނުވީ. އަނެއްކާ ދުވަހު ހުއްޓާލެވުނު، އަނެއްކާ ދުވަހު އާގަޑު ހުއްޓާލެވުނު ކަމަކީ ބަޔަކު އަނެއް ބޮޑުކަމަށް ބަލާއިރު މުޅި ދުނިޔޭގައި އިސްރާއީލީ އިޤްތިޞާދު ދުނިޔޭ ބަހައްޓާފައިވާ ހުއްޓުން، ވަރަށް ކަންކަމުގެ ސަރުކާރުތަކުން ގެއްލުމެއް ކުރިމަތިވެއްޖެ. އިންތިޚާބުވެގެން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ހަމަ ވަކިކޮށްލުމަށް ދިރީއެ. އަދިވެސް އެ ހާލަތު ބަދަލުއައީތޯ. އެ ހާލަތު ދިމާވިއްޔާ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަގުތު

މައްސަލައިގައި އެންމެ ބޮޑު، އެންމެ ބޮޑު ޝިޕްހަބް އިންޑިއަން އޯޝަނަށް އަރީ ވަރަށް ގިނަ މުދާ ކޮލަމްބޯ ބަނދަރަށް ދިޔައީ. ވަރަށް ގިނަ މުދާ މިއަދު ވެސް އެ ދަނީ ކޮލަމްބޯ ބަނދަރަށް، ކޮލަމްބޯގެ ބަނދަރަށް. ކީއްވެގެންތޯ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަނދަރަށް ނާންނާނީ؟ ޖާގަ ނެތީމަ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަނދަރު ތަރައްޤީވެފައި ނެތީމަ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަނދަރު އެ ހާލަތުން، ކޮމާޝަލް ތަންތަން ކުރިއަރައިގެންދިޔަ އިރުގައި ވެރިންނަން އެ ކަން އިހުސާސްވެގެން، އެ ކަން ނިންމި ނަމަ މިއަދު އޮންނާނެ ބޮޑު ބަނދަރެއް ވެސް. މި ހާލަތު ބަދަލުކުރަން ވެސް މި ސަރުކާރުން ނުކުތުމާ މިއަދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބަނދަރު ބަދަލު މި ކުރަނީ ތިލަފުށިއަށް؟ މިހާރު އެ އޮތް ދަނީ އަމަލީ މަސައްކަތްތައް ކުރިއަށް. މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުއްވި ޒަޢީމާއަށް ވެސް އަޅުގަނޑު ދަޢުވަތު ދެން އަޅުގަނޑާ އެއްކޮށް ތިލަފުށީގެ ބަނދަރަށް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބައިނަލްއަޤުވާމީ ކަނޑުގެ ބަނދަރު ތަރައްޤީކުރުމުގާ އިރު އެ ތަން ބަލައިލަން ވަޑައިގަންނަވަން. ހަމަގޮތް އެހެރީ ފެންނަން. މިހާރު ވެސް އެ ދަނީ ކުރިއަށް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ހަމަ މިއާއެއްކޮށް އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީން ޕޯޓް ޖެޓީގެ ކަންތައްތަކުގައި މަސައްކަތްތަކާގައި ކުރިއަރައިގެން އިރުގައި ގޮތުގަސްޓޭކަން ދުވާލަކު އެއްޗެހިތައް ސަމާކާ ފަސްޓްރެކް ހަމަޔަށް އައިސްފި ވާކުޅުގައި ޖެއިތި އަޅުގަނޑު ބޭފުޅުން ދަރުން. ސަމާކާ ފަސްޓްރެކް ހަމަޔަށް އައިސްފި ވިޔަފާރިވެރިންނާ އެއްކޮށް ދުވަހުން ދުވަހަށް؛ އަޅުގަނޑުމެން މިޒާނުގައި އެއްވެސް ވަރަކަށް ނުދަންނަވަން ތަކުލީފެއް އަޅުތަބޫލުވާނެއް ސް ނުވަތަ ވެފައި ނުނިންނާނެ. ތަކުލީފެއް އަޅުތަބޫލު. ތަކުލީފެއް އަދި އުޅުނު ހާލަތެއް ވެސް އާދޭ. ތަކުލީފެއް އަދި އަޅުގަނޑު ބޭނުންވާ ވަރަށް ފުރި ބޮޑަށް ހާލަތެއް ވެސް އައިސްފާން. އެއްޗެހިތަކުގެ، މި ކަމުގައި ވެސް ތަކުރާރުވާނޭޝަން، ހަމަ މައިނޮރިޓީ ޖަވާބުގައި އޮންނަ އިތު ކޮލެޖެއް ޖައްވުގެ އެއަށް އެ ކޮލެޖެއްގެ ޝައުގުވެރިކަން ކޮށް ބަދަލުވަނީ، ކަރުނަ ދަކަމަށް ކަން ގޮތަކަށްވާނީ. ގެނެސް ބަލަން އެ ކޮލެޖެއްގެ ޝައުގުވެރިކަން ވެސް އަދާކުރުމުގައި ބަނދަރަކަށް ކުރިއަރައިގެން ހުރި ނޫނީ ގޮތުގައި ޖަވާބު ދިނުމާ ޖެހިވެރިވާ އިސްތިޤްބާލުގައި އެހެން އެ ހިސާބުން ނިންމަވަނީ. މި ޕީ.އެން.ސީ ފެށިކަމުގައި ރައީސް ޔާ. މުޅިއްމަތު މުއިއްޒުގެ ތަޖުރިބާ އަހަރެން ވެސް އެހެން ބަނދަރުތަކަށް ދިވެހިރާއްޖެ ގެންދިއުމަށް ބަޔަކު، ބަނދަރުތަކުން ގެންދިއުމަށް ބަޔަކު ރަށްތަކުގައި އަސަރު ކުރެވޭ ގޮތަށް ގެންދިއުމަށް ބަޔަކު، ތަކެތީގެ އަގު އުފުލިގެންދާނެ ގޮތަށް ގެންދިއުމަށް ބަޔަކު ފިޔަވަޅު އިންސްޕެކްޝަން ހަދައިގެން ގަޑިން ނުގެނެސް، ތަކެތި ނުގެނެސް، ކޮމަން ނުގެނެސް، ކާމަން ނުގެނެސް ކުރިއަށްގެންދާނެ. އަދި މި ހާލަތު ގެނެސްދެނީ ގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދަނީ އާދޭ މިގޮތް ފެނޭ ފަހަރަ، ޖުމްލަ ބޮޑު. ޖުމްލަ ބަނދަރުތަކުގެ ކަންތައްތައް އިންތިޒާމުވެފައި ބޮޑު ސަޕްލައި އެ ދަނީ. އަޅާލަ، އެއީ ރައީސް ޔާ. މުޅިއްމަތު މުއިއްޒުގެ ކާމިޔާބު ހަމަޖެހިފައި، މި ކާމިޔާބަށް ދެއްވާ ވެސް ކުރަނީ އަޅުގަނޑު. އެއީ ޖުމްލަ ރިޕޯޓްކުރެވުނު ކާމިޔާބު. ރައީސް ވިލާތުވީ ތިމާގެ ސިޔާސަތާއި އެއްގޮތަށް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތް ޤާބިލު ކާމިޔާބު ހާސިލްވުމަށް ދިރިއުޅުން ހަމަޖެހޭނެ ގޮތުގައި ބަނދަރުތައް ނިންމުމެވެ. އަޅުގަނޑުމެންނަށް، މިގޮތް މިޔޯ އެހެން އިސްލާމީ ދާއިރާ މަސައްކަތް. އެހެން އިސްލާމީ ދާއިރާ

ވަސީލަތްތަކީ. ކޮބައިތޯ މިގެ ބޭނުމަކީ؟ މިގެ ބޭނުމަކީ، އެހެން އެ ވިޔަފާރި ސަބަބަކީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާއާ ޖެހި ނިޒާމުގެ ތެރޭގައި ފުރިހަމަކަން ވަޒީފާއިގަނޑުވަރި ރައްޔިތުންނަށް، ރައްޔިތުންނާ ހުރިވަސީލަތް ހިލޭދިނުން. ރައްޔިތުންނަކީ މިހަރު ދިވެހިރާއްޖޭގެ އޮތް ހާލަތުގައި ފުރިހަމަ ވިސްނުން އޮޅި ބަނދަރު ސަރުކާރުގެ ކޮންމެ ތަނަކަށް، ބަނދަރު ބޮޑު ކޮންތޭނަރުން ކަމަނާގެ. ރައްޔިތުންގެ އިޤްތިޞާދީ އެހެން ބޯޓުތަކެއް، ރައްޔިތު އެހެން ދިރާސާކަން ޖަރީރަތުގެ ހުކުރުވަން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ކަންތައް ބަނދަރު މިއަދު އޮތީ ހާލަތުގައި. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ އެއީ ޒުވާނުން އިންތިޚާބުކުރެވުނީ. އެ ކަން ކުރުމުގައި އަލުގަނޑު މި ދިއުމާއި އަލުގަނޑުފެށުމުގެ އަމާޒަކީ 2027 ނޮވެންބަރުގައި ފުރިހަމަ އެކްސްޕޯޓްކުރަން ގެނައުންކަން. އަދި އޮކްޓޫބަރު 2026، މި މަހު ދާއިރާ ހުރިހާ މިރަށުގެ ކޮޅިއަރުކުރަން މިހާރު ވަނީ ފާހަގަވެއް. މާލޭ ހިލާލު ޓޫރިޒަމްގެ ކަނޑުއެޅުނީ. ޑިސެންބަރު 2026، ދިރާސާ އަލުގާ މުހިއްމު ކޮޅިއަރުކުރިން އެއްކޮށް މިނިވަން ބޭރުގެ ފުރުޞަތު މާލެ އަދި ހުޅުމާލެ ހިލާލު ޓޫރިޒަމް ފެށުނީ ކުރިއަށްގެންދަނީ. ނޮވެންބަރު 2027ގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް އަދި ޖަލްސާގެ ކާމިޔާބު ކޮޅިއަރުކުރިން އެއްކޮށް މިނިވަން ބަދަލުގެނައީ. ހަމަ މިއާއެކު އަލުގަނޑު ފާހަގަކުރެވޭނެ ގޮތަށް އަލުގަނޑުކޮށްދިނުމަށް އެ ސަރުކާރުގައި ފާހަގަކުރެވޭނެ ގޮތުގައި އޮތް ވަގުތީގެ އަދި އުފެދިގެން ގައުމީސިޔާ. ހަމަ އެކުވެރި ސަރުކާރުގައި ފާހަގަކުރެވޭނެ ގޮތުގައި އޮތް ކަމެއް މިއީ. ފާހަގަކުރެއްވީމާ އޮތް ކަމެއް މި. މިގޮތުން ވީމަ އަލުގަނޑު ގަބޫލުކުރަނީ މިއީން ސަރުކާރުގެ އެއްވެސް ދިރާސާގައި އިޖުރާ ސަރުކާރުގެ އިންސާ އަލުގަނޑުގެ ޖަލްސާއަކީ އަލުގަނޑުކުރުމުގައި ހުރި ހުވައިގެ ޤާނޫނު އެ ސަރުކާރު ޖަވާބުދިނުން. އެހެންނަމަވެސް، އިހުސާސްކުރާނޭތާ އަލުގަނޑުގެ ޖަވާބު ތަންފީޒުކުރެވޭ ދިރާސާކުރުމުގައި ފެށޭ. އެހެންނަމަވެސް، ޖިންސާކުރު ގޮތަކީ ސަރުކާރުގެ ތެރޭގައި ސަރުކާރު އިންސާ އެއަށް ޖަވާބުދިނުން ކުރުމުގައި ވާނީ، އަލުގަނޑު ފާހަގަކުރެވޭނެ. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ ހަމަޖެހޭ ހަމަރުހާ ފުރާ އެއީ އަސާސީ ބާރުތަކެއް ކުރުމުގައި ދިރާސާ މި ރައްޔިތު އެކުލާ ފަސޭހަކުރުވަން އަސާސީ ހަމަރުހާ. ހަމަ، ހަމަރު، ފުރަ ގުޅުން ހަރުގެތަން ހަމަޖެހޭ ހަމަރުހާ ފުރަ އެސް.ޓީ.އޯ ގުޅުވާކަން ވަކިހަރުގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއީ އަސާސީ ބިން ބާރުތަކެއް ކުރުމުގައި ދިރާސާގެން އެކުލާ ވިޔަ ދިވަހިއްތު. ރައްޔިތުންގެ ޙައިސިއްޔަތު ބަދަލުގެނައުމުގެ ވައްތަރުގެ ރަނގަޅުކުރި. ރައްޔިތުންގެ ސަރުކާރު ފުރާ ބާރަން ބައިޓުގެން ހިނގަމުންދާ. ހަމަ، ހަމަރު، ފުރަން ފުރާ އިޖުރާތުގެން ހިނގަމުންދާ އިޤްތިޞާދީ ރައީސް. އަލުގަނޑު ފުރުސަތުގައި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޖޯ. ފުރައްސާރަ ފުރައިޒު ވިޔަފާރި ބިމަށްދަނޑުވާރު ބޭނުންކުރާ ހަމަ، ހަމަރު، ފުރަ އެއީ އަސާސީ ބާރުތަކެއް އަސާސީ އަލުން އާދަ ބަދަލުގައި އިޖުރާ ދިރާ ބާރުގެ ބޮޑުކާމިޔާބު، އިޖުރާ ދިރާ ބާރުގެ ދާވާލާ އަދި އާގައިޖުރާ އަލުގަނޑުކަން ހަމަޖެހުނު ގޮތުގައި ދުވަ، ކާރި، ކުރުވާބެހޭ ހިފާ ބިން ބާރުތަކެއް ވަގުތީ އިހުސާސް، ޖުމުލަ ސަރުކާރުބެހޭ ބާރު އެއީ ސިފަ ކުރިއަށްދިޔުން ނިންމަވައިގެން އަސާސީ މުޅި ކުރުމުގައި ކަނޑައެޅުން. މިއީ ޖޫރިސް އިންޓަރނޭޝަނަލް. ރައްޔިތުންގެ ދިރިއުޅުމުގެ ދުވަހުން ދުވަހުގެ ހަމަޖެހުން ސަރުކާރުގެ ހޮވައިގެން އޮތް ހަމަޖެހި ބަދަލުކުރަން ފިޔަވަޅު ފިޔަވަޅު، ސަރުކާރުގެ ޖިންސާއަކީ ރައްޔިތުންގެ ޖަވާބުދާރީކަން އަށް ބަދަލުކުރަން

ޕޮލިސީ އިންޓަރވެންޝަން ހެދުން، އެއީ މި ޖަމާޢަތުގެ ޑިމޮކްރަސީއަކީ. އެ ކަން ނޫންމޯ ޕީ.އެން.ސީން މި ކުރަނީ؟ މި ސަރުކާރުން މި ކުރަނީ. އެމް.ޑީ.ޕީ ކުރިތޯ؟ ދެ ދައުރު ވެރިކަންކޮށްފި. ތަކެތީގެ އަގުބޮޑު. އަގުބޮޑުވީމަ އަތްފޯރާ ވަރަށް ގެނައުން، ކަންމަތީ ހިޔާރަ، ތުންތުން، މި ވާހަކަ ނޫންމޯ ދެއްޔޭ؟ ކޮން ޕޮލިސީ އިންޓަރވެންޝަނެއް ހަދާ މިކަން، މިކަން ދަތުރުކުރަން ނުވަތަ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން އިޤްތިޞާދީ ބުރަޔޯ؟ ގުޅުވަޑައިގަންނަވާން، 2019 އިން 2023 އަށް އާދެ، އިޤުތިޞާދީ ފަޅުވެ، އާދެ، ޕީޕީއެމް މިނިސްޓަރު، އާދެ، ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ކޮން ވާހަކަތަކެއްތޯ ދައްކަވާފައި ހުރީ؟ އެހެރީ ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގައި. އަޅުގަނޑު އެހެން ކުރި އެ ދައްކަވާފައި ކުރި ވާހަކަތަކެއް. އާދެ، ހުރި ދުނިޔޭގެ މަސްތުވާތަކެތި އެންމެ ބޮޑަށް އަންނަނީ ދިވެހިރާއްޖެއަކީ. އެއީ ތެދެއް! ދުނިޔޭގެ މަސްތުވާތަކެތި އެންމެ ބޮޑަށް ދިވެހިރާއްޖެއަކީ އެންމެން. ދުނިޔޭގެ، މިއަދު ދުނިޔެ ގެއްލިގެން އެއް ގޮތެއް ގޯސްބަލި ދުނިޔޭގައި ކޮންމެ ބައްޔެއްގައި ކަމެއް ހިނގައިދާނެ، މި ބައްޔަށް ފެސް މި ތަނަށް ފެސް އެންމެން އެ ކަން. އެހެންނަމަވެސް، ތަޙުޤީޤު އެ އަންނަ އިމްޕޯޓްގައި ދުނިޔޭގެ އެހެން ބަޔަކާ ގާތް ނިސްބަތުން އަދި އެ އަންނަ އަސަރުތައް މަސްތުވާތަކެތި ޤައުމީ ޙަޤީޤަތުގެ ޗީޒަން، ރައްޔިތުންކަށް އެކަމުގެ އަސަރު ނުކުތުން ގޮތަށް ސިނާއަތުގެ ކަނޑުއެޅުމުގައި ޕްރޮކިއުމަންޓުން. އެއީ ތެދެއް. އެހެންވީމާ، ކޮސްޓްތަކެއް އަހަރުދުވަހު އެއް ހަނދު، ހަރާ، ދުވަހުގެ ކަންތައްތަކުގެ ބޭރުއަރާ ސަވާބެސް ބާޒާރުން ސިފަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ނިންމަވައިގެން އެ ކަން ތަންފީޒުކުރަން މިނިސްޓަރު ހަވާލުކުރީ. އޭގެ ކުރިން އެކަން ކުރުމުން މި ދަނީ ވަރަށް ފުރުސަތުތަކެއް އެބަ. ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިތަށްއެރި އެއް ބޮޑު ކަމަކީ އެ ޖަވާބު އަޅުގަނޑުމެން ވިސްނާ އެންމެ ތަނަވަސްކަން އަޅުގަނޑުމެންގެ ބިމާ އޮތް. އިއްޔޭގެ ތަރިކާ؛ އަންނަނީ އެ ހިސާބުން ނިމުނީމާ ނޫން. 31 އޮގަސްޓް 2026ގައި އަސަރުތައް ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒު އަޅުގަނޑަށް ދުރުއްވާ. އެ މަސައްކަތް ވިދާޅުވެސް ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގެ އިޞްލާޙު އެ އަދަދު އަންނަނީ ބަޖެޓް ހަމަ ބޭނުންވާ ކަމަށް. ތަރައްޤީއަކަށް ޓާރގެޓް ކަނޑައެޅުއްވާ އިޖެން-އެރިކާ ރަސްމީކޮށްފައި ދުވިގެން އަންނަ ހުރޭ ކުރެވޭކުރުމަށް ޗަކަރި އަހަރަކު ބާޒާރު ހަރަން ބޭނުންވެސް. ޕަބްލިކް ސަރވިސްގެ ކޯލާ، ޕޮލިޓިކަލް ދާއިރާތަކުގައި ދޯ ޕާޓީތަކާ، އެއްބާރުލުން ދެވިގެން، ގަވާއިދުތަކުގައި ދިވެ މިހާރު ބަޖެޓުގައި ކަހަލަ ސަބްސިޑީ. ދުނިޔޭގެ ރަނގަޅުވާނެ ދިރިއުޅުމަށް ކަރުދާސް ބަރުދަން އެއްކަލަ ސްޓާޓް. އެހެންނަމަވެސް، ދުނިޔޭގެ ރަނގަޅުކުރުމުގެ ބަދަލު ކުރިމަތި، ދިރިއުޅުމުގެ އެ ކަމަކު އަޅުގަނޑުމެން ގޮތެއް، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އެދިވަޑައިގަތުމުގެ ސަމާލުކަން ގޮތެއް ވިޔަފާރިވެރިންނާ ދިރިއުޅުމުގެ ބުރަ ކަރުދާސްތަކާ ހަމަ ވާ. މިހާރުގެ ދުނިޔޭގެ އެއްގަމުގެ ދުވަހުގެ އަސަރު މި އަދަދުތަކެއް އިޤްތިޞާދީ ވިޔަފާރިވެރިން. އެ މަސައްކަތްތައް އެއްގަމުގެ މަސައްކަތްތަކުގެ، އެއްގަމުގެ ޕޮލިސީތަކުގެ ސަރުކާރުން ވިސްނުން ވިޔަފާރިވެރިން އާދެ ޖަލްސާގައި ހިންގަން ފުރުސަތު ދޫކޮށްލަނީ. އާދެ! ދޫކޮށްލަނީ. ކުރި މިއަދާޖެހިގެން، ދައިރާއަށް، މިހާރު އިންޑަސްޓްރީއަކަށް އާދެ ޖާގަދީ ހިނގަނީ. ޕޮލިސީ އިންޓަރވެންޝަންގެ ދަތުރު ސްޓޮކް އެންޑް

އެންޓަޕްރައިޒެސްތައް ކުރި ތަރައްޤީކުރުމުގެ ޖާގައިގެ ތެރެއަށް؛ އެއްކޮށެން ހަމަ މި ސުވާލުގައި އެބަ ބޭނުން ނުވަންނާނެ. އަނެއްކާވެސް އެބަ ހަމަ އެ ބޭނުވެން ވިދާޅުވާ އެބަ އަޑުބާޒުވެން މެރިކާކުރުވެންވާނެ. މި ދެ ކަންތައްތައް ނޫންތޯ އަޅުގަނޑުމެން މި ކުރަނީ؟ މި ހާލަތު އިމްޕޯޓުވެރިޔާ ސަރުކާރު ގެރެންޓީކުރުމަށް ނޫންތޯ؟ މި ހާލަތު އިމްޕޯޓުވެރިޔާ، ރައްޔިތުންނަށް އެކަމުގެ އިމްޕޯޓް ކުރެވިގެންދާ ޒަމާން ކަންތައްތަކެއް ދިއުމަކީ، ސަރުކާރުން އެ ސިޔާސަތަށް ވެންޑުކުރުވެރިޔާ، އޭގެ އިމްޕޯޓް ރައްޔިތުންނަށް ނުވަތަ އޭގެ އަސަރު ރައްޔިތުންނަށް ސާފުވާ ގޮތަށް ކުރާކުރަން ފުރިހަމައަށް ނޫންތޯ؟ އެހެންނަމަވެސް، މިއަދުގެ ތަފާތަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަޅުގަނޑުމެން މިކަން ކުރާ ގޮތަށް މިއަދު ސިފާ އަޅުގަނޑުން ކަމުގައި ނުވިޔަސް، މި ބޭފުޅުން އަމިއްލަ ދިރާސާކުރައްވާ، މިޒާޖު އިސްލާމީގައި ވެސް އަދި ސަރުކާރުގެ ބައެއް ގައުމުތަކުގައި ވެސް މިއަދު އަސާސީ ޤަވާޢިދުތަކުގެ ކަނޑައަޅައިގެން އެ ގެންދަނީ. ކީއްވެގެންތޯ؟ ދުނިޔެ ބަދަލުވެއްޖެ. ދުނިޔޭގެ ޓްރެންޑާއި ހަމަޖެހުމާއި ކަނޑައެޅުއްވުމުގެ ދަތުރުކުރާ ކާމިޔާބު ފަރާތުގެ ވިޔަފާރި ކާމިޔާބު ބަދަލުވެއްޖެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ތަބީޢީ ކަމެއް. ދުނިޔެ ތަރައްޤީވެގެން ގައުމުތަކުގެ އެކުވެރިކަމުގައި އިތުރު އެ ހާލަތަށް ސަރުކާރުގެ ރިޢާޔަތްކަން ލުއިކުރަން. އެއީ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވާ ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ ހިސާބުން ނިމުނީއޭ ނޫން. އަޅުގަނޑުގެ ނަމުގައި އަޅުގަނޑުމެން ވަން؛ މިހާރު ވެސް ޖުމްހޫރިއްޔާ މި ބޭފުޅުންގެ ތެރެއިން ބޭނުންފުޅު ބޭފުޅުންކަށް، އެ ސްކީމުގައި އަދި އެކްސްޕޯޓުގައި އިންސާފު 'އަޅުގަނޑު' ކިޔާ ޕްރޮގްރާމް. ކިބައް ސަޕޯޓަ މިހެން މިހާރު ވެސް އެ ހިޔާވަހިކަމާ ދިރާސީ ރިޕޯޓުގެ ކަންކަމުގައި ބޭނުންކުރާގޮތުން ވާނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ ހިސާބުން ނިމުނީއޭ ނޫން. ހަމަ މި ދެންނެވި ތަނުގެ ވެރިޔަކަށް ވާނީ ސިޓީގައި ސާވިސް އަދި ރިޕޯޓިންގަށް އެސް.ޖީ.އައިން ހަރުމަސައްކަތްކޮށްދީ މިހާރު ވެސް ޕަބްލިކޮށްފައި ތަޢުލީމީގައި ދުވަހު ނަގަމުން އެ ގެންދަނީ މި ދެންނެވި ތަރުތީބަށް. ސާވިސް އަދި ރިޕޯޓިންގަށް. މާލީ ސިސްޓަމުގައި އެކަނި. އަޅުގަނޑުމެން ދިރާސާ، މަރުހަބާގައި ދޭހެ، ހިތްދޭމަގު ދޭހެ، ޓްރާންސްޕޭރަންސީ ހަމަކުރެވޭ، ހުރިހާ އެސް.ޖީ.އައިގެ ފުރާނަ، މިކަން އެކަކު. މިއީ އަޅުގަނޑުމެން އެސް.ޖީ.އައިން ލިސްޓުގައި ހުރި މަޢުލޫމާތު. އެސް.ޖީ.އައިގެ ތަރުޖަމާގެ ޕްރީފެކްޗަރުގެ ގޮތުގައި ނަގަމުން އެ ގެންދަނީ. އެ ބޭފުޅުންނަށް ލާރިދޭނެ އެސް.ޖީ.އައިން ކަންނެލަ ހިތްޖެހުން ދާންދެން އިއުލާންކުރިބޮޑު ރަތައް. ހަމަ މިއަދު އާލާކޮށްދީނުގައި 6، ކޮމިޓީތަކުގައި 4، އާބާދީ ފިލާ ހާހަކަ ފުރި ވަނަ 16 ރަށެއްގައި 31. އާބާދީ ފިލާ ހާހަކަ ފުރި މަދު 165 ރަށުގެ ތެރޭގައި 44. އަޅުގަނޑުމެންގެ އަމާޒަކީ މި ހުރިހާ ތަނެއްގައި މި ކަންކަން، މި ހިދުމަތްތައް، ވަނަވަރު އެސްޓޭޓް އަޕްގްރޭޑްކޮށް މުސްތަޤުބަލުވާން ފޯރުކޮށް ތެރެއިން މި ކަންކަން ކުރުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި ހަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މި ޒަމާނުގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވައިދޭން ދިފާއީ ހާލަތުގެ ތަރުޖަމާކުރުމުގައި ޖަހަރަން ގޮޅިފިޔަ ބައުރު އޮތް ސްޓޮކްސްޓިކްސްގައި އަޅުގަނޑުމެން، އަޅުގަނޑުމެން މުސްތަޤުބަލަށް ކުރިއަރުވާނެ ގެނައުން ކޮލެޖު ޕްރޮގްރާމް އިންޓަރނޭޝަނަލް އެއްޗެ ގާއިމުކުރެވޭ. ޕްރޮފެޝަނަލް މިހާރު އެ ގެންދަނީ. އަޅުގަނޑުމެން ގަޑިއަތާއި ގޮތުގައި މި ފަހުން ޓިކެޓުސް

މިނިސްޓަރ މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅުއްވި ބަޖެޓުގެ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރީ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ބަލާ އިރުގައި ފެނޭ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ޕްރޮޖެކްޓް އިމްޕްލިމެންޓްކޮށް، ދަންނަވާލަން މި ހުރިހާ ނުގެނެވި ކާރަތާކުން ވެސް އަހަރުން ފަހުގައި އެ އޮތީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ މި ސިޔާސަތުގެ ސަބަބުން. އާދެ! ސިޔާސަތަށް ގެނުވުނު ބަދަލުތަކާއި، އެ ސިޔާސަތު މެނޭޖްކުރުމުގައި ގެންގުޅުން ފަރުވާތެރިކަމުގެ ސަބަބުން މި އޮތީ ނުރައްކާތެރި ހާލަތުގައި ވެސް މި ހާލަތު އިތުރަށް ގެއްލިގެން ދިޔައީ މުސްތަޤިއްރުވެފައި މި އޮތީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއާ އެކު އަޅުގަނޑަށް ކުރަން އޮތީ ދުވަސް ސުވާލަށް އަޅުގަނޑު ޖެހިޔާނަން. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 132 ވަނަ މާއްދާއާ ހިމާޔަތް ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާ އަމާނާތްތެރިކަމާ އެކު ނުބަލަހައްޓުން. މީގެ ތެރޭގައި ފުރަތަމަ ޒިންމާވާނީ މި އިންނަނީ ދައުލަތުގެ މާލީހާލަތު އިންތިޒާމަށް ނަޒަރުކޮށްލައިފާ ދަނޑިވަޅުގައި ރާއްޖެއާއި ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ބޭއްވި އުޅުއްވި އިންވެސްޓްމަންޓް ފޯރަމްތަކާއި މަޝްރޫޢުތަކާއި އިފްތިތާހުކުރުމުގެ ރަސްމިއްޔާތަކަށް ދައުލަތުގެ ގިނަ އަދަދެއްގެ ފައިސާއާއި ވަސީލަތްތައް ބޭނުންކޮށްފައިވޭ. ދުބާއީ، އިންޑިއާ، މެލޭޝިއާ، ސިންގަޕޫރު އަދި އިނގިރޭސިވިލާތުގައި ބޭއްވި މިފަދަ ހަރަކާތްތަކަށް ބޮޑު ޚަރަދުތަކާ ކޮށްފައިވާކަން އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮމޯޝަން، ރިސޯސްމޮބިލައިޒޭޝަން، ރާއްޖެއަށް، އަސްލެހަރުއިންކޮށްލާނަން. ވަރަ އެއްވެސް އިންވެސްޓްމަންޓެއްގެ ޕްރޮޕޯސަލް ހުށަހެޅިފައި ނުވާކަން. މި ކަންކަމަށް ހިނގި ހަރަދުގެ ހިސާބުކިތާބު ލިބިފައިނުވާކަން. 2024 ވަނަ އަހަރު ޓޫރިޒަމްގެ ބަޖެޓު ކުޑަވައި ހުރިހާ ދެން ފަހަރުކަމަކަށް ވަޒީރު ވަޢުދުވެވަޑައިގަތުން؛ މިއަދު ހަމައެކަނި އެއްވެސް ޕްރޮޕޯސަލް ނުވި، މާރިޗު 2025އާ ހަމައަށް 6·56 މިލިއަން ޑޮލަރު އެ ބޭނުމަށް ހަރަދުކޮށްފައިވާ އިރު، މިއީ ދައުލަތުގެ ފައިސާ އިސްރާފުކުރުމުގެ ސާފު މިސާލެއްކަން. އަދި ސިޔާސީ ދަޢުވާ ދައުރުތަކުގެ ދައުލަތުގެ މުދަލާއި ފައިސާ ބޭނުންކުރުމަކީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 132 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)ގައި ކަނޑައެޅި ހިމާޔަތްކުރުމާ ކަޑައްކަން. އަޅުގަނޑު މިދެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ޖަވާބުދާރީކުރުވަން ބަލައި އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮމޯޝަންގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު ޕާހަގަކޮށްލާނަން. މޯލްޑިވްސް ބިޒްނަސް ޕްރޮމޯ ސަމިޓް އެއީ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ޖެރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒު ފުރިކަމަން ވަޑައިގެންނެވި ހިސާބުން ފުރިގެން އަޅުގަނޑުމެން މި ގެންދަނީ ބާއްވަމުން. އެގޮތުން ޗައިނާގެ ބީޖިން، ޔޫއޭއީގެ ދުބާއީ، އިންޑިއާގެ ދިއްލީ، މުމްބާއީ، ބެންގަލޫރު، މެލޭޝިއާގެ ކުއާލާލަމްޕޫރު، ސިންގަޕޫރު، ޔޫ.ކޭ.ގެ ލަންޑަން، ޖަރުމަނީގެ ބާލިން، ސްރީލަންކާގެ ކޮޅަމްބު، ޕާކިސްތާނުގެ އިސްލާމާބާދު، ޖުމްލަ 11 އިންޓަރނޭޝަނަލް ފޯރަމް އަޅުގަނޑުމެން ވަނީ ބާއްވާފައި. އޭގެ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިންވެސްޓްމަންޓުތައް ޕްރޮމޯޓްކުރުމަށް ޓަކައި. ސްޓާޓަޕްތަކަށްވެސް ޕްރޮމޯޝަނުގެ ސަބަބުން ވަން އިންވެސްޓްމަންޓުތަކުގެ ތަފްސީލު ހާމަކޮށްދެއްވާކަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ސުވާލު ދެން ހާދަ، ވަރަށް ގިނައިރު ފިކުރުކުރިން. ކިހިނެއްތޯ މި ވާހަކަ ދައްކާނީ އަޅުގަނޑު. ބާއްވާ އިންވެސްޓްމަންޓްފޯރަމްތަކުން ގެނެވުނު ޕްރޮޖެކްޓްތަކަކީ، މާނައަކީ ދުބާއީގައި ބާއްވިފައި ދަރަވާގެ އިންވެސްޓްމަންޓް އައީ. އެ ގޮތަށް ކާރިސާއަކަށް ބޭނުމީ؟ ވިސްނާފައި އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރީ، މިސާލަކަށް މިހާރު

ދުނިޔޭގެ އެރަބިއަން ޓްރެވަލް މާޓް އެ ދަނީ ކުރިއަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިޞާދުގެ މައިބަދައަކީ ފަތުރުވެރިކަން. މިހާރު ވެސް ޓޫއަރިޒަމް މިނިސްޓަރ ވެސް އެ ހުންނެވީ ހަމަ އެ ފޯރަމްގައި. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުންނާބުއްސާ ވިޔަފާރިވެރިން ވެސް އެ ތިއްބެވީ ހަމަ ޑަބްލިއު.ޓީ.އެމްގައި. ކޮންމެ އަހަރަކު އައި.ޓީ.ބީ އެބަ ބާއްވާ ޖަރުމަނީގައި، އައި.ޓީ.ބީ. މިހެން ގޮސް ވަރަށް ގިނަ ޓޫއަރިޒަމް ޕްރޮމޯޝަން ފެއަރތައް. އެއްވެސް ޕްރޮމޯޝަނެއް، ފެއަރއެއް ނިމިގެން އައިމަ އިނގޭތޯ، އެ ފޯރަމާ ހުރިހާ ދިވެހި ގެސްޓްހައުސް އަދި ދިވެހި ގެސްޓްހައުސްތަކާއި. އެ ފޯރަމްގެ ސަބަބުން އަދި ބޮޑުގިނަ ރިސޯޓްތަކަށް ދިވެހި މިހާރު. އެހެން އޮންނަ ކަމެއް ނޫން. އެހެން އޮންނަ ކަމެއް ނޫން އިޖްތިމާޢީ ރަސްމީ. އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮމޯޝަނާ މިއަދު ދުނިޔޭގެ ކޮމްޕިޓިޝަން އޮތް ގޮތުން ދުނިޔޭގެ ގައުމުތަކުގެ ވިޔަފާރީގެ ވާދަވެރިކަން އޮތް ގޮތުން ކުރިއަރަން ގެންދަންޖެހޭ އެއްބަސްވުން. އަޅުގަނޑުމެން އަދިވެސް މަދު މިކަން ކުރަމުންދަނީ. ކުރިއަރަން ގެންދަންޖެހޭ އެއްބަސްވުމެއް. މިގޮތަށް ވެސް، މިގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ބައެއް ހިސާބުތަކުން ދަންނަވައިލާނަން. ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ އަދަދުތަކަށް. ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓް ދިވެހިރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ އަދަދުތަކަށް. އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމާއި، ޕީ.ޕީ.އެމްގެ ވެރިކަމާއި، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމާއި، އަދި ޕީ.އެން.ސީގެ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިހާރުގެ ވެރިކަން. 2008 އިން 2013 އަށް، 2008 އިން 2013 އަށް 5 އަހަރު ދުވަސް ތެރޭގައި އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީގެ ހިސާބުތަކުން ދައްކާ ގޮތުގައި ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ އަދަދަކީ. އަޅުގަނޑު ރިޕޯޓްކުރަނީ 2008 އިން 2013 އަށް ދުވަސްކޮޅު ބާވަތް އިންވެސްޓްމަންޓު...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، މިނިސްޓަރު ސުވާލުތަކަށް ކުރިމަތިލައްވައިގެން ޖަވާބުދެއްވާފައިވާތީ ފުރުޞަތު ޝުކުރިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެން ޝުކުރިއްޔާ އެ ވާހަކަ ސާފުކޮށްދެއްވީތީވެ. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެން ޝުކުރިއްޔާ! މިނިސްޓަރު ކުރިމަތިލެއްވުމަށް!

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް އެންޑް ޓްރޭޑް، މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގައި 2008 އިން 2013 އަށް ދުވަސްކޮޅު ބާވަތް އިންވެސްޓްމަންޓުގެ ރަޖިސްޓަރީވެފައި އެބައޮތް. ދެން އޭގެ ފަހުން މި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެން ސާފުކޮށް ދެއްކޭނެ ޖުމްލަ 2013 އިން 2018 ވަނަ އަހަރު، 5 އަހަރު. 5 އަހަރު ތެރޭގައި، އެ 5 އަހަރު ތެރޭގައި ހަމަ އަޅުގަނޑުމެންގެ ވަޒީރުކަމުގައި ހަމަވެސް ސަރުކާރު ނ ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓް ރަޖިސްޓަރީކުރެވިފައިވާ އަދަދުތަކަށް. މިއީ ޖަވާބު، އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަގުތު ސަރުކާރާ އަދި ބަރަ. ޖަވާބު. 2018 އިން 2023 އަށް ދުވަސްކޮޅު ޖުމްލަ ބާވަތްތަކުގެ ފޮރިން އިންވެސްޓްމަންޓުގެ

އިންނަނީ ދިރިސަލާމަތަ ސާވިސް ފަސް އިންވެސްޓްމަންޓް ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައި. އެއީ 5 އަހަރުދުވަހުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިރިސަލާމަތަ ސާވިސް ފަސް އިންވެސްޓްމަންޓް ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައި އިން އިރު ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ މި ދެ އަހަރާ ބައިވަރުން ގޮސް 3 އަހަރު މިވާ ސަރުކާރުން، އަދި 3 އަހަރު ނުވެ މި އުޅެނީ. 2023 އިން ފެށި، 17 ނޮވެންބަރު 2023 އިން ފެށިގެން މި އައި ދުވަސްކޮޅުގައި ތިން ސަތޭކަ ބާރަ އިންވެސްޓްމަންޓް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ރަޖިސްޓްރޭޝަން ކުރެވޭނެ ހައްދަވާފައި އެ ވަނީ. ކޯލިޝަނަށް، އިންވެސްޓްމަންޓް ޕްރޮމޯޝަން ބޯޑު ސަބަބު ދަންނަވަން އަޅުގަނޑު އެއްކޮށް މި ދެންނެވީ. ދެން ހަމަ އަޅުގަނޑު އެއްކޮށް ދަންނަވައިލާނަން އެއަށް ވެސް. 2014 ވަނަ އަހަރު ތިލަފުށީގެ އަޅުގަނޑަށް ހަނދާންވާ ގޮތުގައި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ފުރަތަމަ ފަހަރަކު ރާއްޖެއިން ބޭރުގައި ތިލަފުށީގެ ނަމުގައި މި ބައްލަވާ އިންވެސްޓްމަންޓް ފުރުޞަތެއް ގޮތުގައި ފުރުޞަތު ދީފައި ބާއްވާ ވެސް އަޅުގަނޑު ސިންގަޕޫރުގެ ސިންގަޕޫރުގައި. ދުބާއީ ހާ ސެޝަންތަކުގައި އަޅުގަނޑު ބާއްވި ފުރުޞަތު. އޭރުގައި، އެ ބާއްވި ފުރުޞަތާ އެކުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ފެށުން ފުރުޞަތު ބާއްވި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވަރަށް ފުރުޞަތުން އެކަމަކު ކޮންމެ ޕްރޮޖެކްޓަކަށް ނުކުރެވުނު. ދެން ހަމަ މިހާތަނަށް ޖާގައި އުނދަގޫ ހިނދު ޒަރޫރީކަމުގެ ބަދަލުގައި. މި ސަރުކާރުން ޖަވާބުދާރީ ވެސް އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަކިން ދެން ގޮތް ގޮތުން ވިސްނުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މައުލޫމާތު ހާމަކުރުމުގައި މިނިސްޓްރީއަކީ، އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ބިޒްނަސް ސެންޓަރ އެންމެ ބިޒްނަސް ނަމްބަރ މިނިސްޓްރީއަށް. މުޅި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކަށް ބޭނުންވާ ހަމަ ގައިމުވެސް ޑޭޓާ ފަދަ ފަރާތްތަކަށް ހިއްސާކުރާ މައުލޫމާތު ހާމަކުރުން. ހަމަ އިޤްތިޞާދީ ފަރާތަށް، މި ބުރާލާ ބިނާކުރުމަށް ނުވިސް އުފެދިފައި ފުރަތަމަ ތަރައްޤީކުރުމަށް ރަޖިސްޓްރީކުރެވޭ ގޮތް ރަނގަޅު އޭރު މިނިސްޓްރީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީއާ. އެ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ހަމަ ދަންނަވައިލާނަން. ސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ އާރު.ޖީ.އައިއަށް މި ދެ އަހަރާ ބައިގެ ތެރޭގައި ރަޖިސްޓްރީވެފައި އިން ކަމަށް ހަމަ ރިޕޯޓްތަކުގައި އެބަ ހުރި. ސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ އާރު.ޖީ.އައި. މި ދުވަހު އުފައްދަވާފައި ސަރުކާރަށް، އަޅުގަނޑު، ސީދާ ސަތޭކަ އަށްޑިހަ ހަތަރު ވަރަށް މިހާރާ ބަދަލުކޮށްފައި އެބަ ހުރި. އަޅުގަނޑު ސަތޭކަ އަށްޑިހަ ހަތަރު ވަރަށް މިހާރާ. އޭގެ ބޮޑުބައި ފެނިގެން އާ ޕްރޮޖެކްޓުގެ ނަމުގައި ދީ ޕްރޮފިޓް. އަދި އޭގެ އިތުރުން އަޅުގަނޑާ ނުވަތަ މިނިސްޓްރީއަށް އަޑުއިވިގެން އަންނަނީ އާރު.ޖީ.އައިގެ ޖުމްލަ ސަތޭކަ ނުވަދިހަ ދެ އާރު.ޖީ.އައިއަށް ރަޖިސްޓްރީވެފައި ހުރި ކަމަށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް އަޅުގަނޑަށް މައުލޫމާތު ލިބިފައި މިހިރީ. އަދި އޭގެ އިތުރުން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް ހަމަ ދަންނަވައިލީ ކޮންމެ ފަހަރެއްގައި އަޅުގަނޑު މި އަންނަނީ ޖަވާބު ދޭން. ހަމަ ދަންނަވައިލި ކޮންމެ ފަހަރަކު މި އަންނަނީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އަމާޒުކޮށްގެން ސުވާލު އަދި ނުވަތަ އަޅުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީގެ ކަންކަން ބެލެހެއްޓުމުގައި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކާ މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް މިނިސްޓްރީގެ ޒިންމާއުފުލުއްވާ އެއްކޮށް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން

މި އޮތީ ތިންވަނަ ސުވާލު އަދުގަނޑާ ހެދުމުގައި އޮތް. ޤާނޫނުއަސާސީގެ 98 ވަނަ މާއްދާއާ 134 ވަނަ މާއްދާއާ ހިލާފުވުން. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މިނިސްޓަރު ހާޒިރުކުރުމުން ކުރާ ސުވާލުތަކަށް ސީދާ ޖަވާބުދިނުމުގެ ބަދަލުގައި ސުވާލާ ނުގުޅޭ ސިޔާސަތުތަކުގެ ވާހަކަދައްކައި މިނިސްޓަރު ވަނީ މަސްއޫލިއްޔަތުން ދުރުވާގޮތަށް ގެނެސްފައެވެ. މިއީ ވަރަށް ސަބަބުތަކެއް ވާހަކަފުޅެއް. ދެން މިހާރު މި ވިދާޅުވި ބަޖެޓުގެ ޚަރަދުތަކުން ފުރަތަމަ އަހަރު ލިބޭނެ ކަމަށް މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވި 400 މިލިއަން ޑޮލަރު. ފުރަތަމަ މި ސުވާލުން އުފެދިގެން އޮތީ މި ސުވާލަކީ އަދުގަނޑު ޖަވާބު ދޭނަން. ބަޖެޓުގެ ހުށަހެޅުމަކާ އަދުގަނޑު މި މަޖިލީހުގައި އިޤްތިޞާދީ ރައީސް، ދަންނަވާލައި ވާން. އެއީ އެސް.ޓީ.އާއި، ސްޓޭޓް ބަޖެޓުގެ އޮޑިޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފައިސާގެ ދެއްކިފައި ގޮތަށް މަސައްކަތްތަކެއް. މިކަމާ ބެހޭ ގޮތުން އިޤްތިޞާދީ މަޖިލީހަށް ހަމަ އެކަށައަޅާފައިވާ ރަސްމީ އެސް.ޓީ.އާއި ދެބައިބައި ހުށަހަޅާ ސުވާލުތަކުގެ.

އަދުގަނޑު ދައުލަތާ ވާހަކައެއްގެ އިޤްތިޞާދު މި ބޮޑުވުންތަކަށް، އިޤްތިޞާދީ ފުރަތަމަނަގައި ފުރިހަމައަށްވުރެން ބާކީ އިޤްތިޞާދީ މި މަޖިލީހުގެ ސަރުކާރުގެ ވަސީލަތް، ސްކީމް އެކަށީގެން ދެއްކިބައި ޤާނޫނު ހެދޭ ހަމަ އެ އެސް.ޓީ.ޖީގެ ފުންނާބުއްދީގެ ޖެހިގެންވާ ބޮޑުވުން ގެއްލުމެއްގެ ފުރަތަމަ ހަމަ މި ސުވާލު ހުށައަޅާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ ފަރާތްތަކުން މިގެ އިތުރު އޮޅުމެއް އަތޮޅުގައި އެކުވެރިއާ. އަދުގަނޑުމެންގެ މިނިސްޓްރީއަށް ހުށަހަޅާފައިވާ އެ ދެ ޕަސެންޓް ބޭރުން ޑޮލަރު އަޅަނީ. އެހެންނަމަވެސް، އެސް.ޓީ.އާގެ އެކަމުގެ ވަސީލަތްތަކަށް ބޯހިޔާވަހިކަމުގައި ހުރި. އެހެންނަމަވެސް، މިހެން ވެސް އެކަމުގެ ރަނގަޅު ކުރިއެރުންތަކަށް އަދުގަނޑު މިހާރު ޖަވާބުދާރީ ވެސް ދިރިއުޅެނީ. ބަޔާން ހިއްސާކުރެވިގެން ވެސް ހަމަ ޝަރީޢަތް އެއްބަސްވެގެން އަދުގަނޑު މި އަދި މިގެ ވެސް ހުށަހަޅައިގެން. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ ދިރާސާކުރެއްވިގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ދަތުރުކުރާ ބާޒާރުކުރާ އަތޮޅުތަކަށް، އާބާދީން ނުވެގެން އޮތް ފުރުސަތުތަކާއި، އާބާދީން ހެދުން އޮތް ފަތުރުވެރިންގެ ފަރާތުން ސަރުކާރުތަކުން އަސާސީ ވެސް ތަރައްޤީ ފާހަގަ. މިގައި ވެސް ތަފާސްހިސާބު ފާހަގަކުރި، ސަރުކާރު ހަމަޖެހިގެން ހަމަސްކުރީ ރަނގަޅު ވާހަކަ ކުރިއެރުމަށް ޖާގަ ދޭތެރޭގައި. އިޤްތިޞާދީ ރައީސް؛ ހަމަހަމަކަމާއެކު އެކަ އަދުގަނޑު މި ދަންނަވާލީ މި ސަރުކާރުން، ރައީސް ޖީ.ޓީ. ފުރަތަމަ ފުރިހަމަވެގެން ސަރުކާރުން އަދި ދެ ބަޖެޓް ގެންދަނީ ބަޖެޓު ބަޖެޓުގެ ހުއްދަތަކާ ތަފާސްހިސާބު މިޔަނު 90.07 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރުގެ އާމްދަނީއެއް އެ ލިބުނީ. ދުނިޔާއިން ބަޖެޓުގެ ކަރަންޓް ވަނީ 1.39 ބިލިއަން ދުނިޔާ އިންވެސްޓްމަންޓު ބަޖެޓުގެ ހުށަހެޅުން އެ އޮތީ ކުރިޔަށް ނުލިބޭ. 400 މިލިއަނެއް ނުލިބޭ. އެއަށް ވުރެ ބޮޑު ފުރުސަތު ވެސް އެބަ އޮތީ. ވެސް އެބަ އޮތީ. އެއްބަސްނުވުނު، ބޮޑެތި ކަންތައް ވާނީ ބޮޑެތި މަސައްކަތް ވެސް ކުރެވެން ހިނގަ ދުވަހުން. އަދުގަނޑުމެންނަކީ ވާދަވެރި ހުޅުމާލޭގައި އެހާ ބޮޑެތި ދަތުރުތައް ނިމި. ފަހަރެއް ތަފާސްހިސާބުގެ ނަގާނަން ސިޔާސަތު ގެންގުޅުމައި އޮއިވަރު ނުލިބޭ ރާއްޖެ ބަޖެޓުއާއެކު މިހާރު ބޭނުންވާނަމަ އަދި މި މަސައްކަތު މި ކުރެވޭނެ. މަޖިލީހަށް އެ ހަމަޖެހޭ ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓުގައި ހުށަހެޅުމަކީ ވެސް ބަޖެޓުގެ ހުށަހެޅުން އިތުރުކުރެއްވިއްޔާ 90.07 މިލިއަން އެމެރިކާ ޑޮލަރު.

އުފެދިދާނެ ސުވާލެއް، ކޮބައިތޯ ވިއްޔީ؟ ކޮބައިތޯ ވިއްޔީ ބަންކަރިންގެ ހިދުމަތްތަކުން؟ ބަންކަރިންގެ ހިދުމަތްތަކުގައި 70.31% އަޔީ ވީ.އެލް.އެސް.އެލް.އޭ މި ރިޔާ ތާ ސަރުކާރު ފުރުޞަތު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ ދާއިރާގައި އެބަ ހުރި ހަމަޖެހިގެ ދި ހާސް ދެބުރިން ބަން. އަޅުގަނޑާ ސީދާ ބައި ކަމެއް ނޫން ކަމުގައި ވިޔަސް ޖިންސާދަރުކަމުގައި އަޅުގަނޑަށް ވެސް އެނގޭ އެއްކޮޅު އެނގޭ މިންވަރަކަށް ފުރާޅާ އެއްކަލަ ދަންނަވާނަން ކަމުގައި ވާތީ، އެސް.ޖީ.އޭ.އިން ކުރާ ކަމެއް ކަމުގައި ވިޔަސް އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ މި ދަންނަވައިލީ. ދެން މި ސުވާލަކަށް ވެސް ކުރިމަތިވާ ވެސް ހަމަ އެމް.ޑީ.ޕީ ބޮޑުވެރިން ވިދާޅުވާ، ބިލް ދާއިރާގައި ބޭނުން އެއްކޮޅު އެބަ ފެނޭ، ބަޔަކު ޖަރީމާކުރާކަން އެބަ އެނގޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖަރީމާކުރާކަން ވީ.އެލް.އެސް.އެލް.އޭ މީގެ ކުރިން ހިންގަމުން ގެންދިޔައީ މިފަދަ ކަމެއް ބައެއް ގައުމުތަކުގެ މީހުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން، މަޖިލީހުގެ ތަޅުމުގައި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ހަރަކާތްތެރިވެދެއްވުމަށް ދަންނަވަން.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާ ކައިރި ބައެއް ގައުމުތަކުގެ ވިޔަފާރިތަކެއް، އެ ފުރުސަތު ބޮޑުވެރިންނަށް ބަންދުކޮށް މިއަދު ދިވެހިންނަށް އެކަނި ކުރެވޭ ވިޔަފާރިއެއް ގޮތުގައި ރަށް، އެސް.ޖީ.އޭ.އިން މިކަން ކުރާނީ ނޫނިއްޔާ މި ފަރުވާ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިފެހެއްޓުމަށް ފަހު މިހިރީ. އެއީ މިހާރު އަޅުގަނޑުމެން އެޅުވުން ގޮތުގައި، އެސް.ޖީ.އޭގެ އަހަރީ ހިސާބުތަކުން ބޭރު ދިމާގައި ވެސް ހަމަ އެންމެ ފަހުގެ ސޮލްވެންސީގެ ދާއިރާގައި އިންޓަރނޭޝަނަލް ބަންކަރިންގެ ފާހަގަކުރެއްވި އެ ބޭފުޅުން ދައްކަވާ މިސާލު އެ ބޭފުޅުންގެ އޭ.ޖީ.އެމްގައި ވެސް. އެހެންވީމާ، އެ ވަގަކީ އެއީ އިނގޭތޯ. އެ ވަގަކީ މި ވަގުތުވެރިޔަކު. ދެން ހަމަ އެ ސުވާލުގައި؛ ދެން އާދޭ ޖެނެރަލް ވަކާލާތު މިސާލު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަގުތު ސަރުކާރުކޮށްދެއްވުމުގެ ގޮތުން އެ ވަގަކާ އަޅުގަނޑު ނުދައްކާނަން. ހަމަރުވަނަ ސުވާލުގައި މި އިންނަނީ، އަދިއަކީ ވިޔަފާރިތަކުގެ ރިޕޯޓުތަކުގައި ފުރިހަމަވުން. އާދޭ ދާއިރާގައި މިނިސްޓްރީގެ ބޭއްވުމުގެ ދަރުން ކުދި އަދި ދެރުފޮނުވާލި ވިޔަފާރިތަކުގެ ހިދުމަތުގެ ބިޑުން ސަރުކާރު ބަންދުކުރުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު އެއްވެސް ބިޑުން ސަރުކާރުން ބަންދެއްނުކުރަން. އެއްވެސް ބިޑުން ސަރުކާރުން ބަންދެއްނުކުރަން. އަޅުގަނޑު އަނެއްކާ ވެސް ހަމަ މަޢުލޫމާތަށް ދަންނަވައިލާނަން. ބިޑުން ސަރުކާރުގެ ކޮންސެޕްޓް އުފެއްދީ ވެސް އަޅުގަނޑު. އަޅުގަނޑުގެ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރުކަމުގައި 2013 އިން 2018 އަށް ކުރެވުން މި ޕާޓީގެ ވެރިކަމުގައި ބިޑުން ސަރުކާރުގެ ކޮންސެޕްޓް އުފެއްދީ. ހަމަ މިނިސްޓްރީ ތެރޭގައި އުފައްދައިގެން ކުރި މަސައްކަތެއް އެއީ. އާދޭ ކުރީގެ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުތަކުގެ މުޅިން ވެސް ކަންނޭނގެ ޕާޓީގެ ވާހަކަ ދައްކާތީ. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑުމެން ނުކުރަނީ ބިޑުން ސަރުކާރުގެ ބަންދެއްތޯ؟ ޕާޓިކިއުލަރ އަޅުގަނޑު

ކުރަނީ؟ އެހެންނަމަވެސް، ބިޒިނަސް ސެންޓަރެއް ވެސް ބަންދުކުރަން ޖެހިއްޖެއްޔާ ކުރަންޖެހޭނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެއީ ގައުމީ މަސްލަހަތު ބޮޑުވާނެ އެހެން ހުރިހާ ކަމަކަށް ވުރެ. ނަމަވެސް، މިގޮތަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިދާޅުވެފައި މި ވަނީ ބިޒިނަސް ސެންޓަރެއް ބަންދުކޮށްލެއްވުމާ ކަމަށް. ބިޒިނަސް ސެންޓަރެއް އަޅުގަނޑު ބަންދެއްނުކުރަން. އެއީ އެ ވާހަކަ. އޭގެ އިތުރަށް ރާއްޖޭގެ ބޮޑު ސަރަހައްދުތަކުގައި ބިޒިނަސް ސެންޓަރު މިހާރު ވެސް އެބަ ހުރި. އަޅުގަނޑެއް ވެސް ނުދަންނަވަން އަޅުގަނޑުމެން އެންމެ ބޭނުންވާ ގޮތަށް، އެކަށީގެންވާ ގޮތަށް މި މަސައްކަތް އަދިއެއް ކުރެވެއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންނެއް ނޫން އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ އެ ކަންކަން ރަނގަޅުކުރަން އެބަ ހުއްޓޭ. ނަމަވެސް، ޕޮލިޓިކަލީ ގޯސް ވާހަކައާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ދެކެން ހުރަހެއްތޯ. ބިޒިނަސް ސެންޓަރެއް ބަންދުކޮށްލެއްވުމާ. އެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދަންނަވަނީ. ތަރައްޤީވަމުންދާ ގައުމަކަށް، ތަރައްޤީވެފައިވާ [illegible] ގައުމަކަށް [illegible] [illegible] ކުރާ މަސައްކަތްކުރުމުގައި [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ކުރަން. އޭގޮތުން ބިޒިނަސް ސެންޓަރުތަކާއި އަދިވެސް ރަނގަޅުކުރަންޖެހޭނެ. މިހާ ވެސް އެބަ އިންނަވާ ބިޒިނަސް ސެންޓަރުގެ ކޮންސެޕްޓްތަކެއް ފުރަތަމަ [illegible] [illegible] ގެނައި އެއް [illegible] އަޅުގަނޑާ [illegible] މި [illegible] [illegible]. މިއީ ވެސް 2013 އިން 2018 އަށް އަޅުގަނޑާ އެއްކޮށް މަސައްކަތްކުރެއްވި އޭރު ބޮޑުވަޒީރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު އެ ވާހަކަ ހަމަ ފުރިހަމަ ރަނގަޅު ވާހަކައެއް ނޫން ކަމަށް މި ދަންނަވަނީ. ދެން މި އިންނަނީ އެ ދާއިރާގެ ކުރިއަށްދަމުން ހުރަސްއަޅައި ކާމިޔާބުކަމާ އެކު ހިނގަމުންދިޔަ އެސް.ޓީ.އޯ.ގެ މަސައްކަތްތަކާ މިނިސްޓްރީގެ އިދާރާތަކުން މަޖުބޫރު، އެންމެ ފަހުން [illegible] އަދި [illegible] [illegible] ސަބަބުން [illegible] އަދި [illegible] ވިޔަފާރިތަކުގެ ކުރިއެރުމަށް ބޭނުމީ ގޮންޖެހުންތަކާ ވަނީ ކުރިމަތިވެފައި. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެސް.ޓީ.އޯ.ގެ މަސައްކަތަށް މިނިސްޓްރީގެ އިރުޝާދުން މަޖުބޫރުކުރުމުގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. ކުރި ވިޔަފާރިތަކަށް [illegible] [illegible] ބިނާކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، އެސް.ޓީ.އޯ.އާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] ކުރި ވިޔަފާރިތަކާ [illegible] [illegible] [illegible] އެސް.ޓީ.އޯ.ގެ [illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] އެސް.ޓީ.އޯ.ގެ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެސް.ޓީ.އޯ. [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. މި [illegible] މި ދަނީ؛ [illegible] [illegible] [illegible] އެ [illegible] [illegible] 2.0 [illegible] [illegible] [illegible] އެ ދަނީ، [illegible] އެ ދަނީ. [illegible] [illegible] އަޅުގަނޑުމެން [illegible] [illegible] [illegible]، [illegible] [illegible]

އެސް.ޑީ.އެފް.ސީއަށް ފައިސާ ދީގެންތޯ ހިންގާނީ ނުވަތަ ސަސްޓެއިނަބަލްކޮށް ކޮމާޝަލް މިޒާޖެއްގެ ތެރެއިން ޑިޖިޓަލައިޒޭޝަންގެ މި ޒަމާނުގެ ވިޔަފާރީގެ ތެރެއަށް ވަދެގެން އެކަން ކުރީގާތޯ މި ޒަމާނުގެ ޒުވާނުންނަށް ކަމުދާނީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު ފަޚުރުވެރިކަމާ އެކު އިޤްތިޞާދުވެރިއްޔާ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒުގެ ސަރުކާރުން އެ އޮތީ އެސް.އެމް.އީ ޑިޖިޓަލް އުފައްދައި ބޭންކު އޮތީ ސަޕޯޓިވް ރަނގަޅުކޮށް. މިއަދު އެ ދަނީ ސަސްޓެއިނަބަލްކޮށް، ދެމެހެއްޓެނިވިކަން އެ ކަން ކުރުވުން. އާދެ! އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަމާ، އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އަދި ބޭނުންކަމާ ހުރުމަކުން އެ ނިމުނީއޭ ނޫން. އަޅުގަނޑު ވެސް ގަބޫލުކުރަން އެ ކަން. ނަމަވެސް، ރަނގަޅަށް ކަމެއް ކުރުމަށް ބަކާއި ކުރިއަށް އެޅޭ ކޮންމެ ފިޔަވަޅެއް ފުރަތަމަ ސޮއްސައިލްކުރަމުން ދިޔަ ސަރުކާރުން އެކި ކަމަކަށް އަލަށިއާ އިޖުރާއީ އެންމެ އެކަށީގެންވާ، އެންމެ ބިނާކުރަނިވި ގޮތަކަށް ހަމަޖެއްސުމަށް ވިސްނާ ކޮންމެ ބޭފުޅަކަށް ވެސް އެ ކަން އެނގޭނެ. އެހެންވީމާ، މިއަދު އިޤްތިޞާދުވެރިއްޔާ ވެރިކަމުގައި ހާރުމަގައި ދަރާފައި، ތިޖާރީ ދަރާފައި އޮތީ ގައުމު އޮތް ސަގާފަތްތަކުރުވިގެން، ފައިސާ ފޯމަލްކުރުމުގެ ސަގާފަތް އޮތީ ބަދަލުގެ އަޑުން ގައުމު ސަގާފަތްކުރުވިގެން އެސް.އެމް.އީ ޑިޖިޓަލް ނަމުގައި ދީފައިވާ ދެފުށްކޮށްދިނުމުގެ ޕްލޭން ސްކީމް މިހެއަށް އެންޓަރޕްރައިޒަސްއަށް ހިދުމަތްދޭ ސިސްޓަމްގެ ގައިޑްލައިންތަކުގެ ތެރެއިން އެ އޮތީ. އިޤްތިޞާދުވެރިއްޔާ ޖަވާބުދާރީވާ ދުވަސް ފެންނަ ކޮމަކަން އަދި ކޮރަޕްޝަން ވީހާ ކުޑަކުރުވުން ގޮތަކަށް އެކަން ކުރުވުނުތޯ އެ ދަނީ. ކިޔަވާގޮންތޯ؟ ބޭނުނާ އަޅު މާލިއްޔަތާއި އާ.ބީ.އޭގެ ކޮރަޕްޝަން، ކަބުޝާޒު ގަވަރނަންސްގައި ދިވެހިރާއްޖެ ފަހުރުވެރިޔާ އިންޑިޕެންޑަންޓްކަމާ.

އަޅުގަނޑު އެ ކަމަށް ބަލާއި ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒަށް މި ސަރުކާރުގައި ފެށިގެން ޝުކުރުއަދާކުރަން. ދިން މި އޮތީ މިޒާޖުވެރިކަމަށް، ސަރުކާރު ހިންގާފައި ކުރެވެމުން ވިޔަފާރިވެރިއެއް ވަރަކަށް. މިގެ ސިޓީ އަޅުގަނޑަށް ދެކޮޅުހެދުމުން އެއް ސިޔާސީ ވިޔަފާރިއެއް ފަދަ ކުރުމުގެ ކުރިން ސަރުކާރުގެ ވިޔަފާރިވެރިއެއްގެ ތެރެއަށް ވަނީ. އެހެން ވިޔަފާރިވެރިއިން ނިކަމާ އަޅުގަނޑަށް އެސްޓޭޓް މި ކުރެވޭ ވިޔަފާރި އޮތީ ވިޔަފާރިއެއް އެސް.ބީ.އޭއިން ބަޔާ އަހަރެމް ބާވަތްތަކުގެ މުޅި ގެނެސް ރިޕޯޓުތަކުގައިވާ ތަ ވާހަކަ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކުރި ސަރުކާރުގައި އެ ބޮޑުވެފައި އަޅުގަނޑުމެން ކުރާ ސަރުކާރުން ޔާއްވާ ތަކެއްގެ އަދި އެއްޗެއްކުރެވުނު މަސައްކަތްތަކުގެ ރިޕޯޓު؟ މިހާރު އެ ވިޔަފާރި ސަރުކާރުން ޔާއްވާ ތަކެއްގެ އަދި ދަރަނިތައް މަސައްކަތްތަކުގެ؟ އެހެންވީމާ، މި ވާހަކަ ދިމާއްކުރާ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި ހިސާބު ދިމާއްކުރާ. އޭގެ ފަހުން ދިމާއްކުރާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ނަމަވެސް، އެއީ

ރަނގަޅު ވާހަކައެއް ކަމަށް އެސްޓިމޭޓްކުރެވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ތުރުކީގެ އެއީ ސަރުކާރުގެ ކުންފުނިތަކުން އާންމު ވިޔަފާރިވެރިއަކަށް ވަންނަ ރަނގަޅު ކުރިއަށް ނުވާނެ. އެހެންނަމަވެސް، ރައްޔިތުގެ ފައިސާ ވަގަށް މިންޓުގެ އާއްމުކުރާ ކޮޅުން އިރުގައި ރައްޔިތުގެ ވަގުން ކުރިއަށް ވިލާރުވިއްޔާ، ދުނިޔޭގެ އަހަރެމް ކުންފުނިތަކާއި، ދުނިޔޭގެ އެކަށީގެން ތުރުކީގެ ރަނގަޅު ވާހަކަ ދެކޭނެ އިރު އިއްޒަތްތެރި އޭރު އޮތް ބަޖެޓު ވަރަށް ނަމަވެސް ހިނގާ ވާހަކަ.

މަސައްކަތްކުރެއްވި ސިޔާސަތެއްގެ ވާހަކަ އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ. އަދި އިރުގައި ރައްޔިތުން ބަނޑުހައިހޫނުން، ރައްޔިތުން ކާޑަށް ޖެހި، ގޭހަށް ޖެހި، ތެލަށް ޖެހި، އަސާސީ ބާވަތްތަކަށް ޖެހި، ތުއްތު ދަރިފުޅަކަށް ދޭން ކިރުދަޅެއް ނުލިބިގެން ދާން ސަރުކާރަކުން ދޫކޮށްލަނީތޯ؟ އެހެންވެގެން ނޫން ސަރުކާރުތަކަށް އިންތިޚާބުކުރަނީ، ރައްޔިތުން އިންތިޚާބުކުރަނީ. ހަމަގައިމު ވެސް މި ފިކުރު، ޕީޕަލްސް ނޭޝަނަލް ކޮންގްރެސްގެ ފިކުރަކީ އެއީ ނޫން. އަޅުގަނޑުގެ ވިސްނުމުގައި ގޮތުގައި ސިޔާސީ ގޮތުން މަސައްކަތްކުރެއްވި ބޭފުޅެއް މިއަދުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަކީ، އިދިކޮޅުގައި އަޅުގަނޑުމެން އުޅުން އިރު. އިއްޒަތްތެރި ރައީސަކީ، މާފުކުރައްވާ. އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑު ފިކުރު ބިނާވެގެންވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގައުމިއްޔަތަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގައުމިއްޔަތުގެ ކޮޅަށް، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ގައުމިއްޔަތާ ރައްޔިތުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، މި ހާލަތު މިގޮތަށް އަރިހުން ރައްޔިތުން ބިނާވެގެންދާނީ ދުރުނުކުރަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގައި އޭގެ ސަބަބުން، އެސް.އީ.ޒެޑް ގާނޫނަށް ގެނައި އިސްލާހުގެ ދަށުން ސިޔާދަތަށް އޭގެ ނުރައްކާތެރިކަމުގެ ވާހަކަ. ސްޕެޝަލް އިކޮނޮމިކް ޒޯން ގާނޫނުގެ މައިގަނޑު އެއް މަގުސަދަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު ފުޅާކުރުމާއި ބައިނަލްއަގުވާމީ މިންގަނޑަށް ފޯރުވައި، އިގްތިސާދީ ދާއިރާތައް ސިނާއީ ތަރައްގީކުރުމާއި ވިޔަފާރި ދައުލަތަށް ގެއްލުންވާ ގޮތަށް އެ ގާނޫނަށް އިސްލާހުގެނައުން، ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ސަރަހައްދުގައި މަސްއޫލިއްޔަތު ބަދަލުކުރާ، ދައުލަތުގެ ބޮޑު ކަނޑު ގޮތަށް ރާއްޖޭގެ ސަރަހައްދުތަކާއި ބޭރުގެ ބައެއްގެ އަތްމައްޗަށް ދޫކޮށްލުން. ފުރަތަމަ މި ވާހަކައަކީ އަޅުގަނޑު ފާހަގަކޮށްލާނަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ގާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު އެއްވެސް ގާނޫނެއް މި މަޖިލީހުން ފާސްކުރުން ކަމަކީ އަޅުގަނޑު ގަބޫލެއްނުކުރަން. އެސް.އީ.ޒެޑް ގާނޫނުގެ ވާހަކަ ވިޔަފާރިވެރިއަކާ އެ ގާނޫނު ފާސްކުރުމަކީ އޭގެ ގާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފަށް ކަމަކީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މެންބަރުން ބޮޑުކަމަކަށް ބަލަހައްޓާ އެ ދިރިއުޅުމުގެ ދަނޑުވެރިކަން މި އިއްޒަތްތެރި މަޖިލީހަށް. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާސްކުރިއަސް ގާނޫނެއް މެދު ފާސްވެގެނެއް ނުވާނެ. އުނދަގޫތައް ވެސް، އެ ވިޔަފާރީގެ ވާހަކަތަކަށް ވެސް ރައްޔިތުންގެ އިދިކޮޅުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން. ސަރުކާރުގެ ބައިނަލްއަގުވާމީ ރައްޔިތުންގެ އިދިކޮޅުގައި ސިޔާސަތުތަކުގެ ކަމުގައި އެ ސިޔާސަތުގައި ވެސް އެބަ ގޮތަށް ވެގެންދާނެ. އަދި ވެސް، ރައްޔިތުންގެ ޖުމްހޫރިއްޔާ 55 އަހަރުވެގެން މި ދައުރު ގެނެސްދިނީ، ރައްޔިތުންގެ ޖުމްހޫރީ ސިޔާސަތެއް. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައްޔިތުންގެ އިދިކޮޅު މައި ތަނަވަސް ޖުމްހޫރީ ކަމުގެ ގޮތުގައި ރައްޔިތުންގެ އިދިކޮޅު ޖުމްހޫރީ ދެމެހެއްޓުމަށް ގެނައުމުގެ ނުތޯ؟ މި ޖުމްހޫރީ އިންޑިޕެންޑެންސް ފަހަރުގައި ހުރި ކާމިޔާބީތަކާއި ބޮޑުކުރި ފާހަގަކޮށްލަން. ޖުމްހޫރީ އިންޑިޕެންޑެންސް ސިޔާސަތު ކާމިޔާބީ ފާހަގަކޮށްލަން. ދިވެހި ޖުމްހޫރީ އެ އިންޑިޕެންޑެންސް ގެ ކުރި މަސައްކަތްކުރި ވަގުތަކީ، ރާއްޖެ އިސްލާމީ، ހުރި ތަރައްގީ ދައުލަތުގެ ކަމުގައި ފާހަގަކޮށް ހަމަގައިމު ވެސް ހަމަ މިއަދުގެ ނަން ގެނެސްދީ އަޅުގަނޑު ހިތްހަމަ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދިރިހުރި އޭތި އިލެކްޝަނުގެ މަސައްކަތް ދަންނަވަން، އަޅުގަނޑުގެ ހަމަ

ފަތުރުވެރިކަމުގެ ދާއިރާއިން ކިޔެވި މީހުން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. اللهގެ ވާގިފުޅުން ވަރަށް ރަނގަޅަށް ކިޔެވި މީހުން އަޅުގަނޑަށް ހީވޭ. އުޅަންވެގެން ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެންމެ ބޮޑު ބިދުޢަތް އެއް ފިކުރީގޮތުން ދުވަސްވަމުންދާތީ، އެންމެ އިސް ފަރާތަށް ގޮތުގައި ހައްޖާގެ އެންމެ ފުންނާބުއޭސް އެއް ވިޔަފާރިވެރިޔާ ގޮތް އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރީ. އެ ތަޖުރިބާއި އެތައް ކަމެއްގެ ތެރެއިން އަޅުގަނޑު ހަމަ އެއް ވާހަކައެއް ދަންނަވައިލާނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބައެއް ޔުނިވަރސިޓީތަކާއި ބައެއް ޖަމާޢަތްތަކުގެ މަދުރަސާގެ ތަޢުލީމު އަޅުގަނޑު ދުރުކޮށްލައްވާތީން. ބިދުޢަތް ސިޔާސަތަށް ބަދަލުވަމުންދާ ސާބިތު ކަމަށް ވަންޏާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، އެއީގެ ޒަމާނުން އެ ސިޔާސަތަށް ފައިދާވެގެންދާ ކަމަށް. ބިދުޢަތުގެ ސިޔާސަތުން އެކަމުގެ ފަންނުވެރިން ބޭނުން ގޮތުގައި ފަސް އަރަބި ދިރާސާތަކަށް އަރަބު ކަނޑުގައި އަބަދު ވެސް ބަދަލުތަކެއް އަންނަންޖެހޭނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އެ ވާހަކަތައް ގެނެސްދިނީ ހުރީ 1970ގެ ވެސް ކުރީކޮޅު މި ދަންނަވާ ޓެރަރިސްޓަށް. މިއަދުގެ ޒަމާން ބާރުން، މިއަދުގެ ޒަމާން ތަރައްޤީވެފައިވާގޮތުގައި ސޯޝަލް އަވަސްވެގެންދާތީއާއި އިންސާނުން ވިސްނާ ބަދަލު ބަދަލުވަމުންދަނީ. މިހެން އިސްނަގާ ބައްލަވާ! ސައުދީ އަރަބިއާ، ގަތަރު، ދުބާއީ، އެއީ ޔޫ.އޭ.އީގެ މި ގައުމުތަކަށް ބައްލަވާ! ކުރިއަރައިގެންދާ ބާރުމިން، ދުނިޔޭގެ ރިސްކްބިޓި ނުޖެހޭ ދެފަރާތް އެ މީހުން ވަންނަވަމުން. ބިދުޢަތު ބަދަލުވެގެންދާ ގޮތް. ބިދުޢަތުގެ އިވެރިވެ، އެ ބޮޑުނޫ އެކުލަވާ އިވެރިވެސްމަތީ ގައުމުތަކަށް ސިޔާސަތުން ބައިވެރިވެގެންނި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮވާން ހަދިރިބާރުވުމުން. ފަހަރު ސްކޫލްސް ހަދިރިބާރުވުމުން. ދުނިޔޭގައި ފުރިހަމަ ފުރިހަ ކާރުގެ ފަހުން ގައިނެ ހަސްބޮލެއްނަގަނީ ފިއަރުފުޅުއަކު އެބަ ފުރި. ދުނިޔޭގައި ފުރިހަމަ ފުރިހަ ބޮޑު އިން ބަރުނޫނަކީ ބޭނުންތަކާއި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެބަ ފުރި. ސަރަހައްދު، ސާބަނީ ބެސްކު ސި ބިދުޢަތުގެ އެކްސްޕެރިއަންސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި އެބަ އޮތް. ފުރިހަ ކަމެއް އެބަ އޮތް. ދަރަ ކެނޑިނޭލުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭ ބެނޑެކްސް ގެއްލުމިނަތްތަކެވެ ހިފެހެއްޓުން ކުރިމަތިވާނީ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ފުރިހަ ސަރުކާރަށް ފާސްކޮށް ދައުލަތުން ސިޔާސީކަމާއި ބެހޭގޮތުން ދިރާސާކުރިން ވާހަކައާއި ގައިޑްލައިންތަކުން. އެގޮތުން ކުރައްވަރާޅުވަން، އަދިއޭގެ ގުޅުމަށް ގެވުމަށް ކުރަންޖެހުނު މަސައްކަތް ސަރަހައްދުތަކަކަށް ބަރުސަދީލާ ނ. އަތޮޅުގެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރުގެ ސަމާލުކަމަށް ބަހައި ދަންނަވައިލަން، ބަހުސްގައި އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު ޖަވާބުދާރީވެވަޑައިގެންނެވުމަށް 1 ގަޑިއިރު ހަމަވާން ބާކީ އޮތީ 1 މިނެޓު. އެހެންވީމާ، ހަމަ ސަމާލުކަމަށް ބަހައި ދަންނަވައިލީ.

މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް މުޙައްމަދު ސަޢީދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ބައުންޝިޕުގެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިހާރުގެ އިންވެސްޓްމަންޓެއް ހުސް ސަރުކާރު މިފިޔަން ޖެހޭނެ. ގާނޫނު އޮތް ގޮތުން އެއާ ބިލްއެއް ހުދުމަތް ފެށުން ޕްރޮސެސިންގެ ހުންނަނީ. ސުވާލަކީ ހޯލްސޭލް ބިޒްނަސް ދާއިރާގެ މަތީ ބަލައިލުމުގެ މަސައްކަތް ހިންގަނީ. 60% ރިޓެއިލް އެސަރުގެ ވުރެ، ސަޕްލައިޗެއިން ކޮންޓްރޯލްކުރުމުގެ މަސައްކަތްކުރަނީ ކުރަންޖެހޭ. އެއްވެސް ބުރަކަށް މާލީ ފައިސާގެ އިދާރީ ކަމެއް ފައިދާވާނެ. ކަމާގެ ބޮޑުކަމެއް އަޅުގަނޑު ހަމަ ޖީ.އެސް.ޓީ ހުރިހާ ބޭރުން ސަޕްލައިކޮށްދޭ ޖެނެރަލް ސޮފްޓްވެއަރ ފަސް އަހަރު ފަރިތަކުރުމަށް. ޕާރމަސީ ކަމަކީ ދަރަނި ފޯމުގައި ބޭސްގެނައުމަށް ބޭރުގެ ރީޓެއިލް މާރކެޓުގައި ވެސް ވިޔަފާރިކުރުމަށް ފުރުޞަތު ލިބިގެންދާނެ. ޓްރެޑިޝަނަލް ބޭރުގެ އެއްވެސް ގޮތަކުން ދަށް ޖީ.އެސް.ޓީ ރޭޓުގައި، މިހާރުގެ ބޮޑު ވިޔަފާރިތަކުގެ ބޭނުމަށް ޕްރައިމަރީ ޕޮއިންޓްގެ 1%، ދެވަނަ ފަރާތުގެ 2%، ތިންވަނަ ފަރާތުގެ 4%. މިއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ހުރި ކޮމްޕިއުޓަރ ސިސްޓަމްގައި ޓެކްސް، ޖީ.އެސް.ޓީ ސިސްޓަމް އެކުލަވާލެވިފައިވާ ގޮތަށް ކަމުގައި ފަރާތްތަކަށް ބެލެވޭ އަޅުގަނޑުމެން ޕްރޮޑަކްޓިވިޓީ ހިނގާތީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވިޔަފާރީގެ އާމްދަނީއަށް ބަލައިލި ކަމަށް ވަކިން މި ބަޔަކަށް، މި ބަޔަކަށް ސިފަ ދިނުމުގެ ހުރި ގަވާއިދުތަކަކަށް ބަލާ އިދާރީ ޕްރޮސެސްގެ އިންވެސްޓްމަންޓް ދެއްވުމުގެ ހުރި ގަވާއިދުތަކެއް އަދި މި ދެންނެވި ނަމާ ބޭނުމެއް ކޮންމެ ހުރިހާ ވަރަކަށް ބަލާ އަދި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ރިޕޯޓް އެންމެ ސަރުކާރު ހިންގައިގެން ދިޔަ ފައިދާއަށް ވުރެ މާ ބޮޑު ފައިދާ އެ ވަނީ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ އެއްވެސް ގާނޫނެއް ބަދަލެއް ނުވާނެ ބަޔަކު އެބައޮތް. ހުރިހާ ގާނޫނެއް ހިނގާނެ ބަޔަކު އެއީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު. މިނިސްޓަރަށް ތިބެވަޑައިގެންނެވި އެއް ގަޑިއިރު ކުރައްވާފައި ހުރި ސުވާލުތަކަށް ޖަވާބުދެއްވުމަށް ތި ހާޒިރުވުމީ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރުދަންނަވަން މަޖިލީހަށް ވަޑައިގެން ޖަވާބުދާރީވެވަޑައިގެންދެއްވީ. މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ މި ބަހުސްގައި މެންބަރުންނަށް. އަނެއް ފުރުޞަތު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާޒް. މިނިސްޓަރު ބޭނުންފުޅުވެވަޑައިގެންނެވިއްޔާ ޖަވާބު އިތުރު އަޑުއައްސަވަން ވަގުތުކޮޅުވާތީ ފުރުޞަތު އެބަ އޮތް.

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝިޔާޒް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ދައުލަތުގެ ވަޒީރުންގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލަ މި ތަނަށް ހުށަހަޅައިގެން ދިޔައިމަ އަޅުގަނޑު ހިތަށްއެރީ ވެސް އެއްޗެއް ދަންނަވައިލަންޖެހޭ ކަމަށް. ޚާއްސަކޮށް ކިހިނެއް

ހިނގައިގެން، ކުރިއަށްއޮތް ވެގެންދާ މައްސަލަތައްތަކާ ދިޔޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒުގެ ވެރިކަން ފެށިގެން އަދި އިތުރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި މެޖޯރިޓީ އޮތީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވާ ފަސްދޮޅަސް ފަސް މެންބަރުންނާއި އަދި އޭގެ ތެރޭގައި ކޯލިޝަން ބަސް ޖަހާ އެން.ޕީ ޕީ.އެން.ސީ ނުވަތަ ޕީ.ޕީ.އެމް ނިސްބަތްވާ މިހާ އަދުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެ މެންބަރުން. އެއީ އަދުވަސްދާއި ބުރުޖުވާ ސަވާލުކުރި ނުވަތަ ހާދަހާ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަލީމާ މެންބަރުން. އަޅުގަނޑުމެން ދެ މީހުން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ތިއްބާ ރައީސް ޑރ. މުޙައްމަދު މުއިއްޒުގެ ކެބިނެޓުގެ ވަޒީރުން ސުވާލުކުރަން ބަޔަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް ހާޒިރުކޮށް. ހަރަކާތް ހިނގައިދިޔަ ކަންތައްތަކުގެ ތަފުސީލު މިހާރު ދަންނަވައިލަން އޭ ވާހަކަދައްކަވައިދީ، ކުރީ ސަރުކާރު ކާރީ ޕާޓީގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހަށް ފާހަގަކޮށް އަނިޔާވެރިކަމާ ބެހޭ ކަންތައް. އަދި ރައްޔިތުން ގެއްލުވާލާ ގޮތަކަށް މަޖިލީހުގެ ފާހަގަކޮށް އެ މަސައްކަތްތައް ނިކަމެތި އާދޭގައި ވެސް އަންނަމުންދާން ހިނގާ ގޮތަކާ، ކޮމިޓީގެ ރައީސް އެ ދައުރުގައި ފާހަގަކުރެވޭ އަދި ރައީސް އެއްވެސް އެކުވެރިކަމުގެ ކަންތައް ނުހިފާ ރާއްޖޭގެ ޕާޓީ އެއް ފާހަގަކޮށް ދެކޮޅު ވަޒީރުން ހިނގާ ގޮތުން ވެސް ފާހަގަކޮށް އެކަންކަމަށް ރައީސް ހިފެހެއްޓީ ސަރުކާރުގެ ވާހަކަ، ރައީސް ކިޔަމަންތެރި ހިތްވަރު ދެއްވަމުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ދައުރު އެ ރައްޔިތުން ފާހަގަކޮށް އެކަމާ ދިމާވި ހުރިހާ ކަމެއް. މުޙައްމަދު މުއިއްޒުގެ ވެރިކަމުގެ އެއްބަސްވުމާ ދެކޮޅު ހަދައި އެކުވެރިކަމާ ކަންތައްތަކަށް ހުރި ހިނގާދިޔަ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ފާހަގަކުރެއްވި ވާހަކައެއް ރައީސް ޖަލްސާ ހިނގާ އިރު ފާހަގަކޮށް ސިޔާސީ ވާހަކަ ދައްކަވާ އިރު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ރައީސް މުޙައްމަދު ސަރުކާރުގެ ކުރިން ދެކެވުނު ވާހަކަ އެކަން ފާހަގަކޮށް ޕާޓީގެ ތެރެއިން މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން. އެކަމުގެ އެއްބަސްވުމާ ދެކޮޅަށް ރައީސް ފާހަގަކޮށް ކަނޑައެޅުނު މުޙައްމަދު ސަރުކާރުގެ ހިތްވަރުން ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ފާހަގަކުރެވޭ ތަފާތުތައް ފެނުނު ސަރުކާރު، އެމް.ޑީ.ޕީން ރިޔާސަތުގެ ދައުރުގައި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ސިޔާސަތު އަމަލުކުރި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ރިޕޯޓް. ހަމަ އެފަދައިން، އެއީ ހުރިހާ ފަރާތަކާ ގުޅިގެން ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ހިނގާ ސަރުކާރުގެ ކަމެއް މަސައްކަތްކުރާ ގޮތަށް. މިހާރު ރައްޔިތުންގެ މެންބަރުން ވަޒީރުން ދެކޮޅުހެދި ހުށަހަޅާ ވާހަކަ ދައްކަވައިދިން ކަމަށް އެކަމާ ގުޅިގެން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ބައިވެރިވި މި ރިޔާސަތުގެ ދައުރުގައި ސަރުކާރުގެ ހިތްވަރު ކުރިއަށް ގެންދިޔަ ކަމަށް ފާހަގަކުރެވޭ ގޮތުން ވެސް. މިއީ ސިޔާސީ ކަންކަމާ ގުޅިގެން ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައް. މިހާރުގައި ސަރުކާރު ގެންދިޔަ ކަމަކަށް ހިނގާ މި މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. މެންބަރުންގެ ރައްޔިތުންގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން. މިހާރުގައި ކުރިއާ އަދި ވަނީ ފަރާތްތަކުގެ މެންބަރުން މި ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި ވެސް. އެހެންކަމާ، މިއީ ހިސާބު ދިމާވާ އިތުރު ފާހަގަކުރެވޭ ކަންތައްތައް ޖަލްސާ ކަމެއްގެ ވާހަކަ ނޫން. ދެން އެވީ މި ސަރުކާރު ކުރިއަށް ގެންދާ މަސައްކަތެއް.

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ރައްޔިތުންގެ ޖަލްސާ ހިންގެވުމަށް، ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް

ޖަވާބުދެއްވައިދީ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެކިން ޖޫރިސްޓެއް ފާހަގަކުރަން. ޖޫރީއާއި، އެސް.ޓީ.އޯ.ސީއާއި މި އެއްޗެހިތަކުގެ ތެރެއިން ކިހިނެއް ހިނގާ ކަމެއް. މިގައި އަސްލަކާ ވެސް ޤާނޫނުތަކުންނުވި، ހުއްޓުވާނެ ކޯޓުތަކާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ތަކަށް ތޯނުކުރެއް ސިފައިންނަކާ މިއީ ތިޔާފަރު މެންބަރުންނަށް އޮނިގަނޑުވެސް ޖާގަ، ކަން ވާހަކަތަކާއި އަޅުގަނޑު މި ދައްކާ ވާހަކައިން ހިސާބު ދިމާވަނީ. އެއް ކަމަކީ، ރައީސް އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙްގެ ވެރިކަމުގައި ރާއްޖޭގެ ޤައުމީސަލާމަތަށް ނިޒާމުގެ ތެރެއިން އަދި އެންމެ ބޮޑު ނުރައްކަލެއް ނުވަތަ އިންޑިޔާއާ ބަދަލުތަކުގެ ރާއްޖޭގެ އިޖްތިމާޢީ ފުރުޞަތު އަދި ކަންތައް. މި ވިހި ފަހަރު، ޤައުމީ ގޮތުން ރައީސް ނަޝީދުގެ ވެރިކަމުން ފުރަތަމަ އަހަރު އަރީސް ރައީސް ޔާމީނުގެ ވެރިކަން ނިމުމާ ހިސާބަށް ދިވެހި ދައުލަތުން ސިފައިން ގެނެސް ދިޔަ ބޭރު ދުނިޔޭގެ އާދި ގަބޫލުކުރަން. ތިމަންނަމެންގެ ދައުލަތުން ސިވިލް ސަރވިސްގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ގާތުގައި މި ދުރީ ވިސްނުން މިނިސްޓްރީން ހުރަހަކަށްވެސް ކޮމިޝަނުން ގާތްކޮށްފައި. އެ ގަބޫލު ދިޔަވަ ބޭރު ދުނިޔޭގެ ސަރުކާރުތަކާއިންނާއި ބޭނުންކޮށްގެން ޖަވާބުދާރީކުރުން އ ސިޔާސަތަކަށް އޮންނަ ލިޔުން. އެހެން މި ކަމަކީ ސްޓާފުން ގެނެސް ދިޔައީ ސިވިލް ސަރވިސް ދައުލަތުގެ ޖިންސީ ގޮތުން ބަލައިގަތުން ކޮމިޝަނަށް ޕާސްކުރެއްވި. އެ ގޮތަށް ދިމާވާ ހިސާބު ވިދާޅުވާ ސިޔާސަތުތަކުގެ ސަރުކާރުގެ މުއައްސަސާތަކުން ބޭނުން ކުރެވިގެން މި ސިޔާސަތު އެކުލަވާލާ ގޮތަކަށް ދިމާވާ ހާލަތު. ވީމާ ސަރުކާރުގެ ހިސާބު ދިވެހި ދައުލަތުގެ މަސައްކަތަށް އެއް ފަރާތް ދެކެން ސިޔާސަތު ހިއްސާކުރެވޭ ދެމެހެއްޓުމަށް ގެނެސްދޭ ވާހަކަ ދައްކަން.

ސަރުކާރުގެ ބަޖެޓްގެ ބޭނުންތަކުގެ ފޯރުކޮށްދޭ އިދާރާތަކުގެ ޕާސްކުރެވޭ ދައުލަތް ދެކެނީ. އަޅުގަނޑު ހިތަށް އަރާ ގޮތުގައި ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތަކުގެ ވެރިން ބޭނުންވާ މީހަކަށް ސަރުކާރުން ދަރަނި ސިޔާސަތު ކޮށް ހަމަ ވިސްނުމެއް ދާއިރާއިން ވާއިރު، ހަމަ ކުރުމުގެ ބެލުން ވިދާޅުވި އިޤްތިޞާދީ ދައުލަތުގެ ބައެއް ސިޔާސަތުތަކާއި ގުޅޭ ގޮތުން ގެންގޮސްގެން ސިފައިގެ ކަންތައް ހިނގަނީ. އަދި ކޮށް ކުރު ހަމަ ގޮތަށް ވިސްނުމަށް ދެން ޖަވާބުދާރީ ވުމަށް ސަރުކާރުގެ ސްޓާފުން ދެއްވާނެ. ހިސާބުން ބަޖެޓްގެ ސަރުކާރުގެ ޙާލަތު ބެލުމަށް.

ކުރިއަށް ދަނީ ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތައް ހިންގާ ގޮތަށް ދާއިރާ ސަރުކާރުތަކަށް ޖަވާބު. އަދި މި ގޮތަށް ނުވަތަ ކޮށް އެހެން ދަށުން ހުރި ބަޔަކަށް ވިދާޅުވާ ސިޔާސަތު ހުރި ޖަވާބުދާރީކަން ކުރެވޭނެ. އަޅުގަނޑު ހަމަ ދެކޭގޮތުގައި ސަރުކާރުގެ ބައެއް ސިޔާސަތުތަކުގައި ހުރި މުހިންމު ގޮތުން ހަމަ ވިދާޅުވާ ގޮތަށް ސިފައިން ގެނެސްގެން އެނގޭ ސިޔާސަތު ޤާނޫނުން. އަދި މި ވާހަކަ ދެއްކި ހިސާބުން މި ޤާނޫނަކީ ސަރުކާރުގެ މަސައްކަތް ދަނީ.

އެމް.ޑީ.އެން ޤާނޫނަކީ 1981ގެ ޤާނޫނެއް. 1981ގައި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުން އިލެކްޓްރިކް މެންބަރު އުފަން ވެސް ނުވޭ. އެގޮތުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން، އެމް.ޑީ.އެން ސަރުކާރުތަކުގައި ވަނީ ޖަވާބުދާރީ ކުރުވަން އޮތް ޤާނޫނު، ދެކުނުން ބަލާ

ކަރަންސީގެ މައްސަލަތަކާ އެމް.އެމް.އޭގެ ގަވަރުނަރުގެ ކަމެއް. އެހެންވީމާ، އެއީ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީއާއި ނުވަތަ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރާ ގުޅޭން ވެސް އޮތް ކަމެއް ނޫން. ދެން އޮތީ ޑޮލަރު ބަދަލުވަނީތޯ ޑޮލަރަން ދައި؛ ރާއްޖޭން ޑޮލަރު މަދުވެގެން ނުވަތަ ޑޮލަރު ދައްކަން މި ޖެހެނީ އެއް ބިލިއަން ޑޮލަރު އެއް އަހަރުގެ ތެރޭ ދައްކަންޖެހުނީމާ. އެއް ބިލިއަން. ދެން ސުކޫކުކަން ވަނީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ޑޮލަރަން ބަދަލުނަމަނި؛ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވެރިކަމުގެ ތެރޭގައި ހުރީ ކުރު މުއްދަތެއްގައި ދައްކާ ގޮތަކަށް އިންޑިއާގެ ބޮންޑުން ވަރަށް ބައިވަރު ޑޮލަރު ނަގާފައި. އެ އެއްކޮށްހިމަ އަޅުގަނޑުމެން ވިޔަކަން ފުރިހަމަކުރު ދައްކަމުން އައީ. ބަޔާން އެއްކޮށް ފަހަތަށް ޖައްސަމުން، ދައްކަމުން އައިސް ވަރަށް ގިނަ އަދަދެއް ދައްކައި، މިހާރު 1.2 ބިލިއަން ޑޮލަރު އެއް އަހަރުދުވަހު ތެރޭގައި؛ ދިވެހި ދައުލަތަށް އަހަރެއްގެ ތެރޭގައި ލިބޭނީ ވެސް 1.5 ބިލިއަން ޑޮލަރު، ހުރިހާ ޚަރަދުތަކުގެ ގޮތުގައި. ރާއްޖޭގެ ޚަރަދު ނަގަމުންނަގަމުން އައިސް ޗޫރިޖަމުން ނަގަން އެންމެ މަހީ ވަރަކަށް ބަލާފަ ނަގާފައި އެއް ގައުމެއް މިއީ. ނިމުމާ ރާއްޖެއަށް ލިބޭ 1.5 ބިލިއަން ޑޮލަރު ތެރެއިން އެއް އަހަރުގެ ތެރޭ 1.2 ބިލިއަން ޑޮލަރު ކަރަޒީގެ ސަރުކާރުތަކުން ނަގާފައި ހުރި ލޯނުތަކަން ދައްކާލާ އަދި ދައުލަތުގެ އިތުރު ނުވަތަ ދައުލަތުން ދައްކާ ޑޮލަރުގެ މައްސަލަ އަޅައިގެން؛ ދެން އަދި އަޅުގަނޑު ކުރިން ވެސް މި މަޖިލީހުގައި ވެސް ފާހަގަކުރިން ޑޮލަރުގެ މައްސަލައިގެ ވަރު ސަރުކާރުން އައިމަ ކުއްލިއަކަން ޒަރޫރީ މައްސަލައެއް ނޫން. އެހެން ވާހަކަ ވެސް އެއްކަމެއް ނޫން އެއީ. ކަކުނުއްމި؛ އަޅުގަނޑުމެން ދާދިފަހުން ވެސް ދުވަހަކު އަޅުގަނޑު މިތޯ ވާހަކަދައްކައިން ދިވެހި ދައުލަތަން ލިބޭ؛ އެ ވެސް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޙްރޫފު ޤާދިރު ދައުލަތައިގެން؛ ދިވެހި ދައުލަތަން ލިބޭ ހުރިހާ ޑޮލަރެއް ވެސް ބަޔަކު އަތުލައިގެން ޚަރަދުކުރަމުން ވިޔަސް އެއްބަސްނުވާ ބަޔާން ސަޕޯޓު މިލިއަން ޑޮލަރު. އޭގެ އެއްވެސް ހިސާބެއް ދިމާވާ ވާހަކައެއް ނޫން އެ ދައުލަތަކީ. އަޅުގަނޑު އަރުވާލީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ހިމެނޭ ގޮތަށް މަޖިލީހުގެ ވާހަކަދެއްކުން ރިޔާސަތުގެ ނަމުގައި މި ދައުލަތުގެ ޚަރަދުތަކާ ބެހޭ.

އަދި! އަޖައިބެއް ނުވާނެތަ! ރިޔާސަތުގެ 2008އިން ފެށިގެން މިހާތަނަށް ނުދޭ ނޫން. ހުރިހާ ބަޔަކުން ވެސް ވެރިކަންކުރައްވާފައި ދިޔައީ. ރިޔާސަތުގެ މި ދައުލަތު ވެސް މި ސަރުކާރު އައިފަހުން. މިގެ ކުރިން ރިޔާސަތުގެ މިއީ ކަމެއް ވެސް އެއްކޮށް ނޫން. ޕާޓީތަކުގެ ހުރުމަތުގެ ކުރިން ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުން ރިޔާސަތުގެ ނަގާފައި ކަމެވެ. އެއީ ރާއްޖޭގައި ކޮންމެ ރިޔާސީ ނިޒާމެއް ބަދަލުވާނީ ނިޒާމުއްދެގެ ބަދަލެއް. އެއީ މުޅި ޕާޓީތަކުގައި ހުރި އިރު. އޭގެ ފަހުން އަޅުގަނޑަށް މި ދިޔަ ސަރުކާރަށް ވެސް ރިޔާސަތުގެ ނުފެންނަ ނޫނެ. ދެން މިހާރު މި ކަމެއް އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ނިސްބަތްވާ، މިހާރުގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ދުސްތޫރުގެ މަޖިލީހުގެ ކަމެއް ވެސް ނޫން. ސަރުކާރެއް ވެސް ކަމެއް؛ ރިޔާސަތުގެ ނަގާނެ. އަދި! މ. އަތޮޅު ފާލިހާ ވިސްކާލިޔާ ނުވަތަ އަހަރެން ރިޔާސަތުގެ ނަގައިގެންތޯ؟ އެއީ ރައްޔިތުން ހިނގާ އެއްކޮށްތޯ؟ ރިޔާސީ ދާއިރާގައި ރިޔާސަތުގެ ނަގައިގެންތޯ؟

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

މާވަށު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކޮށްދެއްވުން އެދެން.

މަހިބަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝާހިޒް ފާހަގަކުރެއްވުން:

ގޮސްގެން ނުވަދިހަ އަހަރުން އިތުރުކުރި. ސާޅީސް ނުވަ އަހަރުން ދުވަސްވީމަ ހުރި ރަނގަޅަށް އިތުރު ފަންސާސް އަހަރަށް ފަސް މިލިއަން ޑޮލަރު ނަގާފައި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ސަރުކާރުތަކުން ޤަރުޒުތަކުގެ ގާނޫނު ވަކި ދުވަސްކޮށްފައިވާތީ، ދެ މަސްދުވަހަކަށް ބަދަލުކޮށްފައި ނުވަތަ އަހަރަށް ދުވާލީ ހަމަ ދަރަނި ދުވާލީ ރިފޯމްކުރަންވެގެން ނަގައިގެންތޯ؟ ކޮބާ ކަމެއް އަހަރުވެއްޖެ؟ ނޫނޫނޫ ހަދަފައެއް. ނޫނޫނުން އެއްވެސް ކަމެއް ކުރިވައި. އެއީ މި ދިޔަ ސަރުކާރުން ކުރި ކަންތައް މި ކުރީން. ކޮންމެ ފަހަރަކު، ރައީސް ޔާމީން ވެރިކަމުން ފެށިގެން ނުވަތަ އަހަރަށް ރަނގަޅަށް ދުވަސްކުރުގެން ޤިސްތުގަ ގާނޫނަކު އެ ދަރަނިކޮށްފައިވާތީ ބަދަލު ގެނެސްފައި، ވަކިވަކިން ފައިސާ ދައުލަތާ ނުވަތަ އަހަރަށް ދުވަހަކުން މި އަހަރު. މި ޖާނުއަރީ ސާލީ ހަމަ މި އަދި ގޮތަށް އަތުން. ޤިސްތުގެ ގާނޫނަށް ކުރެވޭ ބަދަލުގައި ގެންނަނީ ވަގުތީގޮތަކަށް. ސާޅީސް ނުވަ އަހަރުން ދުވަސްވީމަ ހުރި، ކުރެވޭކަމަށް ފަރުދުކަމަށް ވިސްނުމުސަރުކާރު ބޮޑުކުރުމަށް އެ ޙަރަކާތް ސަރުކާރުތަކުން ޖެހިގެން ނަގާފައި ނުވަތަ އަހަރަށް ދުވާލީ ދޫކުރީ. ދެން މި ބަޖެޓުގައި އެ ތަނަށް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރު ދިރިއުޅެން ބޮޑު މިހާރު ބަޔާ އިތުރު އެ ތަނަށް ކުރިއަށްދާއިރު ފަސް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރުގެ ހުރި ރިސޯޓުތަކަށް ޢަމަލީގޮތުގައި އެބަ ހުރި. ރާއްޖެއިން އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރު ހުރި ރިސޯޓުތަކެއް އެބަ ހުރި. ޢަމަލީގޮތުގެ ޤަރުޒުތަކުގެ ފަރުދީ ގަވާއިދުން އިތުރު އިޤްތިޞާދީ ކުރުމަށް ފުރުޞަތު މި ތަނުގެ ފަހަރު ފަހަރުތަކުގެ ވަރަށް ފަހުން ފިޔަވަޅު ނުލިބޭނެ. ޢަމަލީގޮތުން ފުރަތަމަ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރުގެން އަދި އިޤްތިޞާދީ ފުރުޞަތުތަކާއި އަދި އިތުރު ހިސާބުތައް ކޮންމެހެން ބަޔާން ފަސް ނުކުރެވޭ. މިއަދު ބަޖެޓުގައި ފުރަތަމަ ކުރިއަށް އަދި އެއީ ޕީ.އެސް.އައި.ޕީގެ ހިސާބަށް ކޮށްފުރިހާ އެހެން ހިސާބު ފުރިހަ ދެން ފުރުޞަތު ފުރިހަމަކުރުމަށް ވާނެ. މިއީ ބަޖެޓުގެ ހިސާބު އެއްޗެހިއެއް؟ ހަމަ ދަރަނިތަކަށް އެހެނިހެން ދައުލަތާ ހިސާބު މިހާރު ނުހިނގާނެ. ދެން އެ ކުރިއަށް ފާހަގަކުރެއްވި ދައުލަތުގެ ހިސާބު ވަރު މިސާލު އިން އެހެން އެއްޗެހިއަކީ ޖަހާފައި. ދެން އަޅުގަނޑު ނިކަން އޭގެ މާ ބޮޑެތި ތަފާސްހިސާބުތަކެއް ދަލީލުކަން. ކުރަނީ ކުރިއާ މުއްސަނދިކަން ބަލާ އިތުރު މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު، އަޅުގަނޑު ފެނި އިތުރު ފަސް މި ދަންނަވާ، މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު އެމް.ޑީ.ޕީން ވަރަށް ގިނަފުރުޞަތާ މިނިސްޓަރުއަށް ފާހަގަކުރެވޭނެ. އެ ބޭފުޅުން ފުރަތަމަ ފެނި އިތުރުގައި ފަސް މިނިސްޓަރު ސަރުކާރުގެ ނަސޭހަތު ނަމް ޖުމްލަ ބަޔަކަށް ފާސްކުރާކަން. އަޅުގަނޑުމެން އުޅަނދު ފާސްކުރަން. އެ ކަން ކުރީން އަޅުގަނޑުމެން. އެ ކުރަމުންދާއިރު ގޮތެއް ހަދައިގެން ކޮށްފައި އޮންނަނީ. އުޅޭގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ނުވެއްޖާނެ. އަޅުގަނޑުމެން ފާސްކުރަން. މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު އެ ދެފަރާ ފަސް ސަރުކާރުކުރަން. މިއަދު އުޅުނީމާ، ތަންކޮޅެއް އެހެނިހެން މި އުޅުއްވަނީ. ތިމަ މެންބަރުން ތިބި، ނުވަތަ

ތިބެއް މިތާ ތިބީ އިރު. އެހެންވީމާ، ހިސާބު ކުރެވޭނެ ބަލައިލާފައި މިކަހަލަ މަސައްކަތް ހުރަހަކަށްވާނީ. ދެން އިއްޒަތްތެރި މިނިސްޓަރު ވަރަށް ތަފުސީލުކޮށް؛ އަޅުގަނޑު މި ހިސާބުން ދެން ވާހަކަ ކުރުކޮށްލަން. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދަށް.

ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަރަށް ބޮޑަށް މަރުޙަބާ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. ވަޒީރު މިއަދު މި މަޖިލީހަށް މި ވަޑައިގެން މި ހުށަހެޅި އެމް.ޑީ.ޕީގެ ފަރާތުން އެ މަނިކުފާނު ތަޤުރީރުގައި އިޤްތިޞާދު ނަތީޖާކަމަށް ހުރަހެޅި މައްސަލައަކަން ޖަވާބުދާރީވުމަށް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ، އަޅުގަނޑު ހަމަ ގޮވައިލަން އިއްޒަތްތެރި ރައީސަށް، ރާއްޖޭގެ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރުކަން ދުރުއްތޮގާރިނދަނުލާ އެ މަގާމަށް އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރުގެ ނަން އަބަދު، ތާއަބަދަށް ބޭނުންޖެހުމަށް. ސަބަބަކީ، އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ގައުމަށް ކުރިއެރުން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ ޖޮބު އިތުރުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ އާމްދަނީ އިތުރުކުރަން. އަޅުގަނޑުމެން ބޭނުންވަނީ އިޤުތިޞާދު ފުޅާކުރަން. މިކަން ކުރުމަށް ޓަކައި އަޅުގަނޑުގެ މި ހަރަކާތްތަކައި، ސިޔާސީ ހަރަކާތްތަކައި އަޅުގަނޑުގެ އަޒު، އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދާ މި މަގާމަށް އެންމެ އެކަށޭނަ، އެންމެ ގާބިލު، އެންމެ ގާތުން ރައްޔިތުންނާ މަސައްކަތްކޮށްދިނި ވަޒީރުކަން އަޅުގަނޑު ފެނޭ ހަމަ ހެކިވަން. އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ތިޔަ ވިދާޅުވާ އެސް.އެމް.އީއާއި، އިންކިއުބޭޝަން މި ރާއްޖެއަށް ބާރުވެރިކުރުއްވީ އަޅުގަނޑުމެންގެ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު. އަޅުގަނޑުމެންނަށް އިގްތިސާދީ ބޮޑު ޗެލެންޖުތަކެއް، މި ރާއްޖެ އިގްތިސާދީ ގެނެސް މި ރާއްޖޭގެ ހއ.ގައި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ތިޔަ ފަރާތްތަކަށް އެސް.އެމް.އީ ބޭންކުތަކަށް، ޓޫރިޒަމް، ކުރި ވިޔާފާރިތަކާއި، ގެސްޓްހައުސްތަކާއި ވިޔާފާރި ފަރާތްތަކުގެ އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު މުޙައްމަދު ސަޢީދު. މިއީ ތަރައްޤީ ކަމެއް. ބޭންކުތަކުން ފައިސާ ގެނައީ. އެ ރާއްޖެ ރާއްޖޭގެ ރައްޔިތުންނަށް މި ވިދާޅުވާ ބައިސިކަލް، އަޅުގަނޑުމެންގެ ހިސާބުގެ މިހާރު ފެނުނީ ރައްޔިތުންނަށް. އޭގެ ބޭނުން ހަރުދަނާ މި ހިސާބުން. މިހާރު ވިދާޅުވާ ބޭންކަކުން މި ރާއްޖޭގައި ބޭނުންކުރެވިދާނެ ހާލަތުގައި ވަޒީރު. ވަރަށް ބޭނުންތެރި ކާރު، ހަމަ އޭގެ ނުވަތަ ނަމެއް ބޭނުމުގެ ސުލްހަވެރިކަން އިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު ކޮށްފައިވަނީ. ވަރަށް ފުރިހަމަ. އަޅުގަނޑު ވިދާޅުވާ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ދެން މަސައްކަތްތަކާއި

މިފަދަ ވަގުތުތަކެއް ނަގައިންދާތީ. ތިޔަ އުއްފެސް ކަހަލަ އަސާސެއް ނެތް މައްސަލަތަކުގައި ތި ބޭފުޅުން މަޝްވަރާކުރައްވާން، ތި ބޭފުޅުން ވަހަކަދައްކަން، ތި ބޭފުޅުން ސުވާލުކުރަން ނަހައްދަވާތީ. އެއަށް ވުރެ ހާ ތަރުތީބުވެފައި، ހާ ގާބިލު ސަރުކާރެއް މިއީ. ހާ ވަރުގަދަ، ހާ ގާބިލު ވަޒީރުންތަކެއް މި ތިބީ. އަޅުގަނޑުމެން މި ތިބީ އެ ބޭފުޅުންގެ ދިފާޢުގައި މި މަޖިލީހުން ކުރަންޖެހޭ ކޮންމެ ކަމެއް ކުރުމަށް ތައްޔާރަށް. އިއްތިފާޤުކުރެއްވިއްޔާ އަދުގެ މި ސަރުކާރުން މި ރާއްޖެއަށް ޖައުހަރު ވެސް ތިޔާރިވާން. މި ރާއްޖެއަށް ބޮޑުވަރިކަން ވެސް ގެންނާން. މި ރާއްޖެއަށް އާރާމާއި އަމަން ވެސް ގެންނާން. ހިތާ ވެސް ބަލާން. ކުރިއަށް އޮތް ތަރަށްގައި ހިތާ ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އިނގޭތޯ. ޑޮލަރު މި ވާ ގޮތަކީ ކޮބައިތޯ؟ ދެދުއިރުމައްޗަށް މި އައީ ބަދަލު، ދެންމެ ވަޒީރު އެ ވިދާޅުވި ގޮތަށް ތިން ހާސް ޑޮލަރަށް ހުރި ކޮންޓެއިނަރު މިއަދު ހަ ހާސް ޑޮލަރަށް. ދެން ކިހިނެއް؛ އަޅުގަނޑުމެން އެ ބޮޑުކުރަނީތޯ؟ ކުޑަކުރަނީތޯ؟ ބޭރުގެ މިޑެލު އިސްޓޮކުން ތިން ހާސް ޑޮލަރަށް ހުރި ކޮންޓެއިނަރު މި ދެންނެވި ހަ ހާސް ޑޮލަރަށް. ކަރިސާއިން މި ގެންނަނީ ދިހަ ހާސް ޑޮލަރަށް. މިސާލަކަށް މި ބޮޑި ކޮންޓެއިނަރުއް. ވަޒީރު އެ އުޅުއްވަނީ [illegible] އެ ކަން ކުރުމަށް [illegible] އަޑުތައް ހައްދަވައިގެން އަދުތައް އިންނަނީ. [illegible] ފިނިވަޑައިގެންނަވާން ފޫޑު ކައިރީގައި ހުރުގެން ކޮންޓު ހަރުދިހައިވަކަން. ބާޒާރު ފުންނާން. ގޭގައި ހުންނަ މިހާރުން ބާޒާރު ފުންނާން. އެއީ ވަޒީރު ކުރެއްވަންޖެހޭ ކަމަކީ. ވަޒީރަކަށް އޭގެ އަގު އެ އަންނަ ބަދަލުކަން އިތުރު ފާރުއަށް ނުންދަވާން ދެއްތޯ؟ ވަޒީރަށް ކުރެވޭނީ މި ސިޔާސަތުތަކަށް ކަނޑައަޅައި އެ ކަންކަން؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން [illegible] އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ދެންނެވިދާ އެ އަޅުގަނޑު ހަމަ މަނިކުފާނަށް ވަރަށް [illegible] އެއްކޮށް ދަންނަވަން. އަޅުގަނޑުވީ، އަޅުގަނޑު ދަންނަވަނީ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން [illegible] ގޮތުން 10:30 އެއީ އަޅުގަނޑުމެން ގަވާއިދު ބްރޭކް ގޮތުން ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް ދޫކޮށްލައިގަންނާނަން ވަގުތު. އެހެންވީމާ، މިހާ ހިސާބުން އަޅުގަނޑު 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް ދޫކޮށްލައިފި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދާ އެއްގޮތަށް ގޮތުގެ މަތިން. ވަރަށްބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

{ހުސްވަގުތުކޮޅު: 10:31 އިން 11:00 އަށް}

(ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ؛ މަޖިލީހުގެ ރައީސް އަބްދުއްރަޙީމް އަބްދުﷲ)

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

بسم الله الرحمن الرحيم. މި ދަންފަޅީގެ މަސައްކަތް ފަށާނަން. އާދެ! އަޅުގަނޑުމެން 30 މިނެޓުގެ ހުސްވަގުތުކޮޅަކަށް މެދުކަނޑައިލި އިރު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން ގެންދެވީ ހުޅުދޫ ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މުޙައްމަދު ޝާހިދު. އިތުރަށް ވާހަކަފުޅުދައްކަވަން ބޭނުންފުޅު ނުވާ ކަމަށް ވިދާޅުވި. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު އަރުވާލަނީ ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީއަށް. އަދި އޭގެ ކުރިން ދަންނަވައިލީހެން، މިއަދު އެޖެންޑާގައި ހުރި މަސައްކަތް މި ދަންފަޅީގައި ނިމިއްޖެއްޔާ މި ދަންފަޅި ނިންމައިލާނީ ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އަހާފައި. އެހެންވީމާ، ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ވާހަކަފުޅުތަކަށް ޖަގަހައި އެ ވަރަކަ ދަންނަވަމުން، ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީއަށް ފުރުޞަތުއަރުވަމުން.

ތިނަދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު ސަޢުދުﷲ ހިލްމީ ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއަދު މި ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައާ ބެހޭ ގޮތުން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލަން މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ބިޒްނަސް ސްޓާޓަޕްސް އެންޑް ޓްރޭޑް މުޙައްމަދު ސަޢީދު އަޅުގަނޑުގެ ފުރިހަމަ އިތުބާރު އެބަ އޮތް. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި ފެށިގެންދާ މިހާރު ކެބިނެޓުގެ ތިއްބެވި ބޭފުޅުންގެ ތެރޭގައި ހިމެނޭ އެންމެ އެކަށީގެންވާ އެއް ބޭފުޅެކޭ، ކަމަށް އެންމެ އެކަށީގެންވާ އެއް ބޭފުޅެކޭ މުޙައްމަދު ސަޢީދު. މުޙައްމަދު ސަޢީދު ހަވާލުކުރެވިފައި ހުރި މަސައްކަތްތަކުގައި ކުރިއަށް ގެންދަވާފައިވާ ފުރިހަމަކަމާއި އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ރައްޔިތުންނާ ގޮތުން މަސައްކަތް ކުރައްވައި، ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުންވާ މައުލޫމާތު ފޯރުކޮށްދެއްވުމުގައި އަދި މަސައްކަތްތަކުގައި ފުރިހަމަކަމާ އެކު އުޅުއްވާކަން އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރަން. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެންގެ ގައުމު ނޫނީ މުޅި ދިވެހި ސަރުކާރު ވައްތަރަކަށް އައިސްފައި އެބަހުރި. އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ދަތިތަކަކަށް ނުޖެހި އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ޖަރުދޫ ބަންދަރުތަކަށް ކަންތަކުގައި ފުރިހަމަކަމާއި ދަރުނުގައި އެ މަސްދުކުރުނު ދަރާތު ވަސީލަތްތަކާއި ކަން މިއަދު ވެސް ހާމަކަން ދައްކަވައިދީ. ހަމައެއާއެކު މި މަސައްކަތް ހުރަހަކަށްވެގެން ވާހަކަތައް ބާރުއަޅުއްވައި ކަންތައްތަކެއް ސިފަވާ ރ ކިބައިން ވެސް ބޭނުންކުރައްވާ ކަމަށް ބުނާނަމަ ޤައުމުގެ ހުރިހާ ކަމެއް ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ. އަޅުގަނޑު ގަބޫލުކުރާ ގޮތުގައި އެ ފަދަ ބޭފުޅެއް މަޖިލީހުގެ ކުރިމައްޗަށް އަދި ދައުލަތުގެ ކަންތައްތައް ހިނގާ ގޮތް ރައްޔިތުންނަށް ވިސްނައިދިނުމުގައި ވެސް ފުރިހަމަ ބޭފުޅެކޭ. އެހެންކަމުން، މި މައްސަލައިގައި ހުށަހަޅާފައިވާ ޚިޔާލާތަކާ ނުލާ ކަމަށް ވަނީ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ދެކޭ ގޮތް. ކަނޑައަޅައިދޭ ދާއިރާތަކުގައި ރޭވޭ ގޮތަކަށް ކަމަކާ ބެހޭނެ ނުވަތަ ކަމަކާ ބެހުމުގެ ގޮތުން މިނިސްޓަރުގެ އިޚްތިޔާރު ދަށުގައި މައްސަލައިގައި ހުށަހެޅި ސުވާލުތަކެއް އަދި ވެސް ކަމެއް ނުކުރެވޭ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މި ޤާނޫނުގެ ކަނޑައެޅިފައިވާ ބާރު ކުރިން ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަދައްކަވައިފި ކަމަށް ފެއްޓެވުމުގެ ޤާނޫނީ ނުކުތާތަކާ މި އުޅެނީ ޔައުމިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އެބަ ހިތާމަކުރަނީ. ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންގެ ގޮތުން ފަހުން ހުށަހެޅުނު ޤާނޫނުތަކާ ބެހޭ ވާހަކަ މިދިޔަ ދުވަސް ދުވަސް ދައްކަވާފައި، ކަމަށް ސަރުކާރުން މަޖިލީހުގައި ހުށަހެޅި ދުވަސް ދައްކަވާފައި، ޤާނޫނުތައް

އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޑޮލަރު ލިބޭ، އާމްދަނީއަށް ޑޮލަރު ލިބޭ ފަރާތްތަކުން ބާޒާރަށް ޑޮލަރު ނުނެރުނީމާ، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ސާފުކޮށްލަން. ހަމައެއާއެކުގައި ރާއްޖޭގައި ހިންގާ އެކިއެކި ޕްރޮޖެކްޓްތަކާ ގުޅިގެން، ގިނަ ޕްރޮޖެކްޓްތަކެއް އެބަ ހިންގާ. ޕްރޮޖެކްޓްތަކާ ގުޅިގެން ބޭރުން ގެންނަންޖެހޭ މުދާތަކާއި އެހެނިހެން ކަންތައްތަކަށް ޑޮލަރު ހަރަދުކުރަންޖެހޭތީވެ، މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ފާހަގަކޮށްފައި އަދި ބަލާލައި އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިއަށް ގޮތެއް ނިންމަން އެނގޭނީ. ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު ހަމަ ވަރަށް އަދަބުވެރިކަމާ އެކުގައި ދަންނަވަން، އަޅުގަނޑުމެންގެ ޢިއްޒަތްތެރި ވަޒީރު މުޙައްމަދު ސަޢީދަކީ ހަމައެކަނި އެ މަނިކުފާނުގެ މެންޑޭޓުގައި ހިމެނޭ ކަންތައްތަކުގެ އިތުރުން ވެސް ރައްޔިތުންގެ ގުޅުންހުރި ކަންތައްތަކާ އަދި ރާއްޖޭގެ އިޤްތިޞާދާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ދާއިރާތަކަށް ވެސް ވަރަށް ކައިރިކޮށް ގާތްކޮށް މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭފުޅެއް. އެގޮތުން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން އަޅުގަނޑުމެން އިންޑަސްޓްރީ، އަޅުގަނޑު މަސައްކަތްކުރާ އެއް އިންޑަސްޓްރީއެއް ކަމަށްވާ ކޮންސްޓްރަކްޝަން އިންޑަސްޓްރީއާ އެކުގައި ވެސް ވަރަށް ގާތްގުޅުމެއް ބާއްވާކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރަން. އެހެންކަމުން، ހަމަ އަދިވެސް އެއްފަހަރު އަޅުގަނޑު ދަންނަވާނީ އަޅުގަނޑުގެ އިލްތިމާސު މިނިސްޓަރަށް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް އޮތް ވާހަކަ. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފުރުޞަތުއަރުވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ ޢިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޖ.ރ. އަޙްމަދު ޝަރީފަށް.

ހުޅުމާލެ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޝަރީފު ފުރުޞަތުއަރުވުން:

ޝުކުރިއްޔާ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީރުންގެ ނޫސް ކޮންފެރެންސް ވީޑިއޯ މި މަޖިލީހަށް އަޅުގަނޑުމެން ގެންނަނީ އެއީ ވަރަށް ހައްސާސް ކަންތައްތަކުގައި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ސިޔާސަތަކަށް ކުރާ ކަމެއް ނޫން މިއީ ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަދި ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް، ވަޒީރު ވަޒީރުކަމާ ހަވާލުވިފަހުން ގައުމުގެ އިޤްތިޞާދަށް މި އޮތީ [illegible]. މި އަހަރުގެ ޖީ.ޑީ.ޕީ 0·6% އަށް ކުރިއަރާނެ ކަމަށް މި އޮތީ ތަފާސްހިސާބުގައި. ގައުމުގެ އިޤްތިޞާދު ފުނޑިފައި، ވިޔަފާރިތައް ހުއްޓިފައި އޮތް ކަމަށް ހުރިހާ ރައްޔިތުން ވެސް އެއްބަސްވޭ. ފަގީރީ އަދު މި ދަނީ އިންތިހާއަށް ބޮޑުވަމުން ޢިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޑޮލަރުގެ މައްސަލައަކީ [illegible] އަޅުގަނޑުމެން ކޮންމެ ދުވަހު [illegible] [illegible] މައްސަލައެއް. ޑޮލަރު މިއަދު ވިޔަފާރިވެރިން [illegible] ނޫން [illegible] [illegible] ޖަނަވަރީ 2024ގައި ވިޔަފާރިތަކުގައި [illegible] އެއް އަހަރު ބޮޑެތި މައްސަލަ ބައްދަލުކުރަމުން ކަމަށް. [illegible] ދުވަހު،

ސެޕްޓެންބަރު 14ގައި ރައީސް އޮފީހުގެ ޕްރެސްއެއްގައި ވިދާޅުވެފައި އެބަހުރި ޓެރިފުގެ މައްސަލައަށް ހައްލުކުރުމުންދާ ކަމަށް. އެކަމަކު މިއަދު މަޖިލީހުގައި ވިދާޅުވި ތިމަންނަރާ ބުނާ ވެސް ކަމެއް ނޫން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދު ވަޒީރު ދެއްވި ބަޔާން ޖަވާބުދާރީކަން އަޅުގަނޑު ގޮސްފާނަން. ވަޒީރު ވިދާޅުވި ކާބޯތަކެތީގެ އަގު ތިރިއަށް ދަނީ. ޓޯޓަލް އިމްޕޯޓްބިލް. އެކަމަކު މި އޮތީ ސްޓެޓިސްޓިކްސް އިނގޭތޯ. ފުޑްބާސްކެޓްގެ އަގު 5.2% މަތި. [illegible] 3.77. ޖުމުލަކޮށް ބަލައިލާ އިރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެބަ އެނގޭ ސީ.ޕީ.އައި އިންޑެކްސް 2025 ވަނަ އަހަރު ކާބޯތަކެތީގެ 7.38% މައްޗަށް ޖެހިފާފައި، 2026 ވަނަ އަހަރު މިހާތަނަށް 8.59% މައްޗަށް ޖެހިފައި. އެކަމަކު ރައީސް، ވަޒީރު ވިދާޅުވި ޕޮލިސީ އިންޓަރވެންޝަންގެ ސަބަބުން ތަކެތީގެ އަގު ދަށަށް ދަނީ. އެކަމަކު މި އޮތީ ސްޓެޓިސްޓިކްސް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ވަޒީރު މިއަދު ވެސް ވަރަށް ޖިންސާފާރުކަން ކުޅެ ޖަވާބެއް ދެއްވި. [illegible] [illegible] މި ގައުމުގެ ހުރިހާ ރައްޔިތުންނަށް ދައްކާ ވާހަކަތައް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބިންމަތުގައި އެކަން ދިރިއުޅުމުގެ މިންވަރާއި، އެކަން ޖަމާއަތްތަކުގެ މީހުން އާބާދުކުރަން ވަކި ގޮއްސަ ސަރަހައްދުތަކެއް ކަނޑައެޅުން ދިރިއުޅުން ކަންބޮޑުވާ ކަމެއް. ވަޒީރު މިއަދު އެއަށް ވިދާޅުވި އެއީ އެސް.އީ.ޒެޑް. ދިވެހިރާއްޖެއަށް އެކަން ވަރުގަދަކުރުމުގެ، އިންސެންޓިވްތަކެއް ގާއިމުކުރަނީއާ. އެހެންކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ފެނޭ އޮތް ބޭނު، ހަމަ ޓޫރިޒަމް ޕްރޮޖެކްޓްތައް ބޮޑު ބަރަކަތް ހަމައެކަނި މިތަން ބޭސް ގާޑުޓައިސްގައި ދިރުން ނޫން އެކަން ކަމެއް ނޫނޭކަން. އެހެންކަމުން ވަޒީރު ދެއްކެވި ޖަވާބުގައި އެއީ ދުރުން އެކަން އިންވެސްޓްމަންޓް ކަމަށް ސިފަކުރެއްވި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑުމެން މި ކަންބޮޑުވަނީ ވަޒީރު ވަޒީރުކަމާ ހަވާލުވެވަޑައިގެން [illegible] އެބަހުރި ވަރަށްބޮޑެތި ކޮމިޓްމަންޓްތައް އިނގޭތޯ. 8.8 ބިލިއަން ޑޮލަރުގެ، މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސެންޓަރ، އަސަރެއް ނެތް. އެސް.އީ.ޒެޑް އިންވެސްޓްމަންޓް ކޮމިޓްމަންޓް، ޖުލައި 25ގައި ވިދާޅުވި ހަ ސަތޭކަ އަށްޑިހަ މިލިއަން ޑޮލަރުގެ އެކޯ ޓޫރިޒަމް އިންވެސްޓްމަންޓް. ހަބަރެއް ނެތް. ފްލޯޓިން ސިޓީ، ސަތޭކަ އަށްޑިހަ ހަތް މިލިއަން ޑޮލަރު، ހަބަރެއް ނެތް. [illegible] [illegible]، ދުއިސައްތަ ފަންސާސް މިލިއަން ޑޮލަރު. ހަބަރެއް ނެތް. އާދެ! އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިއަދާ ހަމައަށް ސަރުކާރުން [illegible] ބޮޑުވެފައި، ސަތޭކަ އެއް މިލިއަން ޑޮލަރުގެ އެ ކަމަކަށް ފުރުސަތު. މިދުވަސް ދިޔަ އިންވެސްޓްމަންޓްތަކަށް އަދި ދިވެހި ރައްޔިތުންނަށް ނުފެނޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އިޤްތިޞާދީ [illegible] ޕްރޮޖެކްޓްތަކަށް ބަލާ އިރު، [illegible] އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ފައިނޭންސިންގ ސްޓްރަކްޗަރ 8.8 ބިލިއަން ޑޮލަރު އެކުލެވިގެން. ފުރަތަމަ އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ ފައިނޭންސިންގ ހަމަ، ފުރަތަމަ-ދެވަނަ-ތިންވަނަ [illegible]. ފުރަތަމަ ދެވަނަ-ތިންވަނަ [illegible]، [illegible]، ފުރަތަމަ އެސް.ޖީ.އާ [illegible]، [illegible]، [illegible]، އިންޓަރނޭޝަނަލް ބޭންކިންގ ޕާރކް، [illegible]، އިންޓަރނޭޝަނަލް ހޮޓެލް، [illegible] އިއްޒަތްތެރި

ރައީސް. މިއީ ހުސް އިޢުލާންކޮށްފައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓު. ބިލިއަން ޑޮލަރުގެ ޕްރޮޖެކްޓު. މިއަދާ ހަމައަށް ނުވޭ އެއްވެސް ޚަބަރެއް. މިއީ ބޮޑެތި އިވެންޓުތަކެއް ބާއްވައިގެން އިޢުލާންކޮށްފައި ހުރި ޕްރޮޖެކްޓުތަކެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދ. އަތޮޅުގައި ވެސް ވަރަށް ބޮޑު ޕްރޮޖެކްޓެއް އިޢުލާން ކުރި. މިއަދާ ހަމައަށް ނުވޭ ޚަބަރެއް އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ވަޒީރު އުފެއްދި ކުންފުނިތަކަށް؛ މޯލްޑިވްސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ފައިނޭންޝަލް ސަރވިސަސް ސެންޓަރ، (އެމް.އައި.އެފް.އެސް.ސީ.) ކުރެ ވަގުތުތައް އިމްޕްލިމެންޓްކޮށްފައެއް ނުވޭ. ހ.އަސް ޑޮލަރު ސަތޭކަ މިލިއަން ޑޮލަރު ޖަނަވަރީ 24 ވަނަ އަހަރު. މި ކުންފުނިން ކުރިޔަކަށް މިއަދާ ހަމައަށް އަންގާކަށް ނުވޭ. ޕްރޮޖެކްޓުތައް ބޮންޑުން ކުރިޔަކަށް ނުވޭ. ގްރީންބަރ މާލޭ ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ޑިސްޓްރިކްޓް، މި ވެސް ހުރި ކުންފުންޏެއް. މި ތަނުން ވި ކަމެއް ވެސް ނުވޭ. ޓްރާންސްޝިޕްވެސް އިންޓަރނޭޝަނަލް ޓްރާންސްޝިޕްމަންޓް ސަރވިސް [illegible]، މިއީ ވެސް އުފެއްދި ތަނެއް. މި ތަނުން ކުރި ކަމެއް ވެސް ނުވޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މިއަދަކީ އަދުވެސްދެކުން އެކަންކުރުން ނޫނޭ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް ވަޒީރު މަސައްކަތް އިޤްތިޞާދު ނަތީޖާއެއް މި އުފެއްދި. ހުރި ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާގެ އިޤްތިޞާދަށް ވެސް ނުވޭ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ މިއަދު ސަރުކާރުން، މިއަދު ސަރުކާރުން، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް މިއަދު ސަރުކާރުން އެންމެ ބޮޑު އިންވެސްޓްމަންޓް ކަމަށް ކިޔާ ރަސްމީވާ ޕްރޮޖެކްޓު. ވަޒީރުގެ ޒިންމާއެއް ނޫނޭ. ވަޒީރު ބައިވެރިއެއްނުވަނީ. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިތުބާރު ނޫން ވަޒީރާ ދުވު އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދެން ޕާޓީވެސް އެޖެންޑާގެން މި މަޖިލީހުން އިތުބާރު ބާއްވަނީ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؟ މި މަޖިލީހުން އިތުބާރު ބާއްވާކަން ނޫޅޭ؟ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ އިތުބާރު ގެއްލިފައި އެޖެންޑާގެން ނޫޅޭ މި ތަނުން އިތުބާރު ކުރާކަށް. ވަޒީރު ހުރީ 23 ދުވަހާގައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޝުކުރިއްޔާ ވަރަށް ބޮޑަށް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑުމެންގެ ރިޔާސަތުން ދެއްކި ފާހަގަ ރައްދުދެއްވުމަށް، މެންބަރުންނަށް ވެސް އިސްވެވަޑައިގަންނަވާނީ. އަދި މެންބަރުން ދައްކަވާ ފާހަގަކުރު މެންބަރުންނަކަށް އެދިވަޑައިގަންނަވާނީ ވެސް. އެހެންވީމާ، ރިޔާސަތުން މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން ޙުރުމަތްތެރިކަމާއިގެން ހަނދާންނުން ތިއްބެވުން އެއީ އެންމެ ރަނގަޅު ގޮތް ކަމުގައި ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) [illegible]، އަޅުގަނޑު މަޖިލީހުގެ އިންނަންވީމާ މި ބޭރުފުށް އަމިއްލަފުރަތަން ބަހުސް ނިންމަވައިލައްވަންދަން. އަޅުގަނޑު މިހާރު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ތާއިދާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހިމް ފަލާހަށް.

އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހިމް ފަލާހް ވާހަކަދައްކަވަމުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާދެ! ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހަށް މިއަދު މި ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ)ގެ ދަށުން ސަރުކާރުގެ ވަޒީރުންގެ މައްޗަށް އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލައެއް. އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރު މިއީ އެނގިވަޑައިގަންނަވާނެ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރުގެ ހުރި އެންމެ ހިންގުންތެރި، އެންމެ ވިސްނުންތެރި، އެންމެ ބޮޑެތި ކާމިޔާބީތަކެއް ހާސިލުކޮށްދެއްވާ ވަޒީރު. މީގެ ކުރީގައި ހަމަ މި ޙުކޫމަތުގައި އަޅުގަނޑުމެން 2013 އިން 2018 ވަނަ އަހަރާ ހަމައަށް އެ ކުރި ވެރިކަމުގައި ވެސް ހަމަ މި މަޤާމު ފުރުއްވި ވަޒީރަކީ މިނިސްޓަރ ސަޢީދު. އެ 5 އަހަރު ދުވަހު ވެސް ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް، ދިވެހި ރައްޔިތުންގެ ލާބައާއި މަންފާއަށް ޓަކައި ވަޒީރެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މިނިސްޓަރ ސަޢީދު ކޮންޓްރިބިއުޓްކޮށްދެއްވި މަސައްކަތްތައް ވަރަށް އިޚްލާސްތެރިކަމާ އެއްކޮށް މިއަދު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން ޝުކުރުދަންނަވަން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 5 ވަނަ ބާބަކީ ސަރުކާރުގެ ވަޒީރުން އައްޔަންކުރުމާއި، ވަކި ކުރުމާއި، އެ ވަޒީރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ޤާނޫނުއަސާސީގައި ބަޔާންކުރާ ބާބު. އެ ބާބުގައި ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ޤާނޫނުއަސާސީގެ 5 ވަނަ ބާބުގައި ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް ވަޒީރަކު އައްޔަންކުރެވޭނެ ޝަރުތުތަކާއި، ވަޒީރުކަން [illegible]، ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ [illegible]، ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގައި [illegible] ޖަވާބުދާރީވުމާއި، [illegible] ވަޒީރުންގެ މަސްއޫލިއްޔަތުތައް ވަރަށް ފުރިހަމައަށް ބަޔާންކޮށްދީފައި އެބަ އޮތް. މިއަދު މި ހުށަހެޅިފައިވާ މިނިސްޓަރު ސަޢީދުގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލައިގައި ހިމެނިގެންވާ ގޮތުގައި މިވާ އެއްވެސް ނުކުތާއަކީ ވަޒީރުގެ މަސްއޫލިއްޔަތު [illegible] އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލަ ހުށަހެޅޭ ނުކުތާތަކަށް ބަލާއިރު [illegible]. އެއީ މި ހުށަހެޅިފައި މި ވަނީ އެއްވެސް ކަހަލަ [illegible] އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިސާލަކަށް އެއް މައްސަލައަކީ [illegible]. ޖެޓީގެ މައްސަލަ. ޖެޓީގެ މައްސަލަ ކަމަށް [illegible] މި އުޅޭ މި ސަރުކާރުގައި މިނިސްޓަރ ސަޢީދު ވަޒީރު ކަމަށް އައްޔަންކުރެއްވި ހިސާބުންތޯ؟ ނިމިގެންދިޔަ އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ސޯލިޙްގެ ވެރިކަމުގައި ޖެޓީގެ ކަން ބާޒާރު ނިކުތްތޯ؟ 15·42 އަހަރު ރާއްޖޭގެ ހުރިހާ ބާޒާރުން ޖެޓީގެ ގަނޑުގަނޑު ވިއްކަނީ؟ އެކަމުގައި އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރުގެ ނުކުތާ؟ ހުރި ކޮންޓްރެކްޓްތަކެއްތޯ؟ އެ ވެސް މިނިސްޓަރ ސަޢީދުތޯ؟ ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް އެ ވިދާޅުވެދެއްވި އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުގައި އެ ދިޔަ 5 އަހަރު ދުވަހު [illegible] ނުވަތަ ބޭނުންކޮށްގެން އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރު ދިވެހިރާއްޖެ ހިންގީ ބޭނުން ދަރަނި [illegible] ކުރި ފައިސާގެ އަދަދާއި، ހިސާބުން ހަމަ އަހަރުން އަހަރަށް އެ ޚަރަދުކުރި [illegible] ސަރުކާރު، ވަރަށް ބޮޑު [illegible]. [illegible] ނޫން. އެމް.ޑީ.ޕީ އެ ދިޔަ 5 އަހަރު ވެރިކަމުގައި ވިޔަފާރިވެރިންނާ އެކިއެކި ގޮތްގޮތުން، އެމް.ޑީ.ޕީ.އާއި [illegible] ވެރިކަން ބޭނުން [illegible] މި [illegible] ޖެޓީގެ [illegible]. ރައީސް [illegible].

މުޙައްމަދު މުޢިއްޒުގެ މި 3 އަހަރު އެއް ހާސް ނުވަ ސަތޭކަ މިލިއަން ޑޮލަރު ވިޔަފާރިވެރިންނަށް ދޫކުރި ވާހަކަ ދެއްކުމުގައި އެ ވިދާޅުވި. އަދި 2 އަހަރު ދުވަސް ބާކީ އޮތަ ގޮތް. އެ ބައިވަރަށް ބަޔަކުޖަހައިގެން އެމްއާރުއެފް ކާޖެއި، ގެންނަ މުދަލާއި، ޚާރިޖުން ބޭރުން އެ ގެންނަ ހުރިހާ އެއްޗަކަށް ބަނދަރުފީއާއި އެ ޖީއެސްޓީ ޓީޖީއެސްޓީ ވިޔަފާރިވެރިން ބަލާށް. އާދައިން ރައްޔިތުންނަށް ލިބެން މަންފާ ވަރަށް ރަނގަޅަށް ސާފުވެގެންދާނެ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކަމު ބާޖެޓުއާ، ޖީޑީޕީގެ ބާޖެޓަށް އެކަނި ވިސްނައިލި ކަމަށް ވަނީ މި ބަޖެޓު އަހަރުގައި އެންމެ ބޮޑު، އެންމެ ބޮޑު ދައުރުއާ އަދާކުރި އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުގައި، ފަރާތުގެ ކަންތައްތަކުގައި. ފަހަރެއް ތާޒާކުރުމާއި، އެ ބާރުވެރިންގެ އިލްމީ ސާކީ ސިޔާސަތު ބައްޓަންކުރުމުގެ ނަތީޖާ މިއަދު މި ފެންނަމުން ދަނީ. ދެން ވަރަށް ތަފްސީލުކޮށް މި ބާރުވެރިން އެބަ ވިދާޅުވޭ މިނިސްޓަރ ސަޢީދުގެ އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރު ކަމުގައި 2013 އިން 18 އަހަރު މިހާރު މި ކުރަމުންދާ ފަރިކަމުގެ ދުވަސްކޮޅުގައި ތަފާތުކުރި އާ ޚިދުމަތްތަކާ ބެހޭ ގޮތުން. ބަންކުރިންނާއި އެކިއެކި ކަންތައްތައް. މި ބާރުވެރިންނަށް އެންމެ ރަސްގަޢެން ވިސްނައިލީމަ އިސްކޮށް އަތުވެސް ކާރިސާއިން ބަދަލުގެނައުން މި ކުރާ، މި ބޭނުންކުރާ ވިސާތަކަށް ގާތް. ފުރަތަމަ އަހަރު ދުނިޔޭ އިންދަޔާ ރައީސް؟ ފުރަތަމަ ވެސް ގަސް ކުރިއެރުން މަޑުވާ ކަމެއް؟ އަދުގަސްލީން ގޮތްވީތަކާ ގޮތެއް ފުރަތަމަ އިންދާރީ އޮތިމު. އެ ތަނުން އިންދަނޑިއާގެން ގަސް ފަޅުއަޅާގެން، ގަސް ކުރިއެރުން ބޮޑުވެގެން، މޮޅު އަގައިގެން، އެ އަހަރެ ދަރުވެގެން ލައީ. އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުގައި ދައުލަތުގެ ނިޒާމު މަސައްކަތްތެރި އިރު ދައުލަތުގެ ނިޒާމު އޮތީ ކިހިނެއް؟ އަދުގަސްލާގެން ގޮތްވީތަކެއް އޮޅި ނިޒާމު ދުވަސްކޮޅު އިރު، ކަމުގެ މަސައްކަތްތެރިޔާ އިރުގައި އެންމެ ފުރިހަމައަކަށް ދުނިޔޭގެ އެއްބައި ގައުމުގައި މަސައްކަތްކުރަމުން ނިކުމެވޭ. އެ ނިޒާމު، އެ ކަމުގެ މަސައްކަތްކުރުމަށް ފަހު ދާގައި ދެން ރައްޔިތުންނަށް ކަމެއް ހަރަކާތް ހިއްސާކުރުން، މަސައްކަތްތެރިންނަށް ހުރަސްއަޅައި ފުރާނަ ކަންކަން ކުރިއެރުވުމަށް، އޭރު ޖައްވީޕަވަރ އެކަން ކުރި ގޮތް. ދުނިޔޭގެ ހިސާބު ކަމުގެ ރަސްމީދޮރު ގޮތް. ރާއްޖޭގައި ދައުލަތުގެ ނިޒާމު ކަމުގައިވާ އިރުގައި ޖީ.ޖީ އިންޑިއާ ވަނީ ދައުލަތުކުރި. ވަކިފަރާތަކަށް ފޯރާނެ ގޮތެއް ދައުލަތު ފޯރި. ދިވެހި އަނބިކޮޅު؟ އާޓް.ބީ.އެމް ޖޯޑަންކުރުމުގައި ދައުލަތުކުރުން އެ ރައީސް. އަދި ފެން އޮތް، މި ދުނިޔެ މިހާރު ކޮށް ކަމުގައި ވަރަށް އެ ނިޒާމު ކަމުގެ ދައުލަތުކުރުން ގޮސް، ކާރު އެއްކޮށްފައި ފެސް ރައްދުކުރި ގާ ދުވަހު އަންނަން ކަނޑައެޅި ދުވަހަކު. އެ ދުވަހުން ބެލަންޖެހޭ މި ނިޒާމު ކަމުގެ އިރު އޮތް މިހާރުން. ނުނިމޭނެ މިހާ ރައްޔިތުން ނިޒާމުކުރި، ކަމުގެ ކުރިއަށް ނިޒާމެއް ނުން. ހަމަ އެކުރަން ބަންކުރިން، އަދުވަސް އެ ރައްޔިތުންގެ ކާރު އަހަރުގަ އަހަރެއް ލިބޭ ފިޔާ. ހަފްތާގައި ވެރިން ބޮޑު އަދަދު ދައުރުތަކުން، މިހާރު ފޮތް އެއްވެސް މިލިއަން ޖަލްސާ އަހަރުގަ ބަންކުރިންގެ ހިސާބުގައި އެހެރި ފިޔާ، އެއްވެސް މިލިއަން ޖަލްސާ. އެ ހިސާބު ކަމުގެ ކަނޑަށްވެފައި ނަމަ އެ ޖަލްސާ ފިޔާއެވެ؟ އެކުލަވާ، ހަފްތާގައި އެމް.ޑީ.ޕީ ބާރުވެރިން އެކުލަވައިލާފައިވާ މި ސަރުކާރުން، ރާއްޖޭގެ މިހާރު އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރު ފާހަގަކުރަހައިން ފެށިގެން އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރު ސަޢީދުގެ އިތުރަށް ނުހޯދުގެ

މައްސަލަތައް މި މަޖިލީހަށް ވެއްދީމަ. އަޅުގަނޑުމެން މިތާނގައި ދުށުމުގައި ބައެއް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުން ގެނެސްދެއްވި ސިޔާސީ ގޮތުން ވެސް ހަޤީޤަތުގައި މިއީ ތަސައްވުރުކުރެވޭ ބަދަލު ކުރަން ކަހަލަ ކަމެއް ނޫން. ރައްޔިތުން މަޖިލީހުގެ ނުވަތަ ދިން މެންބަރުން ތިއްބަވާ އިރުގައި އޭގެ ކޮޅުން ހަމަގައި ވިން މެންބަރުން މި ތަމްސީލުކުރަނީ ޕީ.އެން.ސީ. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީއަށް، އިބްރާހިމް މުޙައްމަދު ޞާލިޙް ފިޔަވަޅުގައި އާރުގައި ފިޔަވަޅުގެ ދައުރު ހަމަވި، އަޅުގަނޑުމެންގެ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ކަށަވަރުކުރި ކުރިއަށް އެ ދުވަހު ރުހުން ނުދިނުން ހިފެހެއްޓުމަށް ވެސް ކުރުން ހުރުން ތާކަފިހި އެއް ކަހަލަ މިހެ. އެ ދުވަހު ވެސް ރުހުން ގޮވުމި މިނިސްޓަރު މި އިނީ މިއަދު މި ވަނަން ޕާޓީތަކުގެ ވެރިކަމުގައި، އެ ބޭފުޅުން މި އިމްތިޙާނު ނަމްބަރުގެ މަސައްކަތް ބޮޑުން. އަޅުގަނޑުމެން ހަރަކާތް އެބަ މަސައްކަތް ހުރަހަކާތަކި، މިހެން އެހެން ހުރަހެއް މަސައްކަތްތެރިކަމާ ނޫން ރިހާވެފައި އިންސާން ފުންޏާލައި. އަޅުގަނޑަށް ރައީސް މި ސަރުކާރު ޤާނޫނުއަސާސީގައި، އެ ބޭފުޅުން މި އިމްތިޔާޒު ނަސްލުގެ މަސައްކަތް ބަލިން. އަޅުގަނޑުމެން ހަޔާން

އެކު މިހާރު، މިހާރު އެންމެން މިނިސްޓަރު ވެރިކަމުގައި ފެށުނު ދަށުން، ކުރީގެ ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ މާލީ ބަޔާނުގައި، ކުރިން ދަރުބާރުގެ އިޤްތިޞާދީ ނިޒާމަށް މި މަސައްކަތް ކުރައްވާފައި، މިހެން ހުރިހާ މަސައްކަތަށް ނުވަތަ ބޭފުޅުން ފެއްޓެވި. އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ އެއްގޮތަކަށް ބެލެވޭނެ ކަމަކީ މިދިޔަ ސަރުކާރުގެ ވަޒީރުން ރަނގަޅަށް. މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު އެއްކޮށް ނުކުރެވި އެއް. މިނިސްޓަރު އެއްކޮށް ރިޔާސީ ނިޒާމުގެ ދިވެހިރާއްޖެއަށް، މިއީ ކުރިން ހަމަ ނޫން، ހާލަތު އެކަމަކު ވެސް އެއްކޮށް. އަދި ނުކުތާ، ބަލާލަން މިނިސްޓަރު. އެއީ އަޅުގަނޑު އެބައިން މި ދައުލަތުގެ މިއާ ވަނަ ޒަ. ސިޔާސީ މިއާ ވަހަކަދެއްކުމަށް ނިކުމެވުނު ދުވަހު އަދި މިސްކިތަކަށް ފެނިއްޖެ. މިސްކިތް އަދި ފުލުހުން އަދި ދެރަތަކެއް ވެސް އެއްކޮށް ރިޔާސީ ނިޒާމަކާ!

އެ ކަހަލަ ބައެއް މިއީ އިނގޭތޯ އިޖުތިމާޢީ ހަރަކާތް. މި ބާރުތަކެއް ހިފާ ނުބައި އެކިއެކި ކަންކަން އަށްބައިވަރު އަޅުގަނޑުމެން ޤާނޫނީ ތިބިބަލާ ހިންގުމުގައި ވަކިހުރިހާއި، އެކުލެ ކުރަމުން ބާރުތަކުގެ ބޭރުން ބާރުތަކަކުން ކުރަމުން ބާރުތަކުގެ މަސައްކަތް ނަގައިލައި، ސަރުކާރަށް ދަތިކުރުން ކުރީ ކަންކަން މިހެ. އެ ބާރުތައް އެކިފަހަރު އިރާދަކުރެއްވި މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު ނަހަލި ސިޔާސީ، ގަބޫލު ބާރުގެއް. ތަޖުރިބާ ހޮސްޓަލް ބާރުގެއް. އެ ތަޖުރިބާއި ޒަމާނީ ދަށުން ދަށުކުރާކަމަށް، ކުޑަކުރަން ދަށުކުރަހި ބާރުގެއް. ދަރުކާލާ ފަހަރަކާއި އަހަރާއި ބަހާލާ ބާރުގެއް. ކުރިޔަކުން ޝަރުޢީ އަހަރު ރިހާކަމަށް، ދުވަހަށް އާދެ ކައުރު ވެސް އަޅުގަނޑުމެން އެކި ބާރުގެއް ނޫން. އެކަން މިއީ، މިއިން އެއްވެސް ކަހަލަ ހިނގަފަތުގެ ނަހަ ކަވެރި ސަރުކާރު މި ތަނަން އަޅުގަނޑުމެންގެ މި މަޖިލީހުގެ ޑިމޮކްރަސީ ސަރުކާރު، ސިޔާސީ ކަމުގައި ރައްޔިތުންނަށް ފުށްނަގާ ހަދުމަށް ދަތި، އެކުލެ ޖުދާ ދެބައިބައިވުމަށް ހަދުމަށް ތަނަށް މިނިސްޓަރު ސިއްރު މިނިސްޓަރު ރާއްޖެ. އެކިބާބު، އެ ބާރުތަކުގެ ބޭނުމަކީ މިއީ ވެސް އެ މިނިސްޓަރުން ހަދުމަށް ތަފާތު ބާރުތަކުގެ ޒަމާނީ މިއީ ޖަހާ، ދެ ކަރުމަތީ މި މިނިސްޓަރުން ސިޔާސީ ދަނާ ބަޔަކު ކަހަލަ ނެތް މި ސިޔާސީ ނިޒާމުގެ އެ ކަން ދެވެނީ ބޭފުޅުން، ދެ ކަން ދައުރުގެ ބާރުތަކަށް އެކަން ދެކޭ. އެކިކަހަލަ، އެ ކަން ވެސް އެގޮތަކަށް ނިކުންނަން. އެއް މިނިސްޓަރު ސިޔާސީގެ ފަދަ ބާރުތަކުގެ ވަކިން ދެބައިވާ ބާރުތަކުގެ. މިނިސްޓަރު ހުށަހެޅުމުގެ އިންތިޚާބުގެ ވެސް މިހާރު ވެސް މިނިސްޓަރު ރިޔާސީ ބަޔާނަކަށް. ރައްޔިތުންނަށް

ދޭންޖެހޭ ޚިދުމަތްތައް ބަރާބަރަށް ކުރިއަށް ގެންދަވާނެ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެހެންވީމާ، ދަންނަވައިލަން ބޭނުންވަނީ މި މައުޟޫޢުގައި ވަރަށް ފުޅާ ދާއިރާއެއްގައި ވާހަކަދެއްކެވިން. އަޅުގަނޑު އެދެނީ ހަޤީޤަތުގައި ވަޒީރުންގެ މައްޗަށް އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލަތައް ހުށަހެޅުމަކީ ޙައްޤުގައި އޮތް އިދިކޮޅު އެންމެ ބޮޑު ސިޔާސީ ޕާޓީން އެ ކަން ކުރާ އިރުގައި ޙައްޤުނުނަން އެކަމުގެ ހަޤީޤަތް އެނގި، އެ ކަމަކު މި ތަނަށް ހާޒިރުކުރުވާ ވަޒީރަށް އެ ކަމަކު ޖަވާބުދޭން އުނދަގޫވާ ދުރަ މައްސަލައަކަން މައްސަލަ ވާންޖެހޭނެ. ސާބިތުކުރަން ކަށަވަރުކޮށް ވާނީ. ހަމަ ކަމަކާކަން ކަމުގެ ހަރުދަނާކޮށް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުން ކުރިކުރި ތަޖުރިބާކޮށްފައި ހުށަހެޅިގެން މި ތަނަށް ވަޒީރުންގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލަ، އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލަ، މި ދެންނެވި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 5 ވަނަ ބާބުގައި ވަރަށް ރަނގަޅަށް ބަޔާންކޮށްފައި މިހިރީ ވަޒީރަކަށް ކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކާއި، ނުކުރެވޭނެ ކަންތައްތަކާއި، ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ރައީސާ މަޖިލީހާ ވެސް ސާފުކޮށްފައި. އެހެން ހުރިހައި، އެއްވެސް ހުރިހައި މިގައި ތަފާތުތަކާކަން މަސައްކަތްތަކުގައި މި ތަނަށް ވައްދައިގެން؛ އަޅުގަނޑުމެން މި އޮތީ މި އަންނަ އަހަރުގެ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ބަޖެޓު މި ތަނަށް މިއަދު ހުށަހަޅާފައި. މިއީ ދުސްތޫރީ ރައްޔިތުންނަށް އަޅުގަނޑުމެން ކަމެއް ކޮށްދިނުމަށް މިއަދު އެންމެ ބޮޑަށް ކުރަންޖެހޭ މަސައްކަތަކީ. ބަޖެޓު ކޮމިޓީ އެ ދަނީ ކުރިއަށް. މި އޮތީ ބަޖެޓު ފޮށި. ރިޕޯޓު ދުވަހުގެ ބޭނުންތަކުގައި އުސޫލުން މިހުރި ބަޖެޓު ފޮށި. މިއީ އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގައި ހިތި ވެސް އެއްޗެއް ނޫން. މި ފޮށި ރަނގަޅު ކަހަލަ ސާފު، ބަލައި، ރަށްރަށުގެ ކަރަންޓު ސަޕްލައިކުރަން މިގައި ހިރި އެއްކަލަ ސާފުކޮށްދީ، މި ތަރައްޤީއަށް މި ހިމަނާފައި މިހިރަ ހުރިހާ މަސައްކަތްތަކުގެ ކިޔައިދީފައިވާ ދުސްތޫރީ މި ދުވަސްވަރު ކުރިޔާނު މަސައްކަތްކުރި. އެކަކަށް މި ދުވަސްވަރު ވެސް މި ތަނަށް ވަޑައިގަތް ހާޒިރުކުރެއްވިން ވަޒީރަކު ރައްކާތެރިކޮށްދޭމޭ މަސައްކަތަކާ މި ދައުރު. އެހެންވީމާ، އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ހަމަ ދޭން އޮތް ނަސޭހަތަކީ މިއަދުން ފެށި ރަނގަޅަން ދި ބޭފުޅުންގެ ދިވެހިރާއްޖޭ ވެސް އެބަ ޖެހޭ. އަޅުގަނޑުމެން ވެސް ރަށްރަށުގެ އެބަ ޖެހޭ. މި ޖަވާބުން ދީ ވެސް އެބަ ހުޅުވާލަން ޖެހޭ. މިހާ ދިއްގަތި ރަށްރަށުން މަޖިލީހުގެ ފެންބަރާ އެ ބާރުތަކެއްގެ ދިވެހިރާއްޖޭ ދަތުރުކުރުން އޮތް ގެދޮރު ވެސް އެބަ ރަށްރަށުގެ ބާރުތަކަށް. މިސާލަކަށް، މީހާއަށް ނަރުހެއް، ޑޮކްޓަރު މީހާއަށް ނަރުހެއް. މިއަދު މިވާ ރަގަޅުގައި އަޅުގަނޑުމެންނަކަށް ނުކުރެވޭ ހުރި އެ ބަދަލު ބޭއްވި ކަންކުރުމުގައި. ރަށްރަށުގައި ނުހުންނަނީ. މިއީ ކޮންކަމަކާތޯ؟ މި ތިޔަ އެމް.ޑީ.ޕީ އޮތްތަނުގެ އިންތިޚާބުގައި، ކައުންސިލްތަކުގެ އިންތިޚާބުގައި މި ދެ ބާރުގެ ހާލަތުގައި ހިނގި މައްސަލަތަކެއްގައި...

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކޮށްލެވުނު:

އާދެ! އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޑުކޮށްލައްވާ. މިހާރު އަޅުގަނޑު ނިޒާމީ މައްސަލައަކަށް މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއިލް ނަސީމަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއީލް އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މި އުޅެނީ ޑޮލަރު ރޭޓު ބޭވީރަން އަރައިގެން. މިއީ ރައީސް ނަޝީދު، ރައީސް އިބޫގެ މަސްއަލައެއް ނޫން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންދެއްވުން އެދެން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގެންދެއްވުން އެދެން. ނިޒާމީ ނުކުތާއެއްގެ، މައްސަލައެއްގެ ބޭނުންކުރައްވައިގެން ވާހަކައެއް ދައްކަވާކަށް ފުރުޞަތު އަރުވާކަށް ނެތް. އިންގުރައިދޫ ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ކުރިއަށްގެންގޮސްދެއްވާ!

އިންގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ފަޒާލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އަޅުގަނޑު މި ދެންނެވީ ޑޮލަރު ރޭޓަށް ބަދަލު އައި ސަބަބު، އަގުބޮޑުވި ސަބަބު، މަދުކަންދިޔަ ސަބަބަކީ އެމް.ޑީ.ޕީގެ ނިމިގެންދިޔަ ވެރިކަމުގެ 5 އަހަރު އެ ބޭފުޅުންގެ އިގްތިސާދީ ސިޔާސަތު ބަދަލުނުކުރި ގޮތުން. އަދި ބެލިއަސް ރުފިޔާ އެއް ފަހަރު ޑިވެލުއޭޓްކޮށްފި. އަނެއްކާ އެތައް ބިލިއަނެއް ރުފިޔާ ދައުލަތުން ޗާޕުކޮށް ފައިސާ ކައި ހުސްކޮށްފި. ރާއްޖޭގެ ތަރައްޤީއަށް އާދޭގައި 5 އަހަރު ނުދިޔާ ވެސް؛ އާންމުގޮތެއްގައި ދައުލަތުން ވެސް ނަގާނީ އާމްދަނީ ލިބޭ ކަންކަން ހުރިހާ ގިނަ ފަރާތްތަކުން ފީސް ނަގާނީ. އެމް.ޑީ.ޕީ ވެރިކަމުގައި ނުވި އަސްލު ފީހެއް ފީސް ނޯޓް ރާއްޖޭގެ ދައުލަތަށް އާމްދަނީއެއް ލިބޭނެ ގޮތަކަށް ބޭނުންކުރުވައި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އާންމު ފަރުދުންގެ ފީސް ޖީބުން ނަގާފައި، އޭނަ މަސްވެރިއެއް ބަޔަކަށް ޖީބުން ނަގާފައި ބަރަބަރަން ދީ މަސްލަޙަތު ވާނީ ހުރިހާއެއް؟ ދީން ވާނެ ގޮތް ބަލައިލަވާ! ހަމަ އެހެންނަމަވެސް ކަންކަންތަކުގައި އޮތީ. އެކަމަކު ބިލިއަން ޑޮލަރެއް ނަގާފައި ދައުލަތުގައި އާމްދަނީއެއް ވަނަވަރު އެއްވެސް ކަމެއް ނުކުރެ، ގޮތް މިހުންނަނީ ރައްޓެހިންނަށް އެކަމު ބޭރަކުން ބަޔަކަށްވީ ތަކެއްޗަކީ ހުނަރުވެރިޔާ ގޮތަކުން އިގްތިސާދު ކަންކަން ކުރިއަށް ވާނީ މިހެން އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މިއީ ޑޮލަރަށް ތަކެތީގެ އަގު ބޮޑުވި އަނެއް ސަބަބު. އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ފެށުމަކީ އިގްތިސާދުގެ ޚިދުމަތްތަކުގެ ދަރަޖަ މިހެން ގޮސް ދުވަސްއަށް ބަދަލުވެ، ދިރުވާ ދަރަޖަކަމެއް، ފަންނުވެރިކަމާ އަހަރަކަށް ދަރުމަން ގޮސް ޑޮލަރު ހުންނަނީ ދިރުއައްޔާއި އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ދިރާސާކޮށްގެން. ބަލާ! މި ބޭފުޅުން އަސްލުކަމުގައި ނަނަށް ކަތުމަ އަހަރަކަ ރާއްޖޭގެ އިގްތިސާދު މި ރާސްތާތަކުގައި ދުއްވައިލީ. ފެށޭށް ވަޑަ އަހަރު ކަރުވައި ހާ ހިދު ނުވަނަނަން ކޮމްޕިއުޓަރުގައި އަދި ބިޔަޖީނަސް ނޭނަގާ ހުރޭ އެއްކޮށް. ނޭނގޭނެ އިނގޭތޯ.

އަތޮޅު ދޯންޏެއް ނުންނާނެ އިންޖީނު ހުރި އެއްޗެއް. ހުރިހާ އެއްޗެއް ހުންނާނީ ދަބަރަށް. ސީ އެމްބިއުލާންސެއް ވެއްޖެއްޔާ އޮންނާނީ ގްރައުންޑްވެފައި، ހަލާކުވެފައި، އަޑިއަށް ގޮސްފައި. ފަޅުވެރިން ތިބޭނީ ގޭގައި ނިދަން. ބަލާ! މަސްވެރިކަމުގެ ސިނާއަތަށް ހަދައިދީފައި އޮތް ގޮތް. ހުރިހާ އެންމެން އެ ތިބީ ފިނަނަކަށް ނަގާފައި އާރުގައި. ދެން ބޭނުން އަޅުގަނޑުމެން ކުރި ކަމެއް. ބައްލަވާ! އިހަށްދުވަހު މި ހިނގައިދިޔަ ވައުރަޖު. ހަމަ ހުރިހާ ބޭފުޅުން ބަލަން ދިޔަ. ހަމަ ހައިރާންވެފައި ތިބޭ. ހަމަ ކޮސްވެފައި އިނގޭތޯ. އެހެންވީމާ، ނިޒާމީ މައްސަލަ ނަގާއިރުގައި ދެން އިތުރަށް ވާހަކައެއް ނުދައްކާނަން. މިނިސްޓަރު ސަޢީދުގެ އިޤްތިޞާދު ނުރުހުމުގެ މައްސަލައާ ގުޅޭގޮތުން އަޅުގަނޑުމެން ޕާޓީ 73 މެންބަރުންގެ ސަޕޯޓާ އެކު 100% ބަދަލުކޮށް މިނިސްޓަރު ސަޢީދު އެ ބޭ. މިނިސްޓަރު ސަޢީދަކީ މި ސަރުކާރުގައި ހުރި އެންމެ ވަރުގަދަ ވަޒީރު. ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ދެން މިހާރު އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އަލީ މޫސާއަށް.

ހޯރަފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު އަލީ މޫސާ ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މަރުޙަބާ މިނިސްޓަރު. އަސްލު ހަޤީޤަތުގައި މިއަދު މަޖިލީހަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައަކީ އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރު، މިނިސްޓަރު ސަޢީދުގެ އިޤްތިޞާދީ ސިޔާސަތުގެ މައްސަލައާ ޖީޑީޕީއާ ވަރަށް ރިސްކަށް ތަމްސީލުކުރެވިގެން މައްސަލައެއް. ހަމަގައިމު މި މައްސަލައިން އަޅުގަނޑުމެން ރަމްޒުކޮށްދެނީ ހިންގުމާއި މިންވަރާ އެކު ގައުމަށް މަސައްކަތްކުރަމުންދާ މިނިސްޓަރަކާ ދުރު ޖެހިގެން ދާއިރާ ބައްޓަން ކޮށްފާ. މި މައްސަލައާ، މިނިސްޓަރު ސަޢީދާ، ކޮއްސާކާރު މިނިސްޓަރު ސަޢީދު އެ ބޭފުޅުގެ ޖާގަ އަދުގައި ދިވެހިރާއްޖޭގައި އޮތް އެންމެ ބޮޑު ޗެލެންޖު ޕްރޮޖެކްޓް ހިންގުމުގެ މިނިސްޓަރު. އަދި އެ ޕްރޮޖެކްޓް ނިމުމަށް ފަހު އެ ޕްރޮޖެކްޓް، އެ ރިސޯޓް އެންމެ ބޮޑު، ދިވެހިރާއްޖޭގައި އާދަ އޮތް ރިސޯޓް ދީގެ ބުރަ މައްދަކުން ހިންގަވައި އެ ރަސްމީ ބަންގާ ހޯދައި، އެ ކުންފުނިގައި އެކުގެ އިސްކާރު މަސައްކަތްކުރުމާއި ފޯރާ. ބަޔަކު ބާޖިބާ އެއްކަމަށް ގައުމަށް ހުރުމަތްކުރުމުން ގެނދާ ހަމަ ރަނގަޅުއެއް. މުޅި ގައުމު ފަރުވާކުރިޔާ ފަދަ ރަނގަޅުއެއް ކަނޑައެޅުނު ދަންނަވާނީ. ހަޤީޤަތުގައި މިނިސްޓަރު ސަޢީދަކީ ވާހަކަދައްކާ ވޮޅުވެރިއަ ފުރާ ކޯރިޔާގައި، 8 އަހަރު ދުވަހު، 8 އަހަރު ދުވަހު އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރުކަން ކުރައްވައި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓަރުކަން އެންމެ ދިގު މުއްދަތަށް ކުރައްވާ ޝަރަފުވެރި ބޭފުޅާ. އެ ވަނިކޮށްވެސް އިކޮނޮމިކް ކައުންސިލްގައި އިންނަވައިގެން ދިޔަ ދައުލަތުން ވަރަށް ގިނަ

ޚިދުމަތްތަކާއި ކޮންޓްރެކްޓްތަކާ ބޭނުންވޭ. އަދުގަނޑު ބަލައިލަން ބޭނުންވަނީ މި މައްސަލައިގައި އިދިކޮޅުން ހުށަހަޅާފައި ފަރާތްތަކުގެ ހާލަތު މެދު. ކޮބައިތޯ ދައުލަތާ ވާހަކަތަކީ. ކޮންކޮން؛ ފުރިހަމަ ޕީޕަލްސްކޮށް ކޮންކަމުގެ ޖިންސާ ނަންގަވައި، ކޮންކޮން ހާސިލުކުރެވުނުތޯ ބެލުމަށް މަސައްކަތްކުރައްވާ ބޭނުން. އޭގެ ތެރެއިން ބައެއް ކޮންކޮން ހާސިލުވާން. އަނެއްބައި ކޮންކޮން ހާސިލުކުރަން މަސައްކަތްކުރެވިފައިވާނެތޯ. މިނިސްޓަރު ސަރުކާރުގެ ވޯޓުދިނުމަށް 15 އަހަރުގެ ޚިދުމަތަށް ބަލާ އިރު އެލް.ޖީ.ޕީގެ ޤާނޫނުން ވެސް ގައުމުގެ ކޮންކޮން ޚިދުމަތް ދޭނެ އަޑުން ހިފާ އިރު އެ ބޭފުޅުން، މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު އިންޓަރވިއު ކައުންސިލުގައި އަދި މިނިސްޓަރުކަމުގައި ކޮށްފައިވާ އުވައިލި ޚިދުމަތްތަކުގައި އަޅުގަނޑުމެން މި ދަރަނި އެ ޚިދުމަތްތަކުގެ އުފަލާއި އަރާމާއި ފައިދާ ލިބިގަންނަވަން. އޭގެ ތެރޭގައި އެލް.ޖީ.ޕީގެ މަޖިލިސް ވެސް ހިފުން. އެލް.ޖީ.ޕީގެ މެންބަރުން ވޭރުން، ސަރުކާރުގައި، ކޮޅުގައި ހުރިހާ ބަރުދަން ދަރަޖަކޮށްކަމުގެ އިރު އޭގެ މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު އިންޓަރވިއު ކައުންސިލްގައި އިންތިޚާބުގައި ކުރެއްވި މަސައްކަތް، އެ މަނިކުފާނުގެ މިނިސްޓަރު ކަމުގައި. އެހެންވީމާ، އެ މަސައްކަތްތަކުގައި އޭރުގެ ތަރައްޤީ އެންމެ އަވަހަށް މަސައްކަތްކުރެއްވި އެއް ބޭނުމަކީ އެ ބޭނުމާ. ހުރިހާތަނެއްގައި އަޚްލާޤީކަމާ ކާކު އެކު ފުރުޞަތު، ތަރައްޤީ މަސައްކަތްކުރުމުގައި އެންމެ އިސްކަން މަސައްކަތްކުރުމުގައި އެއް ފުރުޞަތު މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު. ހުރިހާމެ ބަރުދަން މަސައްކަތްތަކެއް، އޭރު ޕްރޮޖެކްޓް ހުރިހާއި އަދި ފަހުން މި ސަރުކާރުން ޕްރޮޖެކްޓް ނިންމުމުގެ އެންމެ އިސްކަން މަސައްކަތްކުރުމުގައި ބޭފުޅެއް މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު. އަދި އާ ސީ ޕްރޮޖެކްޓް ހުރިހާގައި އަދި އާ އާއިލާ ފަރުމާއި، އަދި މިހެން ގޮސް އެބައެ، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގުން އެބައެ ގޮސް ޕްރޮޖެކްޓުތަކުގެ ވިޔަފާރިއާއި އެ ޕްރޮޖެކްޓުތައް ހިންގުމުގައި އެންމެ އިސްކަން މަސައްކަތްކުރުމުގައި ފުރުޞަތު މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު. އެހެންވީމާ، މިހެން ބޭފުޅަކާ ގުޅޭ އިތުބާރު ނަން ކަމަށް މި މަޖިލިސް ހުރިހާގައި، އެ ކޮންކަމުގައި ޕްރޮޖެކްޓްތަކުގެ ތަރައްޤީ ކަމުގައި ހިއްސާ ވަގުތުގެ ކޮޅުކޮޅުގެ ކަމެއް. އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ފުރަތަމަ ފާހަގަކޮށްލަން އެލް.ޖީ.ޕީގެ ފަހަރުން އެއްކޮށް ބޭފުޅުންގެ އިތުބާރު ނަން ކަމަށް ފުރަތަމަވެސް ނަމަ، ނުޖެހޭ ހުރިހާގޮތަކުން ނަމަ އޭ އަދި މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު ވިއަސް އަދި ގައުމުގެ ތަރައްޤީ ވިއަސް އަދި އެހެން ބޭފުޅުންގެ ވިއަސް، އެ ބޭފުޅުން ގައުމުގައި ހުރިހާ އެހެން ވަކިން ތަރައްޤީގެ ސިޔާސަތުތަކެއް. އެ ބޭފުޅުންނާއި ދިރާސާ ވަކިން ތަރައްޤީގެ ތިބެނީ މީހުންނަށް، ދިރާގެ ކޮންކަމަކުން ރާއްޖޭގެ ހިއްސާ ބޭފުޅުން ވާނެ. އެ ބޭފުޅަކު ދިރާގެ ބޭފުޅަކު ވާނެ. އެ ބޭފުޅަކު ގައުމު ދެފުށް ތިބޭވާ ބޭފުޅަކަށް ވާނެ. އެ ބޭފުޅަކު ކޮރަޕްޝަނުގެ ހަރަކާތްތަކާ ދުރު ބޭފުޅަކަށް ވާނެ. އެލް.ޖީ.ޕީން އިތުބާރު ނުކުރާނެނަމަ މިކަމަށް މިހާރު ތިބި އިތުބާރާ. އޭ އެކަށީގެން ހާލަތެއްގައި މި ދަންނަވާ ސިފައެއް އެންމެ ތަރައްޤީގެ ކުރި އެއް މިނިސްޓަރުކަމު މިއަދުގެ ސަރުކާރުގެ އެކުލެވޭ މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ދެކޭގޮތުގައި މި މަސްއޫލިއްޔަތު އެއްވެސް ޙުކޫމަތުގެ އެސެމްބްލީގެ މަސްއޫލިއްޔަތު ބޭނުންވެގެން ހުރިހާގޮތަކަށް މަސްއޫލިއްޔަތު ނޫން. މި މަސްއޫލިއްޔަތުގައި އަޅުގަނޑުމެންގެ ފުރިހަމަ އިސްލާހު، އަދި އަޅުގަނޑުމެން ޕޮލިޓިކަލް ބާރުގެ

ފުރިހަމަ އިމްކާނު، އަޅުގަނޑުމެންގެ ސަރުކާރުގެ ފުރިހަމަ އިމްކާނު މިނިސްޓަރު ސަޢީދަށް ހޯދާނަން. އެހެންވީމާ، އެ ވާހަކަ ދަންނަވައިލީ. ދެއްވި ފުރުޞަތަށް ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ.

ފޭދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމްދީދީ ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލީ މިއަދު އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރު މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ އިމްކާނު ނެތް ކަމަށް ވައްދައިގެން މި އުޅޭ މައްސަލައިގައި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެއީ އިމްކާނުކުރުވާ ގޮތް ބޮޑުކަމުން، އިމްކާނު އެމް.ޓީ.ޑީއަށް ވެސް ކުރެވޭ ގޮތް ބޮޑުކަމުން އަޅުގަނޑުމެން ފަހަތުވައި އެ ސަބަބު، އިމްކާނުކުރުވޭ ސަބަބުތަކެއް ޖިހަންފެށުން ވައްދައިގެން އުޅޭ މައްސަލައިގައި ކަމަށް މިއީ. އެމް.ޓީ.ޑީން އެންމެ ހިތާމަކުރި އެއް ކަން ފެނިގެން ވައްދެވިގެން ދިރާސާކުރަމާ. އެ މިނިސްޓަރުގެ އޮފީސަރަކާއި ދަންނަވަން ވާހަކަ މިއީ. އެންމެ ބޮޑު ގޮވަމަކާއި 2018 އިން 2023 އަށް އެ މިނިސްޓްރީގެ ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރަށް ސަޢީދު ނުބައިއްޖެހުނުކަމާ. ފައިސާ އިސްލާހީ އަތުއަރުކަށަވަރުކުރުމަށް. އޭގެ ސަބަބުން އެމް.ޓީ.ޑީގެ ސަރުކާރު ނިމުމަކަށް އައީ. މި ދައުރު ސަރުކާރު، އިބްރާހީމް މުޙައްމަދު ބާސިލްގެ ސަރުކާރު ނިޒާމާއި އަދި އެއްބަސްވުމުގެ ސަބަބުން. އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އިޖްތިމާޢީ ހަރަކާތްތެރިވުމުގެ ނަތީޖާގެ ސަރަޙައްދުން. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ މިހާރުގައި ވަރަށް ގިނައިން މި ބޭފުޅުން އެކުއެކީ ވާހަކަ އެބަ ދައްކަވާ އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރުގެ އިޤްތިޞާދީ މިނިސްޓަރުގެ ވާހަކައެއް. ދެން މީގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޭފުޅަކު އަދި މިހާރަކު ވާހަކައެއް ވިދާޅުވީ. އަޅުގަނޑުމެން ގޮތުގައި ދަތިހާލަތު މި ދުވަސްވަރު ދިމާވެގެން އެނގޭ ދެން މިނިސްޓަރު ސަޢީދު ވެސް ވިދާޅުވެފައިވާ އެމް.ޓީ.ޑީގެ ސަރުކާރުތައް މި ރަށަށް އައިސްފައި ނިމުނުގެންދަނީ އިދު ތަރައްޤީގެ ރައްޔިތުންނަށް އެންމެ ނިކަމެތިރާއްޖެއަށް ޖެހިގެންދިޔަ ކުރިއެރުމުގެ ވެސް ކާބަފައިންގެ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނާ، އަޅުގަނޑު ހިސާބުގައި ކޮންސްޓިޓިއުޝަނަށް ބަދަލުގެނައުން ވަރަށް މުހިންމު ސަރުކާރުތައް އައީ އެމް.ޓީ.ޑީ ސަރުކާރަށް. އެ ސަރުކާރުގެ ނިޔަތަށް އެއީ ކަމަށް ވިދާޅުވި. އަޅުގަނޑު ހިސާބުން އަޅުގަނޑުމެން އިރު ވެސް މިކަހަލަ ހުރި ބަދަލުތައް ގެނައުން ނޫނެކަން ވަރުގަދަ. އަސާސީ ކޮންސްޓިޓިއުޝަނުގެ ބަދަލުތައް ހަމަ މި ދައުރު ހުރިހާ ސަރުކާރުތަކުގެ، ރައީސް ވަރުގަދަވުމުގެ 30 އަހަރުން ފެށިގެން މިހާރު އަދި އިރު މި ޑިމޮކްރަސީގައި އަޅުގަނޑުމެން ދަތުރުކުރި އިރު ވީ ބަދަލާ އޮންނަނީ ޖެހުނު ސަބަބު އަޅުގަނޑުމެންނަކީ ނޫނެވެ. މިހާރު މި ސަރުކާރުން 26 ބަދަލު އެ ބޮޑު އެކުލަވައިލެވިފައި. މީގެ ތެރެއިން އެންމެ އަސާސީ އެކަށައެޅި ޙައްޤުތަކާއި ހުރިހާ ރައްޔިތުން ނެތި. އެމް.ޓީ.ޑީ ސަރުކާރުގައި އެ

މީހުންނަށް މި ކާރބަން ބަދަލުކުރެވިގެން އެ ވާހަކަދެއްކެވިޔަ ވިދާޅުވީ ކިހާތަކެއް؟ ކިހިނެއްތޯ އެ ކަން ކުރާނީ. ދުވަސް އަހަރު ދިޔަ ދުވީތާ، ހަމައިބަން ދިޔަ ދުވީތާއެވެ. އާނަ ނުވަދިހަބާން ދުވަސް އަހަރެދިޔައީ ދިޔަ ދުވީތާ ނުދެނިރެގެ. ވީ ދުވީތާ ދީގެންނޭ ދުވަސް އަހަރުވީ ހަމައިބަޔާ. 6 ގޮތުގެ އޮންނަނީ ދުވެއްގައި. މިފަދަގެ ހިސާބު މި މީހުން؛ އެހެންނަމަވެސް، މި ސަރުކާރުން މި ގޮތް އަސާސީ ގާބިލުކަމެއްގެ ބޮޑުކަމުގައި ގާނީ ފެނެ ހިމަނާފައި، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ބޮޑުކާރީގެ ދިޔަ ބޮޑުބާއި، ގާތާގެ ދިހައެއް. އަޅުގަނޑު މި ވާހަކަ ކިޔާނަން؛ މިނިސްޓަރު ކިޔައިދެއްވައިފި. އަދި އޭގެ އިތުރުން މުޅާއި، ބިހާއި، ގޮތުގެ ހިމާޔައި މި އޮތީ. އޭގެ ނަތީޖާއެއްގެ ގޮތުން މިއަދު ފަންސާސް ދުވީހައަށް ގޮއްސަށް ގަނޑާފަށް ނުޖަހާ. އެ ސަރުކާރުގެ ޓޫރިޒަމް ހަރަކާތްތަކުގައި ދިޔަ ދަރަޖަ ފަންސާސްދިހައެއްގައި ފަންސާސް ދުވީހައަށް ގޮއްޖެއެވެ. ދެން އެބަ ވިދާޅުވާ ކިޔެވޭނަމަ މި ސަރުކާރުން ޖެހެންތޯ އަދި ތިރީސްކުރެވިގެން މި އުޅެނީ. ބަލާ! ގޯތިފަހުން ނަތީޖާއަކީ އެނގެނީތޯ ސްކޫލުން ނުލިބޭ މި ބަޔަކުން ފަހުބައިގެންދިޔަ ދިމާ؛ ބަދަލުވުމުގެ ފެނުނަ، ނުފެނުނަ ވެޖަހާނު ގޮސްގެންފި އެއަރޕޯޓު ދުރުކުރިދާ؟ ދުރުހުން ބޭޓު ކަނޑާއެގެ ސަރުކާރުގެ ދުރުކުރިދާ؟ މި ބަޔަކުންގެ ސަރުކާރުން، ހަމަ މިނާއިފުލުން އަދި ޖަހަޖާ ތިއްބައެވެ ނުދޭގޮތަށް ދަރުމަވަނތަކާއި، ޖަރީމާގެ ހާލަތާއި، ދިރާގާއި، ފެން ކަންފުނީގާއި، ދެން ފެނެ ހެރި ސްކޫލްތަކާއި އެއްކޮށް ގަވާޢިދަށް ކުރު ނުކުރި. ނިވީ ކުރު މުއްދަތުގެ ބޮޑުކަމުގައި ދަތުރާ ގޮތަށް ބޭޒް އިންޖެކްޝަން އެޅި. އޭގެ ސަބަބުން ނުލިބޭ މި ސަރުކާރުން ދެންމެ ވިދާޅުވި އެ 1.2 ބިލިއަން، އެއްހާސް ދުރުސަޢަތަ މިލިއަން ޖޫރިމަ ދަރަނިކަން ޖެހުނީ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޖޫރިމަ މި ބޭރުގެންގެ ފަރާތްތަކައި ބަރަ ދުވީތާ އަހަރެ ދެކޭގެ ބަރާރު ޖީ.ޑީ.ޕީ ފުރަތަމަ ފަރާތަކަށް އެދި އިރު މި ރައްޔިތުގެ ޖޫރިމަ އޮތީ. ކުރިން ފުރުޞަތު ޖޫރިމާގެ ފަހަރަށް ތުރުގެ ސަރުކާރުން ވައްކަމާއި، ޖަކާމާއި، ފޮރުމާއި، ޚިޔާނާތާއި، މާރާމާރީއާއި ގަވާއިދުމުގެ އާންމުކޮށްގެން ދިރާއި. ފުރުޞަތަށް އެއްޗެއް ކަމެއް ބޭނުން ވަގުތުގެ ނުވި. ޖޫރިމަ ފަހައި ފުރުޞަތު ދިރާއި، އެ ބޭރުގެން އަދުރުކުރެވުނު. އޭރުގެ ސަރުކާރުން. އެކަމަކު އެހެންނަމަވެސް، ސަރުކާރު ފައިބިސްގެން ދިރާ އިރު އަރާރަ ދުރުކުރިދާ ޖޫރިމަ ދަރުމަ. ދަރުޖަހާ ބޮޑުކަން މާކަޖު އޭރު ފެނެ އޮތް. އެހެންވީމާ، މިއަދުގެ ސަރުކާރުން މި ހުރިހާ ކަމެއް، ގަދަވަމި އަމާންކަން މި ހުރިހާ ކަމެއް ކޮށް، އިގްތިސާދު ދަނޑުވެރިކަން، މި ދަރުޖަހައި ހުރި އެންމެ ފަރުވަރު އިގްތިސާދީ ފާހަރަބާ މިނިސްޓަރު ސަރުކާރު ކަމަށް ފޮތި އަޅުގަނޑުމެން ހަމަ ތަރައްގީ ފެނެ އެ މަސްއޫލިއްޔަތު އިޤުތިސާދީ ދުރުކުރިއަށް. އަޅުގަނޑުމެން ބޮޑުކަމަށް އެބަ އޮތް އެ މަސްއޫލިއްޔަތު. އަޅުގަނޑުމެން ތަރައްގީ މި މަޖިލީހަކުން ދަރަނިއެއް ނެތްވަނީ ވިނަސްބަނު ސަރުކާރު ދެއްކޭއެ އިޤުތިސާދު ނަމްބަރުގެ ފޯކަސް ނުހަމައި ބޮޑުކޮށްދިފަ. އެއީ ރައީސް މިއަދުތަކީ ފެނެ އެންމެ އިޤުތިސާދުކޮށްދާ އެއް ފަޅުރު. އަޅުގަނޑުމެން ގަބޫލުކުރަން އެ ކަން. އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު ހަމަ އަދިފެނެ އެއްފަހަރު މިނިސްޓަރުގެ ވަސަށްކަމަށް ހަމަ ފަންފަހުން ޝުކުރު ދަންނަވަމުން، އަޅުގަނޑުމެންގެ މި ސަރުކާރައި އަދި އަޅުގަނޑުމެންގެ ބޮޑުކަމުގެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ފާހަގަކުރެއްވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. މިހާރިސާބުން ޕީ.އެން.ސީއަށް މި ބަހުސްގައި ކަނޑައެޅިފައި އޮތް ވަގުތު ހަމަވީ. އާދެ! މި މަޖްލިސްގައިގައި ބަހުސްކުރަން އޮންނަ ކޮމިޓީން ނިންމާފައި އޮތީ 2 ގަޑިއިރު. އޭގެ ތެރެއިން 1 ގަޑިއިރު އޮތީ ޖަވާބުދާރީވެވަޑައިގަންނަވަން. އަނެއް ގަޑިއިރު އޮތީ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުންނަށް. ގަވާއިދު 110 ވަނަ މާއްދާގައި ބުނާ އުސޫލުން ބަހައިލީމަ ޕީ.އެން.ސީއަށް ލިބެނީ 38 މިނެޓު. އެ 38 މިނެޓު ފާހަގަކުރައްވައި ނިމިއްޖެ. އެމް.ޑީ.ޕީއަށް ލިބެނީ 9 މިނެޓު. ބާކީ އޮތީ 4 މިނެޓު. އެހެންވީމާ، މިހާރު އަޅުގަނޑު މި ފުރުޞަތުއަރުވަނީ ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އާދެ! ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލަށް.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ފާހަގަކުރެއްވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އަޅުގަނޑުމެން މިނިސްޓަރުގެ އިތުބާރު ނެތްކަމުގެ މައްސަލަ މި މަޖިލީހަށް ވެއްދީ 3 އޮގަސްޓުގައި. ނުވަދިހަ އެތައް ދުވަސް ވެގެން ދިޔައީ. މި މައްސަލަ އަދި މި ހުރަހެޅިގެން މި އައީ. އާންމު އުސޫލުން 14 ދުވަސް ތެރޭގައި މި ކަމަށް ޖަވާބު ދޭން ވަޒީރު ވަޑައިގަންނަވަންޖެހޭ. އަދި ރިޔާސަތުން ރައީސްގެ ޒިންމާއެއް ވަޒީރު މި ތަނަށް ހާޒިރުކޮށްގެން އެ ކަން ކުރުވުން. ވަޒީރުގެ ވާހަކަފުޅުގައި މާލޭ ކޮމާޝަލް ހާބަރު ތިލަފުށިއަށް ބަދަލުކުރުމަށް މި ސަރުކާރުގެ ބޭނުން މަސައްކަތްތަކުގެ ވާހަކަ. ތިލަފުށީ ކޮމާޝަލް ޕްރޮޖެކްޓް ޗައިނާ ހާބަރާ ފުރަތަމަ ހަވާލުކުރި މަސައްކަތުގެ ފުރުސަތު ދިނީ 2020. 2020 ވަނަ އެއީ ޕީ.އެން.ސީގެ ސަރުކާރުއްތޯ އަޅުގަނޑު ސުވާލުކުރަން ބޭނުން. އެ މަސައްކަތުގެ ފުރަތަމަ ފޭސް ނިމި، ދެވަނަ ބައި ފުރުސަތު އެޕްރީލް 2023ގައި. އެއީ ވެސް ހަމަ ޕީ.އެން.ސީގެ ސަރުކާރުއްތޯ ސުވާލު އުފެދޭ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިރާކަށްދުވަހު، މި ދިޔަ ހަފްތާގައި ކެބިނެޓުން މި އޮތް އަހަރުގެ، 2027 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓު ހުށަހަޅައިދެއްވުމުން ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވި، މި ހިނގަމުންދާ 2026 ވަނަ އަހަރުގެ އިޤްތިޞާދީ ދުވެލި ދާން މިންގަނޑު ކުރިން ލަފާކުރެވިފައި އޮތީ 5.7%ގައި، ސައްތައިގައި. އެހެންނަމަވެސް، އެ ކުރިއަރައިގެން މި ދިޔައީ 0.6%ގައި. އިޤްތިޞާދީ ވަޒީރަށް އިޤްތިޞާދު ވަރަށް ބަރާބަރަށް ހިނގާފައި އެބަ އޮތީ ނޫނޭ. [illegible] ހަމަކުން ސުވާލެއް ޖެހިއްޖެ ހަރަކާތް ވެއްޓިގެންދިޔަ ވާހަކަ، ފިނޭންސް މިނިސްޓަރު ވިދާޅުވި. ދުން ވިދާޅުވަނީ ޓެކްސްގެ ވާހަކަދައްކަވަން އެންމެ ރަނގަޅުވާނީ [illegible] އެއީ. އެހެންނަމަވެސް، ޕްރޯއެކްޓިވްގައި އެ ވާހަކަ މި [illegible] މި ވަޒީރު. އެހެންނަމަވެސް، އަޅުގަނޑުމެން [illegible] އެ ސުވާލުކުރަން މި ޖެހުނީ ޓެކްސްގެ އަދި [illegible] ވާހަކަ، އެ ވާހަކަ މި ދައްކަވަނީ މި

ވަޒީރު. އެހެންވީމާ، މި ވަޒީރާ އަޅުގަނޑުމެން އެ ސުވާލުކުރަން މި ޖެހުނީ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ނިމިދިޔަ ބަޖެޓުތަކަށް ބަލާ އިރު، މި ވަޒީރު ކުރި ސަރުކާރާ، މި ސަރުކާރާ ޤިޔާސްކޮށް އަޅުގަނޑު ހިތަށްއަރާ މި ވާހަކަދައްކައިލަން ރަނގަޅޭ. 2019 ވަނަ އަހަރު އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ އާރު ފާސްކުރެވުނު ބަޖެޓަކީ 30.2 ބިލިއަން ރުފިޔާ އިނގޭތޯ. މި ސަރުކާރުގެ ފުރަތަމަ އަހަރުގައި 52.8 ބިލިއަން ރުފިޔާ، ބާވީސް ބިލިއަން ރުފިޔާގެ ވާހަކަ، ބާވީސް ބިލިއަން ރުފިޔާ. 2 ވަނަ އަހަރުގެ، އެމް.ޑީ.ޕީގެ 2 ވަނަ އަހަރާއި މި ސަރުކާރުގެ 2 ވަނަ އަހަރުގެ ބަޖެޓުގެ ތަފާތަކީ ތޭވީސް ބިލިއަން ރުފިޔާ، އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. އެމް.ޑީ.ޕީ ސަރުކާރުގެ 3 ވަނަ އަހަރާއި މި ސަރުކާރުގެ 3 ވަނަ އަހަރާ ތަފާތަކީ ތިރީސް ބިލިއަން ރުފިޔާ. އަޅުގަނޑު މި ދައްކަނީ ބާވީސް ބިލިއަނަކާއި، ތޭވީސް ބިލިއަނަކާއި، ތިރީސް ބިލިއަނަކާއި މި 3 އަހަރުގެ ތަފާތު، އެ ސަރުކާރާއި މި ސަރުކާރުގެ. ކޮން ކަމެއްތޯ ކުރެވުނީ؟ ކޮން އިމާރާތްތަކެއްތޯ ކުރިއަށްގެންދެވުނީ؟ މި ވާހަކަ އަޅުގަނޑުމެން އެބަ ޖެހޭ ތަފްސީލުކޮށް ދެނެގަންނަން. މިއީ ވަޒީރަށް ކޮށްދެވުނު ކޮން ކަމެއްތޯ؟ ވަޒީރަށް ކޮން ކަމެއް؛ ވަޒީރު މި ވިދާޅުވަނީ 26 ބޭފުޅެއްގެ، އަސާސީ ކާބިނާއިގެ 26 ބޭފުޅެއްގެ ވާހަކަ ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ ވަޒީރަކަށް ދަންނަވަތު ގާތުގައި އެ ވާހަކަ ފޯނުން ދައްކާ ވާހަކަ. ދެން މި ވިދާޅުވީ އަނެއްކާ 80 ބޭފުޅުން ބަދަލުކުރަން ވީސް ދަންނަވަތު ގޮވި ވާހަކަ. އަޅުގަނޑުމެން ދަންނަވަތު ގޮވީމާ މި ބުނަނީ ދުވާލު ގަޑިގައި ގޮވަންޏާ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މަޖިލީހުގެ ތަރުތީބުގައި ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުމާ އިރު ޤަވާޢިދާ އެއްގޮތަށް ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދެން. އެއްގޮތަކަށް ވެސް އިސްތިޢުމާލުކުރައްވައިގެން ވަކި ބޭފުޅަކާ ބަދުނާމު ކުރާ ވާހަކަފުޅު ނުދެއްކެވުމަށް ދަންނަވަން.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ކެބިނެޓުގައި އެ ވާހަކަދައްކަވާފައި ރަސްމީ ގަޑިގައި ވަޒީރުން. އުނދަގޫނުން ދެމެދު ގޮތުގައި ވާހަކަދައްކަވާއިރު ގޮތްތަކުން ވަޒީރު ވާހަކަ ވިދާޅުވީ. 26 ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަ ގޮތުން، 80 ބޭފުޅުންގެ ވާހަކަ ގޮތުން ދެއްކިތޯ. އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް؛ ޖެހޭ ގުޅިގެން ބޭނުންވާ ކާބަފައިގެ...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަދަބުވެރިކަމާއެކު ވާހަކަފުޅުދެއްކެވުން އެދެން.

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

އެތައް ހާސް ބާވަތެއް ޒީރޯ ޑިއުޓީ ޓެރިފުގައި...

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މިހާރު ނިޒާމީ މައްސަލައަކަށް އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު މި އަރުވަނީ ފޭދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު އިސްމާއީލް ނިޒާރަށް.

(ނިޒާމީ މައްސަލަ)

ފޭދޫ އުތުރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާއީލް ނިޒާރު ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ހަމަ ކަނޑައެޅިގެން ގަސްތުގައި މިނިސްޓަރު މިތާނގައި ދެއްކެވި ވާހަކަފުޅު ރައްޔިތުންނަށް އޮޅޭ ގޮތަށް އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅުދައްކަވާތީ އެ ކަން ފާހަގަކޮށްލަން ބޭނުންވީ. އަދި ރޭގަނޑު ގޯސްކޮށް ކަންކުރާ މީހުން ހިފައި ހައްޔަރުކުރާ މަންޒަރު އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ދަނީ ވަރަށް ސާފުކޮށް ފެންނަމުން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މި ފާހަގަކުރައްވާ ނުކުތާ ރިޔާސަތުން މިހާރު ވަނީ ފާހަގަކޮށްލެވިފައި، އެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ދަންނަވާލަން. އެހެންނަމަވެސް، ތިޔައީ ނިޒާމީ ނުކުތާއެއް ކަމަށް އަޅުގަނޑު ބަލައިގަންނަން. އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ވާހަކަފުޅު ކުރިއަށްގެންދަވައްވާ!

ހިތަދޫ ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ނާޒިލް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. ޗެއަރުން ވިދާޅުވިއަމާ ބޭފުޅުންނަށް ވަގުތު ލިބޭތޯ ނުލިބޭތޯ އެ ކަން ނިންމަވާނީ.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މިހާހިސާބުން އެމް.ޑީ.ޕީގެ ވަގުތު ހަމަވީ. މެންބަރު އިށީނދެވަޑައިގަތުން އެދެން. އާދެ! މި މައްސަލައިގެ ބަހުސްގެ ވަގުތު މި ނިމުނީ. މި މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ނިންމުމަށް ބަލައި ވޯޓަށް އެހުން މިއަދުގެ ވޯޓުގަޑީގައި އޮންނާނެ ވާހަކަ ދަންނަވަން. ދެން އަޅުގަނޑު މި ދަނީ 6- އިބުތިދާއީ ބަހުސް.

6. އިބުތިދާއީ ބަހުސް

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

6.1- ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު މީކާއީލު އަޙްމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ 14 ބިމެއް ކައުންސިލުގެ އިޚްތިޔާރުން ވަކިކޮށް ދައުލަތުގެ މިލްކިއްޔާތުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅަން ސަރުކާރުން ނިންމުމާ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ބަލައި ހުށަހަޅާ ގަރާރު. މި ގަރާރުގެ ފުރަތަމަ ކިޔުން އިއްވާފައިވަނީ 18 ޑިސެމްބަރު 2026ގައި ބާއްވުނު 2026 ވަނަ އަހަރުގެ 3 ވަނަ ދައުރުގެ 11 ވަނަ ޖަލްސާގައި. މި ގަރާރު ހުށަހަޅުއްވައިދެއްވުމަށް އިއްޒަތްތެރި މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއީލު އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ 14 ބިމެއް ކައުންސިލުގެ އިޚްތިޔާރުން ވަކިކޮށް، ދައުލަތުގެ މިލްކިއްޔާތުގެ ގޮތުގައި ކަނޑައަޅަން ސަރުކާރުން ނިންމުމާ މެދު ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ބަލައި ހުށަހަޅާ ގަރާރު. ރިޢާޔަތް؛ ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް 19 ވަނަ އިސްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން މާލޭ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ 14 ބިމެއް އެ ކައުންސިލުގެ އިޚްތިޔާރުން ވަކިކޮށް، ދައުލަތުގެ މިލްކިއްޔާތަށް ބަދަލުކުރުމަށް މިނިސްޓްރީ އޮފް އިންފްރާސްޓްރަކްޗަރ، ހައުސިންގ އެންޑް އަރބަން ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަކީ ކައުންސިލްތަކުގެ ބާރުތައް ހަނިކޮށް، ޤާނޫނުއަސާސީއާ ޚިލާފު ނިންމުމެއް ކަމުގައި ފެންނާތީ، މި ކަމުގައި 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތް ދެނެގަތުމަށް ބަލައި މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 189 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ ގަރާރު. ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)އަށް 19 ވަނަ އިސްލާޙު ގެނައުމުގެ ޤާނޫނުގެ 56-2 ނަންބަރުގެ (ނ)ގައި، ކައުންސިލުގެ އިޚްތިޔާރުގެ ދަށުގައި ހުރި ބިމާއި ތަންތަނުގައި ސަރުކާރުން ޖަހާފައިވާ މަޝްރޫޢުތަކާއި ހިންގުމުގެ ބޭނުމަށް ކައުންސިލުގެ އިޚްތިޔާރުގައި ހުރި ބިމާއި

ވަޒީރުންގެ މަޖިލީހުން ނިންމިދާނެ ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީހިނދު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 56-2 ވަނަ ނަންބަރުގެ (ރ)ގައި ކައުންސިލުގެ އިންތިޚާބުގެ ޕާޓީގައި ހިމެނޭ ބިލެއް ނުވަތަ ތަނެއް ކައުންސިލުގެ އިންތިޚާބުގެ ތަރަހައް ކުރިން އެ ތަރައްޤީގެ މަޝްވަރާ ގެނޭ މަޢުލޫމާތު އެ މަޝްވަރާއެއް ހިންގަން ނިންމާފައިވާ ތާރީޚް ނުވަތަ ސިޓީއެއް ނިސްބަތްވާ ކައުންސިލާ ހިއްސާކޮށް، ކައުންސިލުގެ ހާޟިރީ މަޝްވަރާ ގޮތަކަށް ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވީހިނދު، ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 ޤާނޫނު)ގެ 56-2 (ރ)ގައި ކައުންސިލުގެ އިންތިޚާބުގެ ތެރެއިން ވަކިކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ ބިލުގެ ނުވަތަ ތަނުގެ މަޢުލޫމާތު، އެ ބިލުގެ ނުވަތަ ތަނުގެ ހިއްސާކުރަން ކައުންސިލާއި ތަރައްޤީގެ މަޝްވަރާ ގެނޭ މަޢުލޫމާތު އާއި ގުޅޭ ޤާނޫނު ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން، މާލޭގައި ޕާލިމެންޓް އާއި ރައްޔިތުންގެ ކައުންސިލް އެޖެންޑާގެ ތަރައްޤީ އުސޫލުތަކަށް ގެނައުމަށް ހުށަހަޅާ ބިލު، ބިލަށް ކަމަށް ބުނާ ކަމުގެ ތަރައްޤީ ކުރުމަށް ނިންމާފައިވާ މަޝްވަރާގެ ނަން ނުވަތަ ޤާނޫނީ ގޮތުން ބައިވެރިވުމަށް ހުށަހަޅާ ތަނުގެ ބަދަލު ކުރެވިފައިވާ ބިލުގެ ނަން، އެ ބިލުގެ ކައުންސިލުގެ އެހީތެރިވުމާއި ގުޅޭ ބިލެއް ޖަހާފައިވާ ގޮތުގެ ކުރިން 14 ބިލުގެ ކައުންސިލުގެ އިންތިޚާބުގެ ވަކިކުރެވޭ ދައުރުތަކުގެ މަޝްވަރާތަކުން ބަދަލުކުރެވިފައިވާ މިނިސްޓްރީ އޮފް އިންޓަރނޭޝަނަލް، ހައުސިންގް އެންޑް ޕްލޭނިން ނިންމާފައިވާ ބިލު، މި ޤަރާރު މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ ވަކިކުރި ބިލުތައް؛ 1- ސަރަޙައްދު (އ- ސްޕީޑް ނަމްބަރު އަދި މިއަހަރުގެ ޖުލައި) ގެންގުޅެން ކަމަށް ބުން، 2- ރަސްފަނު (އިސްދޫ ކަމަށް ނަންބަރ)، 3- މަސްދާރުކަޒު އަދަން ހިއްސާ ސަރަޙައްދު (ފޮޅު މާކަޒު)، 4- ތިލަދު ރަށު (މާލެ އިންޓަރނޭޝަނަލް ސްޓޭޑިއަމް މަސްދަރު ފަރާތް ސަބްޒަ) ކަމަށް ބުން، 5- މަސްދާރުކަޒު (އުތީމު އަދި ރާޖޭގެ ކުޅިވަރު) ކަމަށް ބުން، 6- މަސްފަރުނު މައިޝާން (ފަރާޒު ސްޕޯޓްސްއެރީނާ) ކަމަށް ބުން، 7- ފުނަދޫ މާރުކާޒު (މިލަސް ދަސްތޫ ރާޖޭގެ ކުޅިވަރު) ކަމަށް ބުން، 8- ގަނޑުވަރު (ރަށްހިޔާމަތް އަދި ރާޖޭގެ ކުޅިވަރު) ކަމަށް ބުން، 9- އާބިދީއާ ބިލު (އަލްމުރުޤާން އިސްރާ ތަނަވަސް ގޮތުގައި) ކަމަށް ބުން، 10- ޖީ ބޮޑުގަލު ނަންބަރު 2 (ޖަލުދީބު ރަސްބާ ހާރު އަދި އިސްރާ ފުސްތިޓިމަހު) ހަރަކާތް ކަމަށް ބުން، 11- ފިޔާ ހަރަކާތަކީ ބޯޅަތައް ޖޯގިކޮޅު ސްކޫލް (އިހާވަންދޫ ފަރާތް ކަރިމު ފުސްތިޓިއެއް) ހަރަކާތް ކަމަށް ބުން، 12- ބޮޑުބަޔާ ޖާގަ (ޖަހަނު ބިލްކެނޑު އަދި މިލަސްކެ ދަސްކެ ރާޖޭގެ ކުޅިވަރު) ހަރަކާތް ކަމަށް ބުން، 13- ގައުމީ ކުޅިވަރު ތަރައްޤީ އަލީ ބިން (ތިލަކެޔޮނެސް އުމްރާނީ ސަރަޙައްދު އަދި ޖީ ކައުމީ ސަރަޙައްދު) ގެންގުޅެން ކަމަށް ބުން، 14- މާލެ ސިޓީ ކައުންސިލުގެ އުނަގަނޑު ޝަހީދު ބިން (ޖަމާލު ހުޅަނގުޝަހީދު އަލިމަގު ޝަހީދު) ހަރަކާތް ކަމަށް ބުން، އެ ބިންތަކަކީ ކައުންސިލުގެ ބަޖެޓުން މިހާރު ފުރާ އާދަޔާ ދިމާ ބޮޑަށް ކާރިސާއެއްގައިވާ ބިންތަކެކެވެ ފަދައި، އެ ބިންތަކުން ދިމާ އާދަޔާއި މިސާލުތަކުން ބޮޑުވެއްޖެމަކަމި، ކައުންސިލުގެ އިދާރީ ހިންގުމުގެ ހަރަކާތްތަކަށް

ހާއްސަކުރެވިފައިވާ ފައިސާއެއް ކަމަށް ވާހިނދު، އެ ބިންތައް އަތުލުމުން ކައުންސިލަށް ލިބެމުންދާ މާލީ މަންފާތައް ގެއްލިދާނެ ކަމަށް ފެންނަހިނދު، މާލޭގެ ތޮށްޖެހުން ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި ހިޔާން އިމާރާތްތައް ހިތްވަސްތަރަ؛ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް، މަނިކުފާނުގެ ބާކީގެ ވަގުތުން ކަނޑައެޅިފައިވާ ވަރަށް ބޮޑު އެދުން. އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވެސް މި ތަނަށް ހޯދާފައި ވެސް މަސްތޫރުން މި ފުރުޞަތު އަޅުގަނޑު ވާން.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު، ހަމަ ހުރިހާ ޕާޓީތަކަށް ހަމަހަމަ ފުރުސަތު އަޅުވަމުން މި ގެންދަނީ. އަޅުގަނޑު އިއްޒަތްތެރި ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް ދަންނަވަން، މެންބަރަކު ވާހަކަފުޅުދައްކަވަމުންދާ އިރު އެ މެންބަރަކަށް ދަތިފުޅުވާ ގޮތަށް އުނދަގޫނުކޮށް މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދަށް ހުރުމަތްތެރިކަން ހިފެހެއްޓެވުން ދީބައިވަން.

ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މިކާއީލު އަޙްމަދު ނަސީމް ވާހަކަދެއްކެވުން:

ވަރަށް ބޮޑަށް ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް. މާލޭގެ ތޮށްޖެހުން ކުޑަކުރުމަށް ޓަކައި ހިޔާން އިމާރާތްތަކާއި، ހިތްވަސްތަރަ މައިދާންތަކާއި، ހުސް ޖާގަތައް ރަށްތޮޅުތަކުން ފަދަ ބަލަހައްޓަންނާ މަސްރޫޢުތަކަށް މުޅިން ޖާގަތަކާއި ހަރަކާތްތެރިވާ މަޝްރޫޢުތައް ކައުންސިލުން އެކުލަވާލަމުންދާ ދަނޑުވެރިކަމާއި މިފަދަ ހިންގުމުގެ ކައުންސިލްތަކާއި މާލޭގެ ބޮޑުވެރި ރައްޔިތުންނަށް ބޭނުމާއި ގުޅޭ ގޮތުން ކައުންސިލުން ފަދަ ގޮތުން ފާހަގަކުރެވޭ ސަރުކާރުގެ މި ނިންމުމަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނާއި ދިމާނުވާ، ކައުންސިލްގެ ޤާނޫނީ ބާރުތައް ހަނިކުރާ ކަމެއް، އަދި ހަމައެއާއި މި ނިންމުމަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 7/2010 (ދިވެހިރާއްޖޭގެ އިދާރީ ދާއިރާތައް ލާމަރުކަޒީ އުސޫލުން ހިންގުމުގެ ޤާނޫނު)ގެ 2-56 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޤާނޫނީ އިޖުރާއާތަށް ފުރިހަމަކުރުމުގެ ކުރިން ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމަށް ފެންނަ ހިނދު، މިއީ މުޅި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ލާމަރުކަޒީ ނިޒާމު ސީދާ ގޮތުން ހަލާކުކުރުމާއި ގުޅުވިފައިވާ މުހިންމު ކަމަކަށް ވާތީ، މިކަމާ ގުޅޭ 20 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ މެންބަރުން ދެކެވަޑައިގަންނަވާ ގޮތެއް ދެނެގަތުމަށް ބޭނުމުގެ މި ގަރާރު ހުށަހަޅަން.

ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި ރައީސް.

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! ޝުކުރިއްޔާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު. ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ ގަވާއިދުގެ 191 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ އިބްތިދާއީ ބަހުސް ފެށުމުގެ ކުރިން ގަޑިޖެހުމުގެ ބަޔަށްދޭން ފުރުޞަތު ވަގުތު އަރަންވާން

ކަމަށް. ގަރާރު ބަލައިގަންނަން ފެންނަ ކަމަށް ފާސްވެއްޖެ ނަމަ، އިޞްލާޙާއި ބަހުސް ކުރުމަށްފަހު އެ ގަރާރު ދެން ދަތުރުކުރާނީ އެ ގަރާރާ ގުޅޭ ކޮމިޓީއަކަށް ކަމަށް. އަދި ގަރާރު ބަލައިގަންނަން ފެންނަ ކަމަށް ފާސްނުވެއްޖެ ނަމަ، އެ ގަރާރު ބާތިލުވާނީ ކަމަށް. އެހެންކަމުން، މި ގަރާރު މަޖިލީހުން ބަލައިގަތުމާ ދޭތެރޭ ވޯޓަށް އެހުމަށް ޖަހާ ވޯޓު ރަނގަބީލު ޖައްސަވައިދެއްވުމަށް އިދާރީ ރޫހުގައި ދަންނަވަން. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! މިއަދުގެ މި ގަރާރު ބަލައިގަންނަން ފާސްވެ ބަހުސަކަށް [illegible] [illegible] ގަސްތުކުރަނީ [illegible] [illegible] އަދި މަސައްކަތް ކުރިއަށް ގެންދަން. އެއީ ދުވަހުގެ މަސައްކަތުން ވޯޓާ ހަމައަށް [illegible] ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އަރުވަން. އެ ބައި ނިންމައިލާފައި މަޖިލިސް ނިންމަން [illegible] ގަސްތުކުރަނީ. އެހެންވީމާ، މެންބަރުންގެ މަޢުލޫމާތަށް [illegible] އެ ވާހަކަ މި ދަންނަވައިލީ. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އާދެ! ވޯޓަށް ދަންނަވައިލާނަން. ހުރިހާ އިޙްތިރާމްގެ މެންބަރުން ވޯޓާ ހާޒިރުވެވަޑައިގަތުމަށް [illegible] ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ އިޙްތިރާމްގެ މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް ހުށަހަޅުއްވާފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހިމާޔަތާ ބެހޭ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

ހުށަހެޅުއްވި މެންބަރު: ގަލޮޅު ދެކުނު ދާއިރާގެ މެންބަރު މީކާއިލް އަޙްމަދު ނަސީމް

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރުވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	66
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	11
ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	52
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުނުދީ ބައިވެރިވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	63
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	32

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސްނުވޭ

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

މިހާރު މި ދަންނަވައިލަނީ ދެންމެ ނެގި ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެ ތިއްބެވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 11. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 52. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 63. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 32. އެހެންކަމުން، މި ގަރާރު ބަލައިގަތުމަކަށް ފާސްނުވި. މި ގަރާރުގެ މަސައްކަތް ނިމުނުކަން އަރުޒު.

7. ވޯޓަށް އެހުމަށް ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދޭ! ދެން އޮތީ ދުވަހުގެ މަސައްކަތުން ވޯޓާ ހަމައަށް ގެނެސްފައި ހުރި ކަންކަމަށް ވޯޓަށް އެހުން. ހުރިހާ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވޯޓް ކާޑު ޗެކުކުރައްވައިލެއްވުން އެދެން. އަޅުގަނޑު މިހާރު މި ދަންނަވައިލަނީ މިއަދުގެ މަސައްކަތުން ވޯޓާ ހަމައަށް ގެނެސްފައި ހުރި ކަންކަމުގެ ވޯޓަށް. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 101 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ވާ ގޮތުގެ މަތިން މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސަޢީދުގެ އިތުބާރު ނެތް ކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްކުރެއްވުމާ ގުޅޭ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ގޮތަކަށް ވޯޓުދެއްވުން އެދެން.

[ވޯޓުދެއްވުން]

ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:

މަޖިލީހުގެ ޖުމްލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު:	93
ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	66
ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	10

ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދިން މެންބަރުންގެ އަދަދު:	54
ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	00
ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު:	64
ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު:	47
ވޯޓުގެ ނަތީޖާ:	ފާސްނުވި

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

އާދެ! މިހާރު މި ދަންނަވައިލަދޭނީ ދެންމެ ނެގުނު ވޯޓުގެ ނަތީޖާ. މަޖިލީހުގެ ޖުމުލަ މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 93. ހާޒިރުވެ ތިބި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 66. ފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 10. ނުފެންނަ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 54. ވަކި ގޮތަކަށް ވޯޓުދޭން ބޭނުންނުވާ ކަމަށް ވޯޓުދެއްވި މެންބަރަކު ނެތް. ވޯޓުގައި ބައިވެރިވި މެންބަރުންގެ އަދަދު؛ 64. ފާސްވުމަށް ބޭނުންވާ އަދަދު؛ 47. އެހެންކަމުން، މިނިސްޓަރ އޮފް އިކޮނޮމިކް ޑިވެލޮޕްމަންޓް، ޓްރާންސްޕޯޓް އެންޑް ޓްރޭޑް އަލްފާޟިލް މުޙައްމަދު ސައީދުގެ އިތުބާރު ނެތްކަމަށް ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުން ފާސްނުވި. މި ފުރުޞަތުގައި އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ޝުކުރު މަރުޙަބާއެއް ދަންނަވައި ތަހުނިޔާ އަރިސްކުރަން.

ނިންމުން

ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:

ދެން މަޖިލީހުގެ ޖަލްސާއެއް އޮންނާނީ 9 ނޮވެންބަރު 2026ވާ ހޯމަ ދުވަހުގެ ހެނދުނު 9:00ގައި.

والحمد لله ربّ العالمين މަޖިލިސް ނިމުނީ.

04.November.2026 11:50:43

Voting Mode Open

VOTE

Male' City Council ge 14 bimeh Council ge ihthisaosun vakikoh, dhaulathuge milkiyyaathuge gothuga kanda alhan sarukaarun ninmevi ninmevuma medhu, Rayyithunge Majleehuge membarun dheke vadaigannava gotheh dhene gathumahtakai hushahalhaa gar

Result

Present	68
Eligible to vote	67
Yes	11
No	52
Abstain	0
Voted	63
Not Voted	4

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Not Present
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	No
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Yes
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	No
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	No
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	No
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	No
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	Not Present
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	No
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	No
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Not Present
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	No
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Not Present
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	No
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	No
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	No
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	No
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Not Present
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	No
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	No
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	No
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	No
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	No
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	No
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	No
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Not Present
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	No
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	No
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	No
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Not Present
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Not Present
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	No
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	No
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	No
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	No
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	No
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	No
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	No
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Yes
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	No
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	No
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	No
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Not Present
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Not Present
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	Not Voted
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Not Present
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	No
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	No
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Not Voted
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	No
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Not Voted
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Yes

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Not Present
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Not Present
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Not Present
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	No
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	No
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Not Present
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	No
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	No
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	No
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	Not Voted
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	No
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Not Present
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Not Present
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	No
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	No
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	No
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	No
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Not Present
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Not Present
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	No
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Not Present
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	No
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	No
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	No
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	No
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	No
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	No
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Yes
90	Abdulla Sodig (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Not Present
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Not Present
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Yes

04.November.2026 11:53:17

Voting Mode Open

VOTE

Minister of Economic Development, Transport and Trade Mohamed Saeed ge ithubaaru neiykamah Rayyithunge Majleehun faaskurevvumaamedhu

Result

Present	68
Eligible to vote	67
Yes	10
No	54
Abstain	0
Voted	64
Not Voted	3

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
00	Speaker		No voting right
01	Hussain Shareef (PNC)	Hulhumale' Uthuru	Not Present
02	Abdulla Shazeem (PNC)	Hulhumale' Medhu	No
03	Dr.Ahmed Shamheed (MDP)	Hulhumale' Dhekunu	Yes
04	Ahmed Aifan (PNC)	Henveyru Uthuru	No
05	Hussain Nasih (PNC)	Medhu Henveyru	No
06	Hussain Imran Latheef (PNC)	Henveyru Dhekunu	No
07	Ali Ibrahim (PNC)	Henveyru Hulhangu	No
08	Mohamed Ibrahim (MDP)	Galolhu Uthuru	Not Present
09	Meekail Ahmed Nasym (MDP)	Galolhu Dhekunu	Yes
10	Ibrahim Muhammad (PNC)	Mahchangolhi Uthuru	No
11	Ahmed Xamyr (PNC)	Mahchangolhi Medhu	No
12	Musthafa Hussain (PNC)	Mahchangolhi Dhekunu	Not Present
13	Mohamed Nazim (MNP)	Maafannu Uthuru	No
14	Asma Rasheed (PNC)	Maafannu Medhu	Not Present
15	Abdulla Rifau (PNC)	Maafannu Dhekunu	No
16	Mohamed Musthafa Ibrahim (PNC)	Maafannu Hulhangu	No
17	Mohamed Ismail (PNC)	Villimale'	No
18	Ali Moosa (PNC)	Hoarafushi	No
19	Ahmed Naseer (PNC)	Ihavandhoo	Not Present
20	Ibrahim Shujau (PNC)	Baarashu	No
21	Abdul Latheef Mohamed (PNC)	Dhidhdhoo	No
22	Abdulla Shareef (PNC)	Kelaa	No
23	Abdul Gafoor Moosa (MDP)	Hanimaadhoo	Yes
24	Mohamed Rasheed (PNC)	Nolhivaram	No
25	Hussain Ziyad (MDP)	Vaikaradhoo	Yes
26	Mohamed Dawoodh (PNC)	Kulhudhuffushi Uthuru	No
27	Faruhath Mohamed (PNC)	Kulhudhuffushi Dhekunu	Not Present
28	Adam Shafeeq (PNC)	Makunudhoo	No
29	Ameen Faisal (MDP)	Kanditheemu	Yes
30	Hassan Mufeed Abdul Gadir (PNC)	Milandhoo	No
31	Mohamed Ibrahim (PNC)	Komandoo	Not Present
32	Mohamed Mamdooh (PNC)	Funadhoo	No
33	Mohamed Afoo Hamid (PNC)	Kendhikulhudhoo	No
34	Husnee Mubarik (PNC)	Manadhoo	No
35	Mohamed Abbas (MDA)	Velidhoo	Not Present
36	Abdul Sattar Mohamed (PNC)	Holhudhoo	Not Present
37	Abdul Latheef Abdul Rahman (PNC)	Alifushi	No
38	Ibrahim Shifaz (PNC)	Ungoofaaru	No
39	Mohamed Ali (PNC)	Dhuvaafaru	No
40	Ibrahim Falah (PNC)	Inguraidhoo	No
41	Ahmed Zahir (PNC)	Maduvvari	No
42	Abdul Hannan Aboobakuru (IND)	Thulhaadhoo	No
43	Ahmed Saleem (PNC)	Eydhafushi	No
44	Mauroof Zakir (MDP)	Kendhoo	Yes
45	Mohamed Siruhaan (PNC)	Hithaadhoo	No
46	Mohamed Abdul Rahman (PNC)	Hinnavaru	No
47	Yaaseen Abdulla (PNC)	Naifaru	No
48	Mohamed Shamin Habeeb (PNC)	Kurendhoo	Not Present
49	Munthazim Ibrahim (PNC)	Kaashidhoo	Not Present
50	Ibrahim Naseem (PNC)	Thulusdhoo	No
51	Hussain Riza Adam (PNC)	Maafushi	Not Present
52	Dr.Anara Naeem (PNC)	Huraa	No
53	Hassan Zareer (PNC)	Mathiveri	No
54	Hussain Sameer (MDP)	Thoddoo	Yes
55	Qasim Ibrahim (JP)	Maamigili	Not Present
56	Ahmed Thariq (PNC)	Mahibadhoo	Not Voted
57	Abdulla Rasheed (PNC)	Dhangethi	No
58	Adam Zahir (PNC)	Felidhoo	Not Voted
59	Mohamed Niushad (MDP)	Keyodhoo	Yes

Individual Results

ID	*Name*	*Constituency*	*Result*
60	Ahmed Nazim (PNC)	Dhiggaru	Not Present
61	Ibrahim Naufal (PNC)	Mulaku	Not Present
62	Ahmed Aslam (PNC)	Bilehdhoo	Not Present
63	Fathimath Sauda (PNC)	Nilandhoo	No
64	Ahmed Siyam Mohamed (MDA)	Meedhoo	Not Present
65	Hussain Hameed (PNC)	Kudahuvadhoo	No
66	Hassan Waheed (PNC)	Vilufushi	Not Present
67	Ahmed Riyaz (PNC)	Thimarafushi	No
68	Ali Ashrag (PNC)	Kinbidhoo	No
69	Hanan Mohamed Rasheed (PNC)	Guraidhoo	No
70	Ismail Shafeeu (PNC)	Isdhoo	No
71	Yoosuf Nasheed (PNC)	Gamu	No
73	Ahmed Shakir (MDP)	Maavashu	Not Present
74	Azim Abdul Azeez (PNC)	Vilingili	Not Present
75	Mohamed Fazeel (PNC)	Dhaandhoo	No
76	Asadhulla Shihab (PNC)	Gemanafushi	No
77	Ibrahim Didi (PNC)	Kolamaafushi	No
78	Saudulla Hilmy (PNC)	Thinadhoo Uthuru	No
79	Mohamed Alsan Ahmed (PNC)	Thinadhoo Dhekunu	Not Present
80	Mohamed Shameez (PNC)	Madaveli	Not Present
81	Ashraf Rasheed (PNC)	Faresmaathodaa	No
82	Mohamed Ali (PNC)	Gadhdhoo	Not Present
83	Hamad Abdulla (PNC)	Fuvahmulah Uthuru	No
84	Ali Fazad (PNC)	Fuvahmulah Medhu	No
85	Ibrahim Hussain (PNC)	Fuvahmulah Dhekunu	No
86	Mohamed Shahid (PNC)	Hulhudhoo	No
87	Ismail Nizar (PNC)	Feydhoo Uthuru	No
88	Ibrahim Didi (PNC)	Feydhoo Dhekunu	No
89	Ahmed Didi (MDP)	Maradhoo	Yes
90	Abdulla Sodig (MDP)	Hithadhoo Uthuru	Not Present
91	Ahmed Azaan Marzooq (PNC)	Hithadhoo Medhu	Not Present
92	Ibrahim Nazil (MDP)	Hithadhoo Dhekunu	Yes
93	AbdulRahman (IND)	AdduMeedhoo	Not Voted